

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અમદાવાદ ખાતે ગુજરાતની ઉચ્ચ અદાલતમાં

સ્પેશિયલ ક્રિમિનલ એપિલિકેશન (ડાયરેક્શન) નંબર ૧૭૯૧/૨૦૧૭

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી જે. બી. પારડીવાલા

=====

૧	શું સ્થાનિક અખબારોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપવામાં આવી શકે છે?	હા
૨	પત્રકાર રીફર કરવામાં આવે કે નહીં?	હા
૩	શું માનનીય ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની વાજબી નકલ જોવા માંગે છે?	ના
૪	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણના અર્થઘટન	ના

	અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈપણ આદેશ અંગે કાયદાના નોંધપાત્ર પ્રશ્નનો સમાવેશ થાય છે?	
--	--	--

=====

કવિનાબેન તેજસ્ભાઈ સાયર... અરજદાર (ઓ)

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય અને ૩... પ્રતિવાદી (ઓ)

ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર(ઓ) નં. ૧ તરફે વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી ભરત બી. નાઈક, મદદનિશ
એડવોકેટ શ્રી મેહુલ એચ. રાઠોડ સાથે

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧ તરફે પબ્લિક પ્રોસિક્યુટર શ્રી મિતેશ અમીન

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી જે બી પારડીવાલા

તારીખ:૧૨/૦૪/૨૦૧૭

મૌખિક ચુકાદો

૧ ભારતના બંધારણની અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ આ રિટ અરજી દ્વારા,
બળાત્કારનો ભોગ બનેલા રિટ અરજદારે નીચેની રાહત માટે પ્રાર્થના કરી છે:

“૧૦(એ) આપના નામદારશ્રીઓ દ્વારા પરમાદેશ અથવા પરમાદેશના પ્રકારની અન્ય કોઈ યોગ્ય રિટ, હુકમ અથવા નિર્દેશ જારી કરીને સામાવાળા નં.૧ ને એવી સૂચના આપવાની કૃપા કરવામાં આવે કે, તેઓ એફ.આઈ.આર. ના અનુસંધાનમાં ગુનાની તપાસ માટે કરછ જિલ્લા બહાર ફરજ બજાવતા ઈન્સ્પેક્ટર જનરલ અથવા ડિપ્યુટી ઈન્સ્પેક્ટર જનરલ રેન્કના મહિલા પોલીસ અધિકારીના અધ્યક્ષપણા હેઠળ અને કરછ જિલ્લા બહાર ફરજ બજાવતા હોય તેવા અધિકારીઓ સમાવિષ્ટ વિશેષ તપાસ ટીમ ની રચના કરે;

અથવા વૈકલ્પિક રીતે

(બી) આપના નામદારશ્રીઓ યોગ્ય રિટ, હુકમ અથવા નિર્દેશ જારી કરીને સામાવાળાઓને તપાસ અન્ય તપાસ એજન્સી એટલે કે સી.આઈ.ડી. (કાઈમ) ને સોંપવાનો નિર્દેશ આપવાની કૃપા કરે, જેનું નેતૃત્વ મહિલા તપાસ અધિકારી કરતા હોય અને/અથવા સેન્ટ્રલ બ્યુરો ઓફ ઈન્વેસ્ટિગેશન (સીબીઆઈ), ગાંધીનગરને તપાસ સોંપવામાં આવે, તેમજ આ માનનીય અદાલત સમક્ષ તપાસની પ્રગતિના નિયમિત અહેવાલો રજૂ કરવાનો વધુ નિર્દેશ આપવાની કૃપા કરે.

(સી) આપના નામદારશ્રીઓ પરમાદેશ અથવા પરમાદેશના પ્રકારની અન્ય કોઈ યોગ્ય રિટ, હુકમ અથવા નિર્દેશ જારી કરીને સામાવાળા નં.૧ ને પત્રકાર પરિષદોમાં અરજદારની ઓળખ છતી કરનાર

વ્યક્તિઓ સામે અને આવી પત્રકાર પરિષદોમાં હાજર રહેલી વ્યક્તિઓ સામે એફ.આઈ.આર. નોંધવાનો નિર્દેશ આપવાની કૃપા કરે;

(ડી) આપના નામદારશ્રીઓ પરમાદેશ અથવા પરમાદેશના પ્રકારની અન્ય કોઈ યોગ્ય રિટ, હુકમ અથવા નિર્દેશ જારી કરીને સામાવાળાઓને એવા વ્યક્તિઓ સામે એફ.આઈ.આર. નોંધવાનો નિર્દેશ આપવાની કૃપા કરે કે જેઓ તપાસ અધિકારીને સાચી માહિતી ન આપીને એફ.આઈ.આર. ના અનુસંધાનમાં કેસનો નાશ કરવા માટે અરજદાર અને તેમના પરિવારના સભ્યો પર દબાણ લાવી રહ્યા છે / ધમકી આપી રહ્યા છે.

(ઈ) આપના નામદારશ્રીઓ પરમાદેશ અથવા પરમાદેશના પ્રકારની અન્ય કોઈ યોગ્ય રિટ, હુકમ અથવા નિર્દેશ જારી કરીને સામાવાળા નં.૪ ને માહિતી આપનાર દ્વારા તપાસ અધિકારીને આપવામાં આવેલી માહિતીના આધારે નલિયાના સુશ્રી પાયલ અને ભુજના શ્રી અતુલ ઠક્કરની તાત્કાલિક પૂછપરછ કરવાનો અને તેમની ધરપકડ માટેની કાર્યવાહી શરૂ કરવાનો વધુ નિર્દેશ આપવાની તથા આ માનનીય અદાલત સમક્ષ અહેવાલ રજૂ કરવાનો નિર્દેશ આપવાની કૃપા કરે;

(એફ) એઆપના નામદારશ્રીઓ પરમાદેશ અથવા પરમાદેશના પ્રકારની અન્ય કોઈ યોગ્ય રિટ, હુકમ અથવા નિર્દેશ જારી કરીને સામાવાળા નં.૧ ને સી.આર.પી.સી. ની કલમ ૧૫૭(૧) ની

ફરજિયાત જોગવાઈઓનું પાલન ન કરવા બદલ અને મોડી એફ.આઈ.આર. નોંધવા બદલ સામાવાળા નં.૨ થી ૪ ના અધિકારીઓ સામે ખાતાકીય તપાસ કરવાનો નિર્દેશ આપે અને દોષિત અધિકારીઓ સામે યોગ્ય શિસ્તભંગની કાર્યવાહી કરવાનો નિર્દેશ આપવાની કૃપા કરે;

(જી) આ અરજીના પેન્ડન્સી અને આખરી સુનાવણી દરમિયાન, આપના નામદારશ્રીઓ આગળના વચગાળાના નિર્દેશો આપવા માટે સામાવાળા સત્તાવાળાઓને આ માનનીય અદાલત સમક્ષ તેમના દ્વારા કરવામાં આવેલી કાર્યવાહીનો અહેવાલ રજૂ કરવાનો નિર્દેશ આપવાની કૃપા કરે;

(એચ) આપના નામદારશ્રીઓ ન્યાયના હિતમાં જે યોગ્ય લાગે તેવો અન્ય અને વધુ હુકમ પસાર કરવાની કૃપા કરે."

૨ હું મારા ચુકાદાની શરૂઆત સુપ્રીમ કોર્ટના તાજેતરના ચુકાદા 'ધરમ પાલ વિરુદ્ધ હરિયાણા રાજ્ય અને અન્ય' [ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૮૫/૨૦૧૬, નિર્ણય તારીખ: ૨૯ જાન્યુઆરી ૨૦૧૬] સાથે કરવા માંગુ છું. નામદાર જસ્ટિસ દીપક મિશ્રાએ નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું હતું:

“૨. આરોપી તેમજ પીડિત દ્વારા નિષ્પક્ષ સુનાવણી માટેની પોકાર ક્યારેક એકલ અને વ્યક્તિગત ક્ષેત્રમાં રહી જાય છે, જેનું કારણ કદાચ એ તથ્યોમાંથી મેળવી શકાતી સમજ હોઈ શકે કે કોઈ પ્રકારના બદલાની ભાવના અથવા “અસરગ્રસ્ત હેતુ” ની એકલતાથી પ્રેરાઈને નિષ્પક્ષતાના આધાર પર સ્પર્ધા કરવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો છે; પરંતુ, અકાઠ્યપણે સ્પષ્ટ અને અર્થપૂર્ણ રીતે, એવી પણ તકો આવે છે જ્યારે વ્યક્તિગત પોકાર કોઈ પ્રકારની બદલાની વૃત્તિ અથવા ક્રોધ કે ઝેરથી માર્ગદર્શિત નથી હોતો, પરંતુ તપાસ હાથ ધરવાના પ્રભારી અધિકારીઓ દ્વારા યોગ્ય દ્રષ્ટિકોણથી પોતાના અવાજને સાંભળવામાં આવતા વ્યથિત વ્યક્તિ દ્વારા સામનો કરવામાં આવતી પીડાજનક નિરાશાથી માર્ગદર્શિત હોય છે અને પીડિતની હતાશા ત્યારે વધુ ગંભીર બને છે જ્યારે તે ગરીબ હોય છે, અને તે જે પરિસ્થિતિમાં છે તેના કારણે માનસિક રીતે ભાંગી પડ્યો હોય છે અને તેથી તે ક્યાં જવું તે જાણતો નથી, ત્યારે આ વેદના સામૂહિક સંતાપનું રૂપ ધારણ કરે છે. જ્યારે તેના દ્વારા સમજવામાં આવેલી તપાસ એ માત્ર તપાસના નામે એક બહાનું હોય છે અને તેની સામે મોહભંગની દુનિયાને પ્રતિબિંબિત કરે છે જે એક તરફ કાયદાની ગરિમા અને પવિત્રતા અને બીજી તરફ તેના દુરુપયોગ વચ્ચે ઘર્ષણને જન્મ આપે છે, ત્યારે તે એવો કેસ રજૂ કરીને ઉપરી અદાલતોના હસ્તક્ષેપની માંગ કરવા માટે મજબૂર બને છે કે તેની પોકાર પ્રેરિત નથી પરંતુ સામૂહિક અપમાનની અભિવ્યક્તિ છે અને તેનો આશય એ છે કે ન્યાય ઓછો થવો જોઈએ નહીં.

૩. ન્યાય, જે “ક્રિયામાં સત્ય” છે અને “દરેકને તેનો હક આપવાની દ્રઢ અને સતત ઈચ્છા” છે તે પીડિત માટે મરીચિકા બની જાય છે અને વ્યાકુળ થઈને

તે સંવિધાનની કલમ ૨૨૬ હેઠળ હાઈકોર્ટના દરવાજા ખટખટાવે છે અને એવો આક્ષેપ કરે છે કે નિષ્પક્ષ અને યોગ્ય તપાસના સિદ્ધાંતને તપાસ એજન્સી દ્વારા મૂર્છિત કરી દેવામાં આવ્યો છે, કારણ કે સેડ એજન્સીએ તપાસમાં વિશ્વાસની વિભાવનાને શૂળી પર ચડાવી દીધી છે, જે કાયદા પ્રત્યે નિષ્ઠા જાળવી રાખવાની અને તેના હેતુ પ્રત્યે વફાદારી જાળવવાની અપેક્ષા રાખે છે. હાલના કેસમાં, અત્યંત વેદના સાથે કરાયેલા દાવાઓએ હાઈકોર્ટ સમક્ષ એ પ્રશ્ન ઊભો કર્યો કે શું ટ્રાયલમાં કેટલીક પ્રગતિ ન્યાય આપવા માટે અવરોધક બનશે અને પરિસ્થિતિને એમ જ રહેવા દેવી જોઈએ જેથી જૈવિક ક્ષતિને ઘૂસવા દેવાય અને ન્યાય પ્રશાસનમાં સડો પેદા કરીને અંધગલી ઊભી થાય. આગળનો પ્રશ્ન એ ઉપસ્થિત થયો કે શું ટ્રાયલ શરૂ થવાના તબક્કા પહેલા અદાલતનો સંપર્ક ન કરવો એ એવી નાની ભૂલ હશે જેથી સંપૂર્ણપણે, અસંબંધિત અને, એક રીતે, પૂર્વગ્રહયુક્ત તપાસને શાસન કરવા દેવાય અને આખરી પરિણામમાં ન્યાયની હત્યા તરફ દોરી જાય. હાઈકોર્ટે મૃતકના પતિ, અપીલકર્તા દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલા વલણને નકારી કાઢતા, તેમણે સ્પેશિયલ લીવ દ્વારા આ અદાલતનો સંપર્ક કર્યો છે.

૮. વિચારણા માટે ઉપસ્થિત થતો મુદ્દો એ છે કે શું આવી પરિસ્થિતિ સીબીઆઈને તપાસ સોંપવાનો નિર્દેશ આપવાની માંગ કરે છે. હાઈકોર્ટે એવો નિર્દેશ આપવાનો ઇનકાર કર્યો છે કારણ કે ટ્રાયલ શરૂ થઈ ગઈ છે અને કેટલાક સાક્ષીઓની તપાસ કરવામાં આવી છે. હાઈકોર્ટે "તબક્કા" ના સિદ્ધાંત પર ચાલી છે. જ્યારે ૧૮/૦૯/૨૦૧૫ ના રોજ આ બાબત સૂચિબદ્ધ કરવામાં આવી હતી, ત્યારે આ અદાલતે અરજીની એક નકલ સામાન્ય રીતે સીબીઆઈ પતી ઉપસ્થિત થતા વિદ્વાન વકીલ શ્રી પી કે ડે ને

આપવાનો નિર્દેશ આપ્યો હતો. સીબીઆઈનું વલણ એવું છે કે આ કેસ આ અદાલત દ્વારા સ્ટેટ ઓફ વેસ્ટ બંગાળ એન્ડ અધર્સ વિરુદ્ધ કમિટી ફોર પ્રોટેક્શન ઓફ ડેમોક્રેટિક રાઈટ્સ, વેસ્ટ બંગાળ એન્ડ અધર્સ[(૨૦૧૦) ૩ એસસીસી ૫૭૧] માં નિર્ધારિત માર્ગદર્શિકામાં આવતો નથી.

૯. રાજ્યના વિદ્વાન વકીલે હાઈકોર્ટ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા હુકમનું સમર્થન કર્યું છે અને એ વાત પર પણ ભાર મૂક્યો છે કે ટ્રાયલના તબક્કાને ધ્યાનમાં રાખીને, અન્ય એજન્સી દ્વારા તપાસ માટે નિર્દેશ આપવાની કોઈ જરૂર નથી.

૧૦. પ્રથમ, અમે સીબીઆઈના વલણ અને કમિટી ફોર પ્રોટેક્શન ઓફ ડેમોક્રેટિક રાઈટ્સ (ઉપરોક્ત) માં નિર્ધારિત સિદ્ધાંતો સાથે વ્યવહાર કરવાનો ઇરાદો રાખીએ છીએ. સેડ કેસમાં, બંધારણીય યોજનાના સંદર્ભમાં પરસ્પર વિરોધી દલીલોની તપાસ કર્યા પછી, બંધારણીય બેન્ચે નીચે મુજબના તારણો નોંધ્યા: –

"(i) બંધારણના ભાગ ૩માં સમાવિષ્ટ મૂળભૂત અધિકારો સહજ છે અને કોઈપણ બંધારણીય અથવા વૈધાનિક જોગવાઈ દ્વારા તેને નાબૂદ કરી શકાતા નથી. કોઈપણ કાયદો કે જે આવા અધિકારોને રદ કરે છે અથવા ઘટાડે છે તે મૂળભૂત માળખાના સિદ્ધાંતનું ઉલ્લંઘન કરશે. તે મૂળભૂત માળખાને નષ્ટ કરે છે કે નહીં તે નક્કી કરવા માટે

ભાગ III હેઠળ બાંધારીકૃત અધિકારો પર કાયદાની વાસ્તવિક અસર અને અસરને ધ્યાનમાં લેવી પડશે.

(ii) બંધારણની કલમ ૨૧ તેના વ્યાપક પરિપ્રેક્ષ્યમાં કાયદા દ્વારા સ્થાપિત પ્રક્રિયા સિવાય વ્યક્તિઓના જીવન અને વ્યક્તિગત સ્વતંત્રતાનું રક્ષણ કરવા માગે છે. આ લેખ તેના વ્યાપક અમલીકરણમાં માત્ર આરોપીના અધિકારોના અમલીકરણને જ નહીં પરંતુ પીડિતના અધિકારોને પણ આવરી લે છે. રાજ્યના પોતાના અધિકારીઓનો સમાવેશ કરી શકે તેવા ગુના માટે આરોપી કોઈપણ વ્યક્તિ સામે નિષ્પક્ષ અને નિષ્પક્ષ તપાસની જોગવાઈ કરતા નાગરિકના માનવાધિકારોનો અમલ કરવાની રાજ્યની ફરજ છે. અમુક પરિસ્થિતિઓમાં ગુનાનો સાક્ષી પણ તેની માંગણી કરી શકે છે અને તેને રાજ્ય દ્વારા રક્ષણ આપવામાં આવશે.

(iii) બંધારણીય યોજના અને કલમ ૩૨ હેઠળ આ અદાલતને અને બંધારણની કલમ ૨૨૬ હેઠળ ઉચ્ચ અદાલતોને આપવામાં આવેલા અધિકારક્ષેત્રને ધ્યાનમાં રાખીને, ન્યાયિક સમીક્ષાની સત્તા બંધારણના મૂળભૂત માળખાનો અભિન્ન ભાગ હોવાથી, સંસદનો કોઈ પણ કાયદો મૂળભૂત અધિકારોના અમલીકરણના સંદર્ભમાં બંધારણીય અદાલતોની સત્તાઓને બાકાત અથવા ઘટાડી શકે નહીં. હકીકતમાં, ભાગ ૩ અને બંધારણના અન્ય ભાગોમાં સમાવિષ્ટ બંધારણના ઉદ્દેશોને વ્યવહારુ સામગ્રી આપવા માટે આવી સત્તા આવશ્યક છે. વધુમાં, સંઘીય બંધારણમાં, સંસદ અને રાજ્ય

વિધાનસભા વચ્ચે કાયદાકીય સત્તાઓની વહેંચણીમાં કાયદાકીય સત્તાઓ પરની મર્યાદાનો સમાવેશ થાય છે અને તેથી, આવી મર્યાદાઓનું ઉલ્લંઘન કરવામાં આવે છે કે કેમ તે નક્કી કરવા માટે સંસદ સિવાય અન્ય સત્તાની જરૂર પડે છે.ન્યાયિક સમીક્ષા માત્ર સંસદ અને રાજ્ય વિધાનસભાઓ વચ્ચે કાયદાકીય સત્તાઓની વહેંચણીને અસર આપવા માટે જ નહીં, પરંતુ દરેક સંસ્થા દ્વારા કોઈપણ ઉલ્લંઘન દર્શાવવું પણ જરૂરી છે.તેથી, લોર્ડ સ્ટેનના શબ્દો ઉધાર લેવા માટે, ન્યાયિક સમીક્ષાને "સત્તાઓના વિભાજનના સિદ્ધાંતો, કાયદાના શાસન, બંધારણીયતાના સિદ્ધાંત અને ન્યાયિક સમીક્ષાની પહોંચ" ના સંયોજન દ્વારા ન્યાયી ઠેરવવામાં આવે છે.

(iv) જો કોઈ કાયદાકીય કાર્યવાહી દ્વારા સંઘીય માળખાનું ઉલ્લંઘન થાય છે, તો બંધારણ એ સુનિશ્ચિત કરીને સંઘીય માળખાનું રક્ષણ કરે છે કે અદાલતો બંધારણના વાલીઓ અને દુભાષિયાઓ તરીકે કામ કરે અને જ્યારે પણ ઉલ્લંઘનનો પ્રયાસ થાય ત્યારે કલમ ૩૨ અને ૨૨૬ હેઠળ ઉપાય પ્રદાન કરે.આ સંજોગોમાં, સુપ્રીમ કોર્ટ અથવા હાઈકોર્ટ દ્વારા બંધારણને જાળવી રાખવા અને કાયદાના શાસનને જાળવી રાખવા માટે કલમ ૩૨ અથવા ૨૨૬ હેઠળ સત્તાનો ઉપયોગ કરવાના કોઈપણ નિર્દેશને સંઘીય માળખાનું ઉલ્લંઘન ગણાવી શકાય નહીં.

(v) બંધારણ દ્વારા સંસદ પર પ્રતિબંધ અને કાયદા હેઠળ સંસદ દ્વારા કારોબારી પર પ્રતિબંધ, બંધારણની કલમ ૩૨ અને ૨૨૬ હેઠળ ન્યાયતંત્રની સત્તા પર પ્રતિબંધ નથી.

(vi) જો એક તરફ સાતમી અનુસૂચિની સૂચિ II ની એન્ટ્રી ૨ અને બીજી તરફ સૂચિ I ની એન્ટ્રી ૨-એ અને એન્ટ્રી ૮૦ ની દ્રષ્ટિએ, અન્ય એજન્સી દ્વારા તપાસ સંબંધિત રાજ્ય દ્વારા સંમતિ આપવાને આધિન સ્વીકાર્ય છે, તો કોઈ અપવાદરૂપ પરિસ્થિતિમાં, અદાલતને તે જ શક્તિનો ઉપયોગ કરવાથી બાકાત રાખવામાં આવશે કે જેનો ઉપયોગ સંઘ કાયદાની જોગવાઈઓના સંદર્ભમાં કરી શકે છે. અમારા મતે બંધારણીય અદાલતો દ્વારા આવી શક્તિનો ઉપયોગ સત્તાના વિભાજનના સિદ્ધાંતનું ઉલ્લંઘન નહીં કરે. હકીકતમાં, જો આવી સ્થિતિમાં કોર્ટ રાહત આપવામાં નિષ્ફળ જાય, તો તે તેની બંધારણીય ફરજમાં નિષ્ફળ જશે.

(vii) જ્યારે વિશેષ પોલીસ અધિનિયમ પોતે જ એવી જોગવાઈ કરે છે કે રાજ્યની સંમતિને આધિન, સી. બી. આઈ. ગુનાના સંબંધમાં તપાસ હાથ ધરી શકે છે જે અન્યથા રાજ્ય પોલીસના અધિકારક્ષેત્રમાં હતું, ત્યારે અદાલત ન્યાયિક સમીક્ષાની તેની બંધારણીય શક્તિનો પણ ઉપયોગ કરી શકે છે અને સી. બી. આઈ. ને રાજ્યના અધિકારક્ષેત્રમાં તપાસ હાથ ધરવા નિર્દેશ આપી શકે છે. બંધારણની કલમ ૨૨૬ હેઠળ ઉચ્ચ ન્યાયાલયની સત્તાને વિશેષ પોલીસ અધિનિયમની કલમ ૬ દ્વારા છીનવી શકાતી નથી,

ઘટાડી શકાતી નથી અથવા હળવી કરી શકાતી નથી. અદાલતોની સત્તાઓ પર પ્રતિબંધ તરીકે કામ કરતી કોઈ પણ વૈધાનિક જોગવાઈ હોવા છતાં, સંઘની સત્તાઓ પર વિશેષ પોલીસ અધિનિયમની કલમ ૬ દ્વારા લાદવામાં આવેલા પ્રતિબંધને બંધારણીય અદાલતોની સત્તાઓ પર પ્રતિબંધ તરીકે વાંચી શકાતો નથી.તેથી, ઉચ્ચ અદાલત દ્વારા ન્યાયિક સમીક્ષાની શક્તિનો ઉપયોગ, અમારા મતે, સત્તાના વિભાજનના સિદ્ધાંત અથવા સંઘીય માળખાનું ઉલ્લંઘન નહીં થાય.

[ભારપૂર્વક રજૂ કરવામાં આવ્યું]

૧૧ તારણો નોંધ્યા પછી, બંધારણીય ખંડપીઠે સાવચેતીની નોંધ ઉમેરી જે આપણે નફાકારક રીતે પુનઃઉત્પાદિત કરી શકીએ:-

"કેસ પૂર્ણ કરતા પહેલાં, અમે એ વાત પર ભાર મૂકવો જરૂરી સમજીએ છીએ કે સંવિધાનની કલમ ૩૨ અને ૨૨૬ દ્વારા વ્યાપક સત્તાઓ આપવામાં આવી હોવા છતાં, કોઈ પણ હુકમ પસાર કરતી વખતે, અદાલતોએ આ બંધારણીય સત્તાઓના ઉપયોગ પર કેટલીક સ્વ-લાદિત મર્યાદાઓને ધ્યાનમાં રાખવી જોઈએ. સેડ કલમો હેઠળની સત્તાની વિપુલતા જ તેના ઉપયોગમાં મોટી સાવચેતીની અપેક્ષા રાખે છે. કેસમાં તપાસ કરવા માટે સીબીઆઈને નિર્દેશ જારી કરવાના પ્રશ્નનો સંબંધ છે ત્યાં સુધી, આવી સત્તાનો ઉપયોગ કરવો જોઈએ કે નહીં તે નક્કી કરવા માટે કોઈ

અપરિવર્તનીય માર્ગદર્શિકા નિર્ધારિત કરી શકાતી નથી, પરંતુ વારંવાર એ વાતોનો પુનરોચ્ચાર કરવામાં આવ્યો છે કે આવો હુકમ દિનચર્યાના ભાગરૂપે અથવા માત્ર કોઈ પક્ષકારે સ્થાનિક પોલીસ સામે કેટલાક આક્ષેપો કર્યા છે તેટલા માટે પસાર કરવાનો નથી. આ અસાધારણ સત્તાનો ઉપયોગ ઓછો, સાવચેતીપૂર્વક અને અપવાદરૂપ પરિસ્થિતિઓમાં જ થવો જોઈએ જ્યાં તપાસમાં વિશ્વસનીયતા પૂરી પાડવી અને વિશ્વાસ કેળવવો જરૂરી બને અથવા જ્યાં ઘટનાના રાષ્ટ્રીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય પરિણામો હોઈ શકે અથવા જ્યાં સંપૂર્ણ ન્યાય આપવા અને મૂળભૂત અધિકારોનો અમલ કરવા માટે આવો હુકમ જરૂરી હોઈ શકે. અન્યથા સીબીઆઈ પાસે મોટી સંખ્યામાં કેસોનો ભરાવો થઈ જશે અને મર્યાદિત સંસાધનો સાથે, ગંભીર કેસોની પણ યોગ્ય તપાસ કરવી મુશ્કેલ બની શકે છે અને આ પ્રક્રિયામાં અસંતોષકારક તપાસ સાથે તેની વિશ્વસનીયતા અને હેતુ ગુમાવી શકે છે."

[અંતર્ગત આપણું છે]

૧૪ આ સંદર્ભમાં, આપણે નર્મદા બાઈ વિરુદ્ધ ગુજરાત રાજ્ય અને અન્ય [(૨૦૧૧) ૫ એસ. સી. સી. ૭૯] માં બે ન્યાયાધીશોની ખંડપીઠે આપેલા નિર્ણયનો લાભપ્રદ ઉલ્લેખ કરી શકીએ છીએ. અદાલતે કેસના તથ્યાત્મક મેટ્રિક્સમાં ભારપૂર્વક જણાવ્યું છે કે જો કાયદાના શાસનની ભવ્યતાને જાળવી રાખવી હોય અને જો તે સુનિશ્ચિત કરવું હોય કે દોષિતોને તેમની સ્થિતિ અને અધિકાર હોવા છતાં કાયદા અનુસાર સજા કરવામાં આવે, તો તપાસ સીબીઆઈને સોંપવી ઇચ્છનીય છે.

૧૫ કે. વી. રાજેન્દ્રન વિરુદ્ધ પોલીસ અધિક્ષક, સી. બી. સી. આઈ. ડી. દક્ષિણ ઝોન, ચેન્નાઈ અને અન્યો[(૨૦૧૩) ૧૨ એસ. સી. સી. ૪૮૦] ની ત્રણ ન્યાયાધીશોની ખંડપીઠે ઉપરોક્ત સિદ્ધાંતને પુનરાવર્તિત કરતા જણાવ્યું હતું કે આવી તપાસને સ્થાનાંતરિત કરવાની સત્તા દુર્લભ અને અપવાદરૂપ કેસોમાં હોવી જોઈએ જ્યાં પક્ષકારો વચ્ચે ન્યાય કરવા અને લોકોના મનમાં વિશ્વાસ પેદા કરવા માટે અદાલતને તે જરૂરી લાગે, અથવા જ્યાં રાજ્ય પોલીસ દ્વારા તપાસમાં વિશ્વસનીયતાનો અભાવ હોય અને તે "ન્યાયી, પ્રામાણિક અને સંપૂર્ણ તપાસ" માટે જરૂરી હોય, અને ખાસ કરીને જ્યારે રાજ્ય એજન્સીઓની નિષ્પક્ષ કામગીરીમાં લોકોનો વિશ્વાસ જાળવી રાખવો અનિવાર્ય હોય. અગાઉના નિર્ણયોનો ઉલ્લેખ કર્યા પછી કોર્ટે નીચે મુજબ નક્કી કર્યું છે:—

"ઉપરોક્ત બાબતોને ધ્યાનમાં રાખીને, કાયદાનો સારાંશ એ રીતે આપી શકાય કે કોર્ટ માત્ર દુર્લભ અને અપવાદરૂપ કેસોમાં જ રાજ્યની તપાસ એજન્સી પાસેથી સીબીઆઈ જેવી અન્ય કોઈપણ સ્વતંત્ર તપાસ એજન્સીને તપાસ સ્થાનાંતરિત કરવા માટે તેની બંધારણીય સત્તાઓનો ઉપયોગ કરી શકે છે. જેમ કે જ્યાં રાજ્ય સત્તામંડળના ઉચ્ચ અધિકારીઓ સામેલ છે, અથવા આરોપ પોતે જ તપાસ એજન્સીના ટોચના અધિકારીઓ સામે છે, જેનાથી તેઓ તપાસને પ્રભાવિત કરી શકે છે, અને આગળ કે ન્યાય કરવો અને તપાસમાં વિશ્વાસ પેદા કરવો ખૂબ જ જરૂરી છે અથવા જ્યાં તપાસ પ્રથમ દૃષ્ટિએ દૂષિત/પક્ષપાતી હોવાનું જણાય છે.

૨૦ અહીં એ નોંધવું જોઈએ કે બંધારણીય અદાલતો કોઈ અન્ય તપાસ એજન્સી દ્વારા વધુ તપાસ અથવા તપાસ માટે નિર્દેશ આપી શકે છે. હેતુ એ છે કે, નિષ્પક્ષ તપાસ અને નિષ્પક્ષ સુનાવણી થવી જોઈએ. જ્યાં સુધી નિષ્પક્ષ તપાસ ન થાય ત્યાં સુધી નિષ્પક્ષ સુનાવણી ખૂબ મુશ્કેલ હોઈ શકે છે. અમે સંપૂર્ણપણે વાકેફ છીએ કે અન્ય એજન્સી દ્વારા વધુ તપાસ માટે નિર્દેશ ખૂબ જ સાવચેતીપૂર્વક જારી કરવો પડશે પરંતુ આ કેસમાં દર્શાવવામાં આવેલા તથ્યો અમને ઉપરોક્ત શક્તિનો ઉપયોગ કરવા માટે મજબૂર કરે છે. અમે એવું વિચારવા માટે તૈયાર છીએ કે ન્યાયનો હેતુ આદેશ આપે છે કે પીડિતાના કારણ, મૃતકના પતિ, જવાબ આપવા પાત્ર છે જેથી ન્યાયની કસુવાવડ ટાળી શકાય. તેથી, આ કિસ્સામાં કેસનો તબક્કો સંચાલક પરિબળ ન હોઈ શકે.

૨૧. અમે વધુ સ્પષ્ટતા કરી શકીએ છીએ. નવેસરથી, ડી-નોવો (નવી સિરથી) અથવા પુનઃતપાસ કરવાનો નિર્દેશ આપવાની સત્તા બંધારણીય અદાલતોમાં નિહિત હોવાથી, ટ્રાયલની શરૂઆત અને કેટલાક સાક્ષીઓની તપાસ એ આ બંધારણીય સત્તાનો ઉપયોગ કરવા માટે સંપૂર્ણ અવરોધ બની શકે નહીં, જેનો હેતુ નિષ્પક્ષ અને ન્યાયી તપાસ સુનિશ્ચિત કરવાનો છે. એ ક્યારેય ભૂલી શકાય નહીં કે જે રીતે મહાસાગરનો માત્ર એક જ સ્વાદ હોય છે, ખારાશનો સ્વાદ, તેમ ન્યાયનો પણ એક જ સ્વાદ હોય છે, કોઈ પણ ભેદભાવ વિના લોકોની વેદનાનો જવાબ આપવાનો સ્વાદ. અમે એ ઉમેરવાની ત્વરા કરીએ છીએ કે જો કોઈ નાગરિક એવું અનુભવે કે ગરીબ માણસ દ્વારા બોલાયેલું સત્ય ભાગ્યે જ સાંભળવામાં આવે છે, તો લોકશાહી

વ્યવસ્થામાં વિનાશની ક્ષમતા રહેલી છે. એમને એમ નથી કહેવાયું કે સૂર્ય ઉગે છે અને સૂર્ય આથમે છે, પ્રકાશ અને અંધકાર, શિયાળો અને વસંત આવે છે અને જાય છે, સમયનો પ્રવાહ પણ સ્મૃતિયાળ છે પણ સત્ય રહે છે અને જ્યારે ન્યાય થાય છે ત્યારે ચમકે છે. સત્યને જાળવી રાખવું એ અદાલતની ફરજિયાત ફરજ છે અને સત્ય એટલે કપટની ગેરહાજરી, છળકપટની ગેરહાજરી અને ફોજદારી તપાસમાં એક વાસ્તવિક અને નિષ્પક્ષ તપાસ, એવી તપાસ નહીં જે પોતાને એક દંભ તરીકે રજૂ કરે. તે સ્વીકાર્ય નથી. એ વાત મનમાં સર્વોપરી રાખવાની છે કે નિષ્પક્ષ અને સત્યનિષ્ઠ તપાસ અનિવાર્ય છે. જો તપાસમાં કોઈ ખામી કે ખાડો હોય, તો શું તપાસમાં રહેલા 'વિશ્વાસ'ને પરમ સત્ય ગણી શકાય? શું તેમાં વાસ્તવિક તપાસની પવિત્રતા કે શુદ્ધતા હશે? જો તપાસ અંગે ગંભીર શંકા ઊભી થાય, તો શું બંધારણીય અદાલતે તેના હાથ વાળી લેવા જોઈએ અને એ સિદ્ધાંતને સ્વીકારી લેવો જોઈએ કે ટ્રાયલ શરૂ થઈ ગઈ હોવાથી, મામલો તેની પહોંચ બહાર છે? તે પ્રોસિક્યુશનની "ચતુરાઈ" છે અને જો અમે આ કહેવાની મારી જાતને મંજૂરી આપીએ તો તે "દ્રઢ માનસિકતા" બની ગઈ છે પરંતુ અમારા મતે બંધારણીય અદાલતોનું સાર્વભૌમત્વ ચાતુર્યપૂર્ણ શબ્દો કે વાદવિવાદ દ્વારા ગૂંગળાવી કે દબાવી શકાય નહીં. અલબત્ત, શંકાનો કોઈ પ્રકારનો આધાર અને પાયો હોવો જોઈએ અને તે કોઈની જંગલી કલ્પનાનો શણગાર ન હોવો જોઈએ. કોઈ વિચારશે કે નિષ્પક્ષ તપાસ એ રામબાણ ઈલાજ હશે પણ તેમ ન કરવું એ અજાણ્યા બનવાનો ડોળ કરવા જેવું હશે. જેમ કે અગાઉ જણાવવામાં આવ્યું છે કે તથ્યો સ્વયં-સ્પષ્ટ છે અને વ્યથિત મુખ્ય પાત્ર, નિચલા વર્ગની વ્યક્તિ છે. તેણે એવી લાગણી મનમાં ન રાખવી જોઈએ કે તે "કાયદા હેઠળ અનાથ" છે.

૩ ભારતના બંધારણની કલમ ૨૧ નિષ્પક્ષ સુનાવણીની બાંધધરી આપે છે.જો નિષ્પક્ષ તપાસ ન થાય તો નિષ્પક્ષ સુનાવણી અશક્ય છે.નિષ્પક્ષ તપાસ કરવા માટે, તપાસ સંપૂર્ણ રીતે, પૂર્વગ્રહ અથવા પૂર્વગ્રહ વિના, કોઈપણ ગુપ્ત હેતુ અને દરેક હકીકત વિના, તપાસ દરમિયાન સપાટી પર આવવી જોઈએ, જે તપાસના પરિણામ પર અસર કરી શકે છે અને આખરે, સુનાવણી પર, તપાસ અધિકારી દ્વારા તપાસ સમયે સમકાલીન રીતે નોંધવી આવશ્યક છે.હેરફેર કરેલી તપાસ અથવા તપાસ, જે પ્રેરિત હોય, તે નિષ્પક્ષ સુનાવણી તરફ દોરી શકતી નથી.તેથી, તે જરૂરી છે કે અદાલતો સતર્ક રહે, કારણ કે, ન્યાયિક મેજિસ્ટ્રેટના સ્તરથી શરૂ થતી અદાલતની ફરજ છે કે તે સુનિશ્ચિત કરે કે હાથ ધરવામાં આવેલી તપાસ યોગ્ય અને ન્યાયી છે કારણ કે તપાસ અધિકારીની ફરજ છે કે તે સુનિશ્ચિત કરે કે હાથ ધરવામાં આવેલી તપાસ યોગ્ય અને ન્યાયી છે.નિષ્પક્ષ તપાસમાં સંપૂર્ણ તપાસનો સમાવેશ થાય છે.સંપૂર્ણ તપાસનો અર્થ એ થશે કે તપાસ, જે આરોપના તમામ પાસાઓને જુએ છે, પછી તે આરોપીની તરફેણમાં હોય કે તેની વિરુદ્ધ.

૪ કલમ ૨૧, નિઃશંકપણે, દરેક આરોપીને નિષ્પક્ષ સુનાવણીની માંગ કરવાનો અધિકાર આપે છે.આ અધિકાર, જે મૂળભૂત પ્રકૃતિનો છે, તે ન્યાયી સુનાવણી સુનિશ્ચિત કરવા માટે રાજ્ય તરફથી અનુરૂપ ફરજ પાડે છે.જો રાજ્યએ નિષ્પક્ષ સુનાવણી સુનિશ્ચિત કરવી હોય, તો તેણે નિષ્પક્ષ તપાસ

સુનિશ્ચિત કરવી જોઈએ.તાર્કિક રીતે વિસ્તૃત, આનો અર્થ એ થશે કે ગુનાના દરેક પીડિતને નિષ્પક્ષ સુનાવણીની માંગ કરવાનો અધિકાર છે, એટલે કે તેને અથવા તેણીને એવી માંગ કરવાનો અધિકાર છે કે રાજ્ય નિષ્પક્ષ તપાસ કરવા માટે તેની બંધારણીય જવાબદારીનું પાલન કરે જેથી તપાસ નિષ્પક્ષ સુનાવણીમાં પરિણમે.તેથી, રાજ્યની ફરજ એ સુનિશ્ચિત કરવાની છે કે તેની પસંદ કરેલી એજન્સી દ્વારા હાથ ધરવામાં આવતી દરેક તપાસ પ્રેરિત, અવિચારી ન હોય અને તપાસ અધિકારી કાયદાની યોગ્ય આજ્ઞામાં કાર્ય કરે.જ્યારે રાજ્ય ખાતરી કરે કે તપાસ નિષ્પક્ષ છે, ત્યારે જ તે (રાજ્ય) જ્યારે પૂછપરછ કરવામાં આવે ત્યારે કહી શકે છે કે હાથ ધરવામાં આવેલી સુનાવણી નિષ્પક્ષ હતી. કલમ ૨૧, તેથી, માત્ર આરોપીને નિષ્પક્ષ સુનાવણીની માંગ કરવાનો અધિકાર આપતું નથી, પરંતુ તે નિષ્પક્ષ સુનાવણીની માંગ કરવા માટે પીડિતને સમાન રીતે મહત્વપૂર્ણ, મૂળભૂત પ્રકૃતિનો અધિકાર પણ આપે છે.આમ, કલમ ૨૧ માત્ર આરોપીઓને જ મૂળભૂત અધિકાર પ્રદાન કરતું નથી, પરંતુ તે ગુનાના ભોગ બનનારને નિષ્પક્ષ સુનાવણીની માંગ કરવાનો મૂળભૂત અધિકાર પણ પ્રદાન કરે છે.જ્યારે પોલીસ કેસ નોંધે છે, ત્યારે રાજ્ય તપાસ કરવાની જવાબદારી સ્વીકારે છે. પોલીસને મળતા આક્ષેપોના સત્ય અથવા સત્યતાની તપાસ કરવાની જવાબદારી સંભાળ્યા પછી, રાજ્ય કાર્યવાહી કરી શકતું નથી, ન તો તેની તપાસ એજન્સી નિષ્પક્ષતાની ભાવના વિના કાર્ય કરી શકે છે.તે માત્ર એક સુનાવણી નથી, જે નિષ્પક્ષ હોવી જોઈએ.તપાસ પણ નિષ્પક્ષ હોય તે પણ ઓછું મહત્વનું નથી.સુનાવણીની

નિષ્પક્ષતા તેની સાથે તપાસની નિષ્પક્ષતા અને તપાસની નિષ્પક્ષતા તેની સાથે તપાસમાં નિષ્પક્ષતા લાવશે, ઉપરાંત તપાસ કાર્યક્ષમ, નિષ્પક્ષ હશે, જેનો હેતુ ફરિયાદી પક્ષ અથવા બચાવ પક્ષને મદદ કરવાનો નથી.ટૂંકમાં કહીએ તો, તપાસમાં કોઈ વ્યક્તિને મદદ કરવા અથવા વ્યક્તિને નુકસાન પહોંચાડવા માટે કોઈ ગુપ્ત હેતુ અથવા ગુપ્ત એજન્ડા ન હોવો જોઈએ.આ તે સિદ્ધાંત છે, જેને ભારતના બંધારણની કલમ ૨૧, તેની કલમ ૧૪ સાથે વાંચે છે, જ્યારે આપણે કહીએ છીએ કે આપણું બંધારણ નિષ્પક્ષ સુનાવણીની બાંધધરી આપે છે.

૫ ઉપર જણાવેલા સિદ્ધાંતોનું કથિત ઉલ્લંઘન વર્તમાન રિટ અરજીમાં વિવાદના કેન્દ્રમાં છે.

૬ રિટ અરજદારે પોતાના શબ્દોમાં મૂકેલો કેસ નીચે મુજબ છે:

“૪.૧ અરજદાર રજૂ કરે છે કે તે એક કમનસીબ છોકરી છે જે અત્યંત પ્રભાવશાળી વ્યક્તિઓના હાથે પુનરાવર્તિત સામૂહિક બળાત્કાર અને અન્ય અશ્લીલ કૃત્યોનો ભોગ બને છે, જે મોટાભાગે ગરીબ પરિવારોમાંથી આવતી યુવાન છોકરીઓને ફસાવવા અને બ્લેકમેલ કરીને સંગઠિત સેક્સ રેકેટ ચલાવી રહી છે.

૪.૨ અરજદાર રજૂ કરે છે કે તેની માહિતી અનુસાર લગભગ ૩૦ થી ૩૫ અન્ય યુવાન છોકરીઓ છે, જે આરોપી અને અન્ય લોકો દ્વારા ચલાવવામાં આવતા સંગઠિત સેક્સ રેકેટનો પણ ભોગ બને છે.

૪.૩ અરજદાર રજૂ કરે છે કે, આરોપી વ્યક્તિઓની કાર્યપદ્ધતિ ખૂબ જ સુવ્યવસ્થિત છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે શરૂઆતમાં મોટાભાગે ગરીબ અને જરૂરિયાતમંદ પરિવારોમાંથી આવતી યુવાન છોકરીઓને નિશાન બનાવવામાં આવે છે.ત્યારબાદ, આવી છોકરીઓને તેમની સાથે જાતીય સંબંધ બાંધવાની લાલચ આપવામાં આવે છે.જો છોકરી સ્વૈચ્છિક રીતે કામ નહીં કરે તો તેમના પર બળાત્કાર કરવામાં આવી રહ્યો છે.એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે, મોટાભાગના કિસ્સાઓમાં જાતીય કૃત્યોની વીડિયોગ્રાફી કરવામાં આવે છે અને પછી આવી છોકરીઓને ધમકી આપવામાં આવે છે અને તેમને આ સંગઠિત સેક્સ રેકેટનો ભાગ બનાવવા માટે બ્લેકમેલ કરવામાં આવે છે.એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે તે બધી છોકરીઓ તેમની ધમકી અને પ્રભાવશાળી સ્થિતિને કારણે આરોપી અને અન્ય લોકો સામે ખુદેઆમ બહાર આવવાથી ડરતી હોય છે.એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે, તાત્કાલિક કેસમાં, અરજદારે હિંમત બતાવી છે અને ફોજદારી ફરિયાદ નોંધાવી છે અને પ્રતિવાદી અધિકારીઓ અરજદારનું મનોબળ તોડવા માટે તપાસના નામે આંખ ધોવાની તકનીક અપનાવી રહ્યા છે.એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે, જો નિષ્પક્ષ અને નિષ્પક્ષ તપાસ હાથ ધરવામાં આવે તો અન્ય ઘણા અપરાધીઓ પકડી શકાય છે અને ઘણી નિર્દોષ છોકરીઓનું જીવન બચાવી શકાય છે.

૪.૪ અરજદાર રજૂ કરે છે કે તેણીનું દુઃખ તેના બાળપણથી શરૂ થાય છે. એવું કહેવામાં આવે છે કે જ્યારે તેણી બે વર્ષની હતી ત્યારે તેના માતા-પિતાએ છૂટાછેડા લીધા હતા અને તેણીનો કબજો તેની માતા પાસે હતો. એવું કહેવામાં આવે છે કે તેણીની માતાએ હેમંત ખિમજી સાથે પુનર્લગ્ન કર્યા હતા અને બધા નાલાસોપારામાં રહેતા હતા. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે અરજદાર અને તેના સાવકા પિતા વચ્ચેના સંબંધો સખત હતા અને પરિવાર આર્થિક કટોકટીનો સામનો કરી રહ્યો હતો. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે, અરજદારની માતાએ નાની ઉંમરે તેના લગ્ન એક તેજસ્વીભાઈ સાથે કરાવ્યા હતા. ત્યારબાદ, અરજદારની માતા અને સાવકા પિતા કચ્છ સ્થળાંતરિત થયા. એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે સાસુ-સસરા સાથેના કેટલાક પારિવારિક વિવાદોને કારણે, અરજદારને તેનું વૈવાહિક ઘર છોડવું પડ્યું હતું અને ૨૦૧૫ના છેલ્લા ત્રિમાસિક ગાળામાં નાલિયા જવું પડ્યું હતું અને તેની માતા સાથે ક્યાંક રહેવાનું શરૂ કર્યું હતું.

૪.૫ અરજદાર રજૂ કરે છે કે, નાલિયામાં, અરજદાર પરિવાર તરફથી પ્રતિકૂળ વલણનો સામનો કરી રહ્યો હતો અને ગંભીર નાણાકીય કટોકટીનો પણ સામનો કરી રહ્યો હતો. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે, અરજદાર આજીવિકા માટે કોઈ નોકરીની શોધમાં હતો અને એક આરોપી બાબાહિયાએ અન્ય આરોપી શાંતિભાઈનો સંદર્ભ આપ્યો હતો અને કહ્યું હતું કે શાંતિભાઈએ નલિયા ખાતે ભારત ગેસ એજન્સીમાં અરજદારને નોકરી આપી હતી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે એકવાર અરજદારને નાણાંની જરૂર હતી અને તેથી, તેમણે શાંતિભાઈને પગારમાંથી એડવાન્સ આપવા વિનંતી કરી હતી. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે શાંતિભાઈએ તેમને તેમના

નિવાસસ્થાનમાંથી રકમ એકત્રિત કરવા કહ્યું હતું અને તે મુજબ, અરજદાર અગાઉથી રકમ એકત્રિત કરવા માટે આપેલા સરનામાં પર ગયા હતા. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે, શાંતિભાઈએ તેણીને નશો કરેલું હંડુ પીણું આપ્યું હતું અને કહ્યું હતું કે હંડુ પીણું પીધા પછી, અરજદાર તરત જ હોશ ગુમાવી બેઠો હતો અને કોઈપણ બળનો પ્રતિકાર કરવામાં અસમર્થ બની ગયો હતો. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે અરજદારની પ્રતિકાર કરવાની અસમર્થતાનો અનુચિત લાભ ઉઠાવીને શાંતિભાઈ અને અન્ય બે વ્યક્તિઓએ અરજદાર પર સામૂહિક બળાત્કાર ગુજાર્યો હતો અને આ કૃત્યની વીડિયોગ્રાફી પણ કરી હતી. ત્યારબાદ અરજદારને તેના પતિ અને અન્ય લોકોને વીડિયો વાયરલ કરવાની ધમકી આપવામાં આવી હતી. અરજદારને પોલીસના હાથે ખોટા કેસમાં સામેલ કરવાની અને તેના નાના ભાઈને મારી નાખવાની અને તેમના પૈસા અને સ્નાયુ શક્તિથી પરિવારને સંપૂર્ણપણે બરબાદ કરવાની ધમકી પણ આપવામાં આવી હતી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે, અરજદાર સંપૂર્ણપણે ડરી ગયેલી સ્થિતિમાં હતો અને આ ઘટના વિશે કોઈને કંઈપણ જાહેર કરી શક્યો ન હતો.

૪.૬ અરજદાર રજૂ કરે છે કે ત્યારબાદ, આરોપી વ્યક્તિઓ વારંવાર અરજદારને વીડિયો વાયરલ કરવાની અને પરિવારને બરબાદ કરવાની ધમકી આપી રહ્યા હતા અને તેણીને પોતાની સાથે અને અન્ય પ્રભાવશાળી વ્યક્તિઓ સાથે, મોટે ભાગે રાજકીય વર્તુળમાંથી, જાતીય સંબંધ બાંધવા માટે મજબૂર કરી રહ્યા હતા. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે અરજદારને તેમની જાતીય સંબંધની ગેરકાયદેસર માંગને કારણે હંમેશા ધમકી આપવામાં આવતી હતી. આવી ઘટનાઓ લગભગ ૧ વર્ષના સમયગાળા સુધી ચાલુ રહી.

૪.૭ અરજદાર રજૂ કરે છે કે એક તરફ તેણીને આરોપી અને અન્ય અજાણ્યા વ્યક્તિઓ દ્વારા પીડિત કરવામાં આવી રહી છે જે અરજદાર તેને બતાવશે તો ઓળખી શકે છે અને બીજી તરફ તેણીને કચ્છ ખાતે તેના પરિવાર તરફથી પ્રતિકૂળ વાતાવરણનો સામનો કરવો પડી રહ્યો છે.આ સંજોગોમાં, તેણીએ તેની ઇચ્છા વિરુદ્ધ લગભગ ૩૧ વર્ષની (અરજદારની બમણી ઉંમર) કલ્પેશભાઈ મોમાયા સાથે લગ્ન કરવાની ફરજ પાડી હતી.આ લગ્ન બે દિવસના લગ્ન જીવન પછી જ છૂટાછેડામાં પરિણમ્યા હતા અને સમુદાયમાં પ્રવર્તમાન પ્રથા અનુસાર ૧૪/૦૨/૨૦૧૬ પર પક્ષો વચ્ચે છૂટાછેડા-દસ્તાવેજ પણ ચલાવવામાં આવ્યો હતો.એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે, આરોપી વ્યક્તિઓ અને તેમના સહયોગીઓએ હવે કમલેશભાઈને અરજદાર સામે ફોજદારી ફરિયાદ નોંધવા અને તેને જાહેરમાં બદનામ કરવા માટે પ્રેરિત કર્યા, અરજદાર આ અરજીની સુનાવણી સમયે જવાબ આપવા અને તેનો સંદર્ભ આપવા માટે રજા માંગે છે.

૪.૮ અરજદાર રજૂ કરે છે કે આ સમયગાળા દરમિયાન તે સતત તેના પ્રથમ પતિ તેજસ્વીભાઈ સાથે સમાધાન કરવાનો પ્રયાસ કરી રહી હતી.એવું કહેવામાં આવે છે કે તેના પતિ તેજસ્વીભાઈ સાથેના સંબંધોનું સમાધાન થઈ ગયું હતું અને બંનેએ સાથે રહેવાનું શરૂ કર્યું છે.એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે તે સમયે પણ આરોપી વ્યક્તિઓ સતત અરજદારનો ટેલિફોન પર સંપર્ક કરી રહ્યા છે અને તેમની ગેરકાયદેસર માંગણીઓ માટે તેને ધમકી આપી રહ્યા છે અને વારંવાર તેને ભુજ બોલાવી રહ્યા છે.અરજદાર પાસે તેમની માંગ સામે ઝૂકવા સિવાય કોઈ વિકલ્પ નહોતો, જેના કારણે અરજદારનું જીવન અસહ્ય રીતે દયનીય બની ગયું હતું અને તેથી, અરજદારે આત્મહત્યા કરવાનું વિચાર્યું

હતું અને તેણે તેના પિતાને સંબોધીને સુસાઈડ નોટ લખી હતી જે અરજદારના પતિના ધ્યાનમાં આવી હતી અને બધું જાણ્યા પછી પતિએ તેને ટેકો આપ્યો હતો અને ફરિયાદ દાખલ કરવાની હિંમત આપી હતી. એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે પતિના આવા સકારાત્મક વલણથી અરજદારનું જીવન બદલાઈ જાય છે અને તેણે ફરિયાદ દાખલ કરવાનું મન બનાવ્યું છે.

૪.૯ અરજદાર સબમિટ કરે છે કે, અરજદાર અને તેના પતિ ઓક્ટોબર/નવેમ્બર, ૨૦૧૬ ના અરસામાં ભુજ આવ્યા હતા અને નલિયા પોલીસ સ્ટેશનમાં ફરિયાદ આપવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો, પરંતુ પોલીસ સત્તાવાળાઓએ તેને નોંધ કરી ન હતી અને અરજદારને એક જગ્યાએથી બીજી જગ્યાએ ભટકાવવામાં આવ્યા હતા અને અંતે, ૧૨/૦૧/૨૦૧૭ ના રોજ અરજદારે સામાવાળા નંબર ૩ ને ગુના આચરવામાં આવ્યા હોવાનો ખુલાસો કરતી લેખિત અરજી આપી હતી, પરંતુ સામાવાળા નંબર ૩ જ સારા એવા જાણે છે તેવા કારણોસર, તેને એફ.આઈ.આર. તરીકે નોંધવા માટે કોઈ પણ પગલાં શરૂ કરવામાં આવ્યા ન હતા. ૧૨/૦૧/૨૦૧૭ ની અરજીની એક નકલ આ સાથે જોડવામાં આવી છે અને આ અરજીના પરિશિષ્ટ-એ તરીકે અંકિત કરવામાં આવી છે.

૪.૧૦ અરજદાર સબમિટ કરે છે કે સદર અરજી દાખલ કર્યા પછી, અરજદારનું જીવન વધુ દયનીય બની ગયું કારણ કે આ અરજીની વિગતો આરોપીઓ સુધી લીક થઈ ગઈ હતી. સબમિટ કરવામાં આવે છે કે, કેસનો નાશ કરવા અને અરજી અંગે આગળ ન વધવા માટે આરોપીઓ અને અન્ય લોકો દ્વારા

અરજદારનો સતત પીછો કરવામાં આવતો હતો અને તેના પર દબાણ કરવામાં આવતું હતું.

૪.૧૧ અરજદાર સબમિટ કરે છે કે પરિસ્થિતિ અનુસાર, તેમણે ૧૮/૧/૨૦૧૭ ના રોજ ડી.એસ.પી., કચ્છ અને ડી.આઈ.જી., બોર્ડર રેન્જ, કચ્છને ફરિયાદની નકલ આપી હતી. વધુમાં સબમિટ કરવામાં આવે છે કે ત્યારપછી જ, ૧૯/૦૧/૨૦૧૭ ના રોજ સામાવાળા નંબર ૩ એ ૧૨/૦૧/૨૦૧૭ ની અરજી ઈનવર્ડ (આવક) કરી હતી. ૧૮/૦૧/૨૦૧૭ ના રોજ ડી.એસ.પી. અને ડી.આઈ.જી. ને રજૂ કરવામાં આવેલી ૧૨/૦૧/૨૦૧૭ ની અરજીની નકલો આ સાથે જોડવામાં આવી છે અને આ અરજીના પરિશિષ્ટ-બી કોલી તરીકે અંકિત કરવામાં આવી છે.

૪.૧૨ અરજદાર સબમિટ કરે છે કે, સામાવાળા નંબર ૨ અને ૩ ને અત્યંત પ્રભાવશાળી વ્યક્તિઓ દ્વારા ચલાવવામાં આવતા સામૂહિક બળાત્કાર અને સંગઠિત સેક્સ રેકેટના ગુના આચરવામાં આવ્યા હોવાની લેખિત અરજી આપવામાં આવી હતી, પરંતુ સામાવાળા નંબર ૨ અને ૩ એ તેઓ જ સારા એવા જાણે છે તેવા કારણોસર તેને એફ.આઈ.આર. તરીકે નોંધવાનું યોગ્ય માન્યું ન હતું કે તરત જ તપાસ શરૂ કરવાનું યોગ્ય માન્યું ન હતું. આ સામાવાળા નંબર ૨ અને ૩ નો માત્ર આગસુ અભિગમ નથી પરંતુ તેમના રાજકીય આકાઓને બચાવવા માટે અને અરજીના સંબંધમાં આગળ વધવામાંથી અરજદારનું મનોબળ તોડવા માટે અને પુરાવાઓનો નાશ કરવા

માટે સમય આપવા હેતુથી એફ.આઈ.આર. ની નોંધણીમાં વિલંબ કરવાની એક પદ્ધતિસરની તકનીક છે.

જ.૧૩ અરજદાર સબમિટ કરે છે કે ૧૮/૦૧/૨૦૧૭ ના રોજ અરજી ઈનવર્ડ કર્યા પછી નલિયા પોલીસ સત્તાવાળાઓએ અરજદારનો ટેલિફોનિક સંપર્ક કર્યો હતો અને તેમને ૨૨/૦૧/૨૦૧૭, ૨૩/૦૧/૨૦૧૭, ૨૪/૦૧/૨૦૧૭, ૨૫/૦૧/૨૦૧૭ ના રોજ તેમનું નિવેદન નોંધવા માટે પોલીસ સ્ટેશન આવવા માટે બોલાવ્યા હતા. સબમિટ કરવામાં આવે છે કે એક દિવસ એટલે કે ૨૫/૦૧/૨૦૧૭ સિવાય નિવેદન નોંધતી વખતે કોઈ મહિલા પોલીસ અધિકારી / કોન્સ્ટેબલને હાજર રાખવામાં આવ્યા ન હતા. સબમિટ કરવામાં આવે છે કે આ તમામ તારીખોએ અરજદાર અને તેમના પતિને સવારથી સાંજ સુધી અટકાયતમાં રાખવામાં આવ્યા હતા અને ગુનેગારો જેવો વ્યવહાર કરવામાં આવ્યો હતો. એટલું જ નહીં પરંતુ નિવેદન નોંધવાના બહાને અરજદારને અત્યંત વિચિત્ર અને અશ્લીલ પ્રશ્નો પૂછવામાં આવ્યા હતા. છતાં, અરજદારે ઘટનાઓ સંબંધિત તમામ અને દરેક ઝીણવટભરી વિગતો આપી હતી અને ત્રણ અજાણ્યા વ્યક્તિઓ વિશે પણ જણાવ્યું હતું.

જ.૧૪ અરજદાર સબમિટ કરે છે કે, બળાટકારના પીડિતને પોલીસ સ્ટેશન બોલાવવું એ સી.આર.પી.સી. ની કલમ ૧૫૭(૧) ના પરંતુકની જોગવાઈઓનો સ્પષ્ટ ભંગ છે. સબમિટ કરવામાં આવે છે કે, પોલીસનો આવો અભિગમ અને કૃત્ય એ અતિ પ્રભાવશાળી વ્યક્તિઓ એવા ખોટું કરનારાઓને બચાવવા માટે પરોક્ષ રીતે અરજદારનું મનોબળ તોડવાનો સ્પષ્ટ કેસ છે.

ઠ.૧૫ અરજદાર સબમિટ કરે છે કે, અંતે, ૨૫/૦૧/૨૦૧૭ ના રોજ (એટલે કે ૧૩ દિવસના સમયગાળા પછી) એફ.આઈ.આર. નોંધવામાં આવી હતી જેમાં નલિયાના સુશ્રી પાયલ અને ત્રણ અજાણ્યા વ્યક્તિઓના નામોને એફ.આઈ.આર. માં આરોપી તરીકે દર્શાવવામાં આવ્યા નથી. સબમિટ કરવામાં આવે છે કે, જોકે ૧૨/૦૧/૨૦૧૭ ની અરજીમાં સુશ્રી પાયલનું નામ ખાસ દર્શાવવામાં આવ્યું છે. તદુપરાંત, ૨૨/૦૧/૨૦૧૭ થી ૨૫/૦૧/૨૦૧૭ દરમિયાન વધુ નિવેદન નોંધતી વખતે, અરજદારે સુશ્રી પાયલ અને અન્ય ત્રણ અજાણ્યા વ્યક્તિઓ દ્વારા ભજવવામાં આવેલી ભુમિકા વિશે તમામ વિગતો આપી હતી પરંતુ, એફ.આઈ.આર. માં તેમને આરોપી તરીકે દર્શાવવામાં આવ્યા નથી. એફ.આઈ.આર. ની એક નકલ આ સાથે જોડવામાં આવી છે અને આ અરજીના પરિશિષ્ટ-સી તરીકે અંકિત કરવામાં આવી છે.

ઠ.૧૬ અરજદાર સબમિટ કરે છે કે સામાવાળાઓ જ સારા એવા જાણે છે તેવા કારણોસર એફ.આઈ.આર. માં આઈ.પી.સી. ની કલમ ૩૭૬-ડી લાગુ કરવામાં આવી ન હતી જોકે શરૂઆતથી જ આ સામૂહિક બળાત્કારનો સ્પષ્ટ કેસ છે. જોકે, ૦૧/૦૨/૨૦૧૭ ના રોજ, એફ.આઈ.આર. માં કલમ ૩૭૬-ડી ઉમેરવા માટે વિજ્ઞાન મેજિસ્ટ્રેટને અહેવાલ રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો. ૦૧/૦૨/૨૦૧૭ ના અહેવાલની નકલ આ સાથે જોડવામાં આવી છે અને આ અરજીના પરિશિષ્ટ-ડી તરીકે અંકિત કરવામાં આવી છે.

૪.૧૭ અરજદાર સબમિટ કરે છે કે એફ.આઈ.આર. દાખલ કર્યા પછી પણ, ૦૬/૦૨/૨૦૧૭ સુધી ન તો ગંભીર તપાસ શરૂ કરવામાં આવી હતી કે ન તો કોઈ આરોપીની ધરપકડ / પૂછપરછ કરવામાં આવી હતી. સબમિટ કરવામાં આવે છે કે પોલીસ સત્તાવાળાઓની નિષ્ક્રિયતા અંગે મીડિયામાં ખૂબ જ હોબાળો થયો હતો અને ત્યારપછી જ, ૦૬/૦૨/૨૦૧૭ અને ૦૭/૦૨/૨૦૧૭ ના રોજ કેટલાક આરોપીઓની ધરપકડ કરવામાં આવી હતી. એ નોંધવું જરૂરી છે કે, મુખ્ય આરોપીઓની હજુ સુધી પૂછપરછ કે ધરપકડ કરવામાં આવી ન હતી.

૪.૧૮ અરજદાર સબમિટ કરે છે કે, ૦૮/૦૨/૨૦૧૭ ના રોજ પી.એસ.આઈ., એલ.સી.બી., ભુજ-કચ્છ એ સ્પેશિયલ ઇન્વેસ્ટિગેશન ટીમના સભ્ય તરીકે રિમાન્ડ અરજી દાખલ કરી હતી જેમાં સામાવાળા નંબર ૪ ને એસ.આઈ.ટી. ના અધ્યક્ષ તરીકે દર્શાવવામાં આવ્યા હતા અને તે સદર એસ.આઈ.ટી. ની રચના સામાવાળા નંબર ૩ દ્વારા કરવામાં આવી છે અને ૨૯/૦૧/૨૦૧૭ થી એસ.આઈ.ટી. દ્વારા તપાસ સંભાળી લેવામાં આવી છે. સબમિટ કરવામાં આવે છે કે, એસ.આઈ.ટી. ની રચના એ સામાવાળા નંબર ૨ દ્વારા નિષ્પક્ષ અને તટસ્થ તપાસ ચાલી રહી છે તે બતાવવા માટે અપનાવવામાં આવેલી આંખમાં ધૂળ નાખવાની તકનીક સિવાય બીજું કંઈ નથી. અરજદારની શંકાને નીચેના તથ્યો દ્વારા સમર્થન મળે છે જે ઉદાહરણરૂપ છે,

- ઓછામાં ઓછું ૧૮/૦૧/૨૦૧૭ માંથી પ્રતિવાદી નંબર ૨ ને આ ઘટનાની જાણ હતી પરંતુ તેણે પ્રતિવાદી નંબર ૨ અથવા અન્ય કોઈ અધિકારીને એફ. આઈ. આર. તરીકે નોંધણી કરવા અથવા સી. આર. પી. સી. ની કલમ ૧૫૪ (૩) હેઠળ તાત્કાલિક તપાસ શરૂ કરવા માટે કોઈ નિર્દેશ જારી કર્યો નથી.
- નલિયાની સુશ્રી પાયલનું નામ આરોપી તરીકે દર્શાવવા માટે કોઈ નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો ન હતો, જોકે અરજીમાં તેણીનું ખાસ નામ હતું.
- પત્રકાર પરિષદમાં પીડિત અરજદારની સ્પષ્ટ ઓળખ જાહેર કરનારા વ્યક્તિઓ સામે આઈપીસીની કલમ ૨૨૮ (એ) હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનાઓ માટે એફ. આઈ. આર. નોંધવા માટે કોઈ પગલાં લેવામાં આવ્યા ન હતા.
- અરજદારની રજૂઆત છતાં કેસને નષ્ટ કરવા માટે અરજદાર પર દબાવ કરી રહેલા વ્યક્તિઓ સામે ફરિયાદ નોંધવા માટે કોઈ પગલાં લેવામાં આવતા નથી.

૪.૧૯ અરજદાર રજૂ કરે છે કે, તપાસ દરમિયાન તેણે નાલિયેની સુશ્રી પાયલ અને અન્ય ત્રણ અજાણ્યા વ્યક્તિઓ વિશે સંપૂર્ણ વિગતો આપી હતી પરંતુ ન

તો તેમને એફ. આઈ. આર. માં આરોપી તરીકે ઉમેરવામાં આવ્યા હતા અને ન તો તે દિશામાં કોઈ તપાસ હાથ ધરવામાં આવી હતી.

૪.૨૦ અરજદાર રજૂ કરે છે કે, થોડા સમય પછી તેમને ભાજપના કાર્યશાળાનું ખાલી ઓળખપત્ર આપવામાં આવ્યું હતું, જેમાં અરજદારને આ કાર્ડમાં તેમનું નામ અને અન્ય વિગતો ભરવા અને તેમનો ફોટો લગાવવાની સૂચના આપવામાં આવી હતી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે, જ્યારે અરજદારને આ હેતુ માટે કોઈ હોટલમાં જવાનો આદેશ આપવામાં આવ્યો હતો ત્યારે તેણે તે કાર્ડ હોટલમાં કોઈ ચોક્કસ વ્યક્તિને બતાવવું પડ્યું હતું. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે, ઉપરોક્ત કાર્ડના આધારે અરજદારને રિસેપ્શનમાં કોઈ એન્ટ્રી કર્યા વિના ચોક્કસ રૂમમાં મોકલવામાં આવ્યો હતો. એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે, શરૂઆતમાં આ કાર્ડની ફોટોકોપી પોલીસ દ્વારા લેવામાં આવી હતી અને તેને લીક કરવામાં આવી હતી. અરજદાર આ અરજીની સુનાવણી સમયે ઉપરોક્ત કાર્ડની ફોટોકોપીનો સંદર્ભ લેવા અને તેના પર આધાર રાખવા માટે રજા માંગે છે કારણ કે તપાસ દરમિયાન પોલીસને મૂળ ઓળખપત્ર આપવામાં આવે છે.

૪.૨૧ અરજદાર રજૂ કરે છે કે, પોલીસ સત્તામંડળે શરૂઆતમાં અરજદાર પાસેથી ઓળખપત્રની ફોટોકોપી લીધી હતી (ત્યારબાદ મૂળ પાછા મુદ્દામલ તરીકે એકત્રિત કરવામાં આવે છે). એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે, આ કાર્ડની ફોટોકોપી પોલીસ સત્તાધિકારી સિવાય અરજદાર દ્વારા કોઈને આપવામાં આવી ન હતી, આશ્ચર્યજનક રીતે આ ઓળખપત્રની ફોટોકોપી બીજેપેજના જિલ્લા

એકમના પ્રમુખ શ્રી કેશુભાઈ પટેલ સુધી પહોંચી છે. તે રજૂ કરવામાં આવે છે કે બધાની હાજરીમાં, કેશુભાઈએ મીડિયાના કર્મચારીઓને ઓળખપત્રની ફોટોકોપી બતાવીને અરજદારની ઓળખ જાહેર કરી હતી. ઉપરોક્ત પત્રકાર પરિષદના અખબારના કટિંગની નકલ અહીં સંલગ્ન છે અને આ અરજીના જોડાણ-ઈ તરીકે ચિહ્નિત થયેલ છે.

૪.૨૨ અરજદાર રજૂ કરે છે કે, ભાજપના જિલ્લા એકમના અધ્યક્ષને ઓળખપત્રની ફોટોકોપી લીક થવી એ તેમના રાજકીય બોસ સાથે પોલીસ સત્તામંડળની સાંઠગાંઠ વિશે ઘણું બોલે છે. એવું લાગે છે કે, સમગ્ર મશીનરીઓ નિષ્પક્ષ અને નિષ્પક્ષ તપાસ દ્વારા નાગરિકોની સુરક્ષાની કિંમત પર રાજકીય દિગ્ગજોની ત્વચાની સુરક્ષા માટે કામ કરી રહી છે.

૪.૨૩ અરજદાર રજૂ કરે છે કે બળાત્કાર/સામૂહિક બળાત્કારની પીડિત છોકરીની ઓળખ જાહેર કરવી એ આઈ. પી. સી. ની કલમ ૨૨૮ (એ) હેઠળ સજાપાત્ર ગુનો છે, તેમ છતાં પોલીસ સત્તામંડળે કેશુભાઈ અને અન્ય રાજકીય નેતાઓ સામે કોઈ એફ. આઈ. આર. નોંધી નથી. કોન્ફરન્સિંગ. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે જ્યાં સુધી આવી એફ. આઈ. આર. નોંધવામાં નહીં આવે અને તપાસ કરવામાં નહીં આવે, ત્યાં સુધી પીડિતાનું ઓળખપત્ર તે રાજકીય નેતાઓ સુધી કેવી રીતે પહોંચ્યું છે તેનું સત્ય ક્યારેય બહાર નહીં આવે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે ઓળખની આ જાહેરાતથી પીડિતાને સમાજમાં, પરિવારમાં અને તે જ્યાં પણ જઈ રહી હતી ત્યાં દુઃખમાં વધારો થયો હતો. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે, પીડિત છોકરીની ઓળખ જાહેર કરવી એ એક

ગુનો છે જે સ્પષ્ટપણે રાજકીય નેતાઓના ધ્યાનમાં લાવવામાં આવ્યો હતો જેમણે પરિષદ યોજી છે પરંતુ તે જ અરજદારની ઓળખ જાહેર કર્યા વિના જાહેર કરવામાં આવી હતી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે, આજની તારીખ સુધી પોલીસ દ્વારા કોઈ ફરિયાદ નોંધવામાં આવી નથી, જેણે સ્પષ્ટપણે સ્થાપિત કર્યું છે કે, પ્રતિવાદી નંબર ૨,૩ અને ૪ દ્વારા નિષ્પક્ષ અને નિષ્પક્ષ તપાસની કોઈ શક્યતા નથી.

૪.૨૪ અરજદાર રજૂ કરે છે કે અરજદાર પર દબાણ અને નિરાશાનું બીજું સ્પષ્ટ ઉદાહરણ એ છે કે શ્રી કમલેશ મોમાયા જેની સાથે અરજદારને લગ્ન કરવા માટે મજબૂર કરવામાં આવ્યા હતા અને ત્યારબાદ છૂટાછેડા લીધા હતા તે અચાનક કોઈ કારણ વગર જાગી ગયા છે. એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે, તેમના વકીલ શ્રી એસ. ટી. પટેલ (જે વર્તમાન કેસમાં કેટલાક આરોપીઓના વકીલ પણ છે) એ પણ પત્રકાર પરિષદ યોજી છે અને અરજદારની વધુ ઓળખ જાહેર કરી છે, પરંતુ વકીલ શ્રી એસ. ટી. પટેલ અથવા શ્રી કમલેશ મોમાયા સામે આઈ. પી. સી. ની કલમ ૨૨૮ (એ) હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનાઓ માટે કોઈ એફ. આઈ. આર. નોંધવામાં આવી નથી. શ્રી એસ. ટી. પટેલ દ્વારા આયોજિત પત્રકાર પરિષદના સમાચારની નકલો અહીં સંલગ્ન છે અને આ અરજીના જોડાણ-એફ તરીકે ચિહ્નિત થયેલ છે.

૪.૨૫ અરજદાર રજૂ કરે છે કે, આ ઉપરાંત કમલેશ મોમાયાએ અરજદાર સામે આઈપીસીની કલમ ૪૨૦, ૪૦૬, ૪૧૯, ૩૮૪, ૫૦૪ અને ૧૨૦ (બી) હેઠળ ગુનાઓ માટે જે. એમ. એફ. સી., નાલિયાને ક્રિમિનલ ઈન્સ્પેક્ટર નંબર

૬/૨૦૧૭ પર બે ફોજદારી ફરિયાદો દાખલ કરી છે અને ત્યારબાદ
૨૧/૦૨/૨૦૧૭ પર અન્ય ક્રિમિનલ ઈન્કવાયરી નંબર ૭/૨૦૧૭
આપવામાં આવ્યો હતો. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે, બંને ક્રિમિનલ
ઈન્કવાયરી લર્નડ જે. એમ. એફ. સી. માં, નલિયાએ સી. આર. પી. સી. ની
કલમ ૧૫૬ (૩) હેઠળ તપાસ કરવાનો આદેશ આપ્યો હતો.

૭ ઉપરોક્ત સંદર્ભમાં, રિટ અરજદારે ભારતીય દંડ સંહિતાની
કલમ ૩૫૪, ૩૭૬, ૩૬૫, ૩૨૮, ૩૪૨ અને ૧૨૦બી હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના
માટે ૨૫મી જુલાઈ ૨૦૧૭ના રોજ નલિયા પોલીસ સ્ટેશનમાં સી. આર.
નંબર-૧-૩/૨૦૧૭ તરીકે નોંધાયેલો પ્રથમ માહિતી અહેવાલ દાખલ કર્યો
હતો. પછીના તબક્કે, ૧લી ફેબ્રુઆરી ૨૦૧૭ના અહેવાલમાં ભારતીય દંડ
સંહિતાની કલમ ૩૭૬ડી ઉમેરવામાં આવી હતી.

૮ રિટ અરજદાર વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી મેહુલ
રાઠોડ દ્વારા સહાયિત વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી ભરત બી. નાઈકે રજૂઆત કરી
હતી કે જે રીતે તપાસ અત્યાર સુધી આગળ વધી છે તે રાજકીય હસ્તક્ષેપ વિશે
ઘણું બોલે છે કારણ કે આ બાબતમાં ઘણા રાજકીય વડાઓ સામેલ છે અને જો
તપાસ નિષ્પક્ષ અને પારદર્શક રીતે હાથ ધરવામાં આવે તો અન્ય ઘણા નામો
બહાર આવે તેવી શક્યતા છે. શ્રી નાઈકે રજૂ કરે છે કે રિટ અરજદાર સંગઠિત
સેક્સ રેકેટનો ભોગ બન્યો છે. આવા સંજોગોમાં રાજ્ય સરકાર પાસેથી

તાત્કાલિક અને સંપૂર્ણ ગંભીરતા સાથે કાર્યવાહી કરવાની અપેક્ષા રાખવામાં આવતી હતી.

૯ વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ રજૂ કરે છે કે તપાસ એજન્સી તરફથી, આજની તારીખ સુધી, ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૨૨૮ એ હેઠળ સજાપાત્ર ગુના માટે એફ. આઈ. આર. નોંધવામાં નિષ્ક્રિયતા એ સંકેત છે કે તપાસ એજન્સી પર દબાણ છે.શ્રી નાયકે પોતાની રજૂઆતને વિસ્તૃત રીતે રજૂ કરતાં જણાવ્યું હતું કે, ૯ ફેબ્રુઆરી, ૨૦૧૭ના રોજ બીજેપેજના જિલ્લા એકમના અધ્યક્ષ કેશુભાઈ પટેલ દ્વારા વિધાનસભાના ચાર સભ્યો અને અન્ય ઘણા રાજકીય નેતાઓની અધ્યક્ષતામાં એક પત્રકાર પરિષદ બોલાવવામાં આવી હતી અને આ પત્રકાર પરિષદમાં કેશુભાઈ પટેલ દ્વારા પીડિતાના ઓળખપત્રની ફોટોકોપી મીડિયાને બતાવીને રિટ અરજદારની ઓળખ જાહેર કરવામાં આવી હતી.શ્રી નાયકના જણાવ્યા અનુસાર, ઓળખપત્ર બીજેપેજના જિલ્લા એકમ દ્વારા જારી કરવામાં આવ્યું હતું આવા ઓળખપત્રનો મુદ્દો પણ કાવતરાનો એક ભાગ હતો, કારણ કે આવા કાર્ડના આધારે પીડિત કોઈ પણ પ્રશ્ન વિના ઘણા સરકારી પરિસરમાં પ્રવેશ મેળવતો હતો.આરોપી વ્યક્તિઓ સમયાંતરે કચ્છ ખાતે આવા વિવિધ સ્થળોએ પીડિતાને હેરાન કરતા હતા.

૧૦ શ્રી નાઈકે રજૂઆત કરી હતી કે પીડિતાએ ૯મી માર્ચ ૨૦૧૭ના રોજ આ સંબંધમાં અરજી દાખલ કરી હતી અને પ્રાર્થના કરી હતી કે

તેની ઓળખ જાહેર કરવા માટે જવાબદાર તમામ વ્યક્તિઓ સામે યોગ્ય કાર્યવાહી કરવામાં આવે.તેના પરિણામોને સમજીને, પીડિતા પર આવી ફરિયાદ પાછી ખેંચવા અને આવા દબાણ અને ધમકીઓને સ્વીકારવા માટે ભારે દબાણ કરવામાં આવ્યું હતું, આખરે તેણે ૧૬મી માર્ચ ૨૦૧૭ના રોજ આવી ફરિયાદ પાછી ખેંચી લીધી હતી.શ્રી નાઈક રજૂ કરે છે કે તે જ દિવસે, એટલે કે ૮મી માર્ચ ૨૦૧૭ના રોજ, ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૨૨૮એ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે એફ. આઈ. આર. નોંધાવવી જોઈતી હતી અને આક્ષેપોની ગંભીર પ્રકૃતિને ધ્યાનમાં રાખીને સંબંધિત સત્તામંડળે રાહ જોવાની અથવા કોઈ પ્રાથમિક તપાસ હાથ ધરવાની જરૂર નહોતી.

૧૧ શ્રી નાઈકે રજૂઆત કરી છે કે અત્યાર સુધીમાં આઠ લોકોની ધરપકડ કરવામાં આવી છે.એક વિપુલ ઠક્કર મુખ્ય આરોપી હોવાનું માનવામાં આવે છે અને ભાબી તરીકે ઓળખાતી એક મહિલાની હજુ સુધી ધરપકડ કરવામાં આવી નથી.

૧૨ શ્રી નાઈક રજૂ કરે છે કે પીડિતા મુંબઈમાં રહે છે.તેણીને તપાસના હેતુથી ગુજરાત બોલાવવામાં આવી રહી છે અને કોઈ નોંધપાત્ર પૂછપરછ અથવા તપાસ વિના પોલીસ સ્ટેશનમાં આખો દિવસ બેસવા માટે મજબૂર કરવામાં આવે છે.શ્રી નાઈક રજૂ કરે છે કે રાજ્યએ આ ગુનાનો જે રીતે સામનો કર્યો છે તે બળાત્કારની પીડિતા પ્રત્યે સરકારની અસંવેદનશીલતા

દર્શાવે છે અને તે પણ એક વિશાળ સેક્સ રેકૉર્ડનો એક ભાગ છે.શ્રી નાઈકે રજૂઆત કરી હતી કે કચ્છના જિલ્લા પોલીસ અધિક્ષકે ત્રણ સભ્યોની વિશેષ તપાસ ટીમની રચના કરી છે.ત્રણેય પોલીસ અધિકારીઓ કચ્છના છે.શ્રી નાઈક રજૂ કરે છે કે આ એક યોગ્ય કેસ છે જેને સી. બી. આઈ. અથવા રાજ્ય સી.આઈ.ડી. (ગુના) ને ટ્રાન્સફર કરવો જોઈએ.શ્રી નાઈક રજૂ કરે છે કે સ્વતંત્ર અને નિષ્પક્ષ તપાસ ભારતના બંધારણની કલમ ૧૪,૨૧ અને ૩૯એમાં સ્થાપિત છે.દેશના નાગરિકને મુક્ત અને નિષ્પક્ષ તપાસ અને સુનાવણી મળે તે સુનિશ્ચિત કરવું એ રાજ્યની ફરજ છે.પ્રસ્તાવના અને બંધારણ અનિવાર્ય છે અને શિક્ષાત્મક નથી, જેમાં ન્યાયના સ્વરૂપમાં મુક્ત પ્રવેશ સમાનતાના મૂળ અધિકારનો અભિન્ન ભાગ છે, જેને આપણા બંધારણનું મૂળભૂત લક્ષણ માનવામાં આવે છે.શ્રી નાઈક રજૂ કરે છે કે તેથી, આવો અધિકાર બંધારણીય અધિકાર તેમજ મૂળભૂત અધિકાર છે.આવો અધિકાર માત્ર આરોપી સુધી મર્યાદિત ન હોઈ શકે, પરંતુ કેસની હકીકતોના આધારે પીડિતને પણ હોઈ શકે છે.તેથી, આવો અધિકાર માત્ર બંધારણીય અધિકાર જ નથી, પરંતુ માનવ અધિકાર પણ છે.નિષ્પક્ષ સુનાવણી મેળવવામાં પક્ષકારની રીતે જે પ્રક્રિયા અવરોધે છે તે બંધારણની કલમ ૧૪નું ઉલ્લંઘન હશે.

૧૩ ઉપર ઉલ્લેખિત આવા સંજોગોમાં, શ્રી નાઈક પ્રાર્થના કરે છે કે આ રિટ અરજીમાં યોગ્યતા હોવાથી, તેને મંજૂરી આપવામાં આવે અને તપાસ સી. બી. આઈ. અથવા રાજ્ય સી. આઈ. ડી. (ગુના) ને ટ્રાન્સફર કરવામાં આવે.

૧૪ બીજી બાજુ, આ રિટ અરજીનો રાજ્ય વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન સરકારી વકીલ શ્રી મિતેશ અમીને ઉગ્ર વિરોધ કર્યો છે.શ્રી અમીન રજૂ કરે છે કે રિટ અરજદાર દ્વારા વ્યક્ત કરવામાં આવેલી આશંકા માટે કોઈ આધાર નથી કે તેને ન્યાય નહીં મળે.શ્રી અમીન રજૂ કરે છે કે પોલીસ અધિક્ષક, કચ્છ દ્વારા રચાયેલી વિશેષ તપાસ ટીમ દ્વારા તપાસ હાથ ધરવામાં આવી રહી છે અને ટીમના સભ્યોમાંથી એક મહિલા પોલીસ અધિકારી છે.રાજ્યએ તપાસને એક પડકાર તરીકે લીધી છે અને તે જોશે કે એક પણ દોષિત વ્યક્તિ કાયદાની પકડમાંથી છટકી ન જાય.શ્રી અમીન રજૂ કરે છે કે આ તારીખ સુધી આઠ લોકોની ધરપકડ કરવામાં આવી છે અને તમામ ન્યાયિક કસ્ટડીમાં છે.વિપુલ ઠક્કર અને ભાબી તરીકે ઓળખાતી મહિલાની ઓળખ જાણવા માટે તમામ શક્ય પગલાં લેવામાં આવી રહ્યા છે.શ્રી અમીનના જણાવ્યા અનુસાર, પીડિતા આ બે વ્યક્તિઓ અંગે સંતોષકારક રીતે કોઈ માહિતી આપી શકી નથી જેથી તેમની ઓળખ કરી શકાય અને તેમને પકડી શકાય.શ્રી અમીન રાજ્ય વતી દાખલ કરવામાં આવેલા સોગંદનામામાં કરવામાં આવેલા નીચેના દાવાઓ પર આધાર રાખવા માંગે છે:

“૪ અહીં મૂળ ફરિયાદીએ ભારતના બંધારણની કલમ ૨૧ સાથે વાંચી શકાય તેવી કલમ ૨૨૬ હેઠળ આ માનનીય અદાલતના અસાધારણ રિટ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કર્યો છે અને આદેશની રિટ અથવા અન્ય કોઈ યોગ્ય રિટ, આદેશ અથવા નિર્દેશો જારી કરવા માટે નોંધપાત્ર રીતે પ્રાર્થના કરી છે જે

પ્રતિવાદી નંબર ૧ ને ઈન્સ્પેક્ટર જનરલ અથવા ડેપ્યુટી ઈન્સ્પેક્ટર જનરલના રેન્કના મહિલા પોલીસ અધિકારીની અધ્યક્ષતામાં વિશેષ તપાસ ટીમની રચના કરવા માટે નિર્દેશ આપે છે, જે કચ્છ જિલ્લાની બહાર સેવા આપી રહ્યા છે અને એફઆઈટીના અનુસરણમાં ગુનાની તપાસ માટે કચ્છ જિલ્લાની બહાર સેવા આપતા અધિકારીઓ દ્વારા સંચાલિત છે. અરજદારે વૈકલ્પિક રીતે વિનંતી કરી છે કે પ્રતિવાદીને મહિલા તપાસ અધિકારીની આગેવાની હેઠળની અન્ય તપાસ એજન્સી એટલે કે સી. આઈ. ડી. (કાઈમ) અને/અથવા સેન્ટર બ્યુરો ઓફ ઈન્વેસ્ટિગેશન, ગાંધીનગરને તપાસમાં પ્રગતિના અહેવાલો આ માનનીય અદાલતમાં રજૂ કરવા માટે વધુ નિર્દેશ સાથે ટ્રાન્સફર કરવા માટે નિર્દેશો આપવામાં આવે.અરજદારે પત્રકાર પરિષદમાં અરજદારની ઓળખ જાહેર કરનારા વ્યક્તિઓ સામે અને ઉપરોક્ત પત્રકાર પરિષદમાં હાજર વ્યક્તિઓ સામે એફઆઈઆર નોંધવા માટે પ્રતિવાદી નંબર ૧ ને નિર્દેશ આપવા માટે પણ વિનંતી કરી છે.અરજદારે તપાસ અધિકારીને સાચી માહિતી ન આપીને એફ. આઈ. આર. ના અનુસરણમાં કેસને નષ્ટ કરવા માટે અરજદાર અને તેના પરિવારના સભ્યો પર દબાણ/ધમકી આપતી વ્યક્તિઓ સામે એફ. આઈ. આર. નોંધવા માટે પ્રતિવાદીઓને નિર્દેશ આપવા માટે વિનંતી કરી છે.અરજદારે પ્રતિવાદી નંબર ૪ ને નાલિયાના સુશ્રી પાયલ અને ભૂજના શ્રી અતુલ ઠક્કરની તપાસ અધિકારી દ્વારા પૂરી પાડવામાં આવેલી માહિતીના આધારે તાત્કાલિક પૂછપરછ હાથ ધરવા અને તેમની ધરપકડ માટે કાર્યવાહી શરૂ કરવા અને આ માનનીય અદાલતમાં અહેવાલ રજૂ કરવા માટે વધુ નિર્દેશ આપવા માટે પણ વિનંતી કરી છે.અરજદારે વધુમાં પ્રતિવાદી નંબર ૧ ને સીઆરપીસીની કલમ ૧૫૭ (૧) ની ફરજિયાત જોગવાઈઓનું પાલન ન કરવા બદલ પ્રતિવાદી નંબર ૨ થી ૪ ના અધિકારી સામે વિભાગીય તપાસ

શરૂ કરવા અને ભૂલ કરનારા અધિકારીઓ સામે યોગ્ય શિસ્તની કાર્યવાહી કરવાના નિર્દેશ સાથે એફ. આઈ. આર. નોંધવા માટેના નિર્દેશો માટે વિનંતી કરી છે. અરજદારે વચગાળાની રાહત માટે પણ વિનંતી કરી છે કે પ્રતિવાદી અધિકારીઓને વધુ વચગાળાના નિર્દેશો પસાર કરવા માટે આ માનનીય અદાલત સમક્ષ તેમની કાર્યવાહીનો અહેવાલ રજૂ કરવા નિર્દેશ આપે.

૫ શરૂઆતમાં, હું પ્રતિવાદીઓ વિરુદ્ધ અરજદાર દ્વારા કરવામાં આવેલી આવી અને દરેક દલીલો, આક્ષેપો અને દાવાઓને નકારી કાઢું છું. શરૂઆતમાં ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૭૬, ૩૫૪, ૩૨૮, ૩૪૨, ૧૨૦ (બી) હેઠળ કથિત ગુનાઓ માટે નલિયા પોલીસ સ્ટેશનમાં નોંધાયેલી આઈ-સી. આર. નંબર ૦૩/૨૦૧૭ ધરાવતી એફ. આઈ. આર. ની નોંધણીને અનુસરીને, નલિયા પોલીસ સ્ટેશનના પોલીસ સબ ઇન્સ્પેક્ટર દ્વારા તપાસ હાથ ધરવામાં આવી હતી. જોકે, ત્યારબાદ પશ્ચિમ કર્ણ ભુજના પોલીસ અધિક્ષક દ્વારા રચવામાં આવેલી વિશેષ તપાસ ટીમ દ્વારા તપાસ કરવામાં આવી હતી અને તપાસ સબ ડિવિઝનલ પોલીસ અધિકારી, નખત્રાણા વિભાગ (એ ડેપ્યુટી એસ. પી. રેન્કના અધિકારી) કર્ણની દેખરેખ હેઠળ કરવામાં આવી હતી. આ અરજીની પેન્ડન્સી દરમિયાન, ૧૬/૦૩/૨૦૧૭ પર, રાજ્ય સરકાર દ્વારા એક જાહેરનામું બહાર પાડવામાં આવે છે, જેમાં ઉપરોક્ત ઘટનાઓની તપાસ કરવાના હેતુથી તપાસ પંચની રચના કરવામાં આવે છે અને રાજ્યએ ગુજરાત હાઈકોર્ટના નિવૃત્ત ન્યાયાધીશની અધ્યક્ષતામાં આ તપાસ પંચની નિમણૂક કરવાનો વધુ નિર્ણય લીધો છે. અહીં સંલગ્ન અને જોડાણ આર-૧ તરીકે ચિહ્નિત થયેલ, તપાસ પંચની રચના કરતી ૧૬/૦૩/૨૦૧૭ તારીખની

ઉપરોક્ત સૂચનાની નકલ છે.આ પછીના વિકાસને ધ્યાનમાં રાખીને, હું નમ્રતાથી કહું છું અને રજૂ કરું છું કે રાજ્ય સરકાર અરજદારના મુદ્દાને ગંભીરતાથી લઈ રહી છે અને ખાતરી આપે છે કે વાસ્તવિક ગુનેગારોને છોડવામાં આવશે નહીં. હવે જ્યાં સુધી પ્રતિવાદીઓ સામે અરજદાર દ્વારા કરવામાં આવેલી વિવિધ દલીલો, આક્ષેપો અને દાવાઓનો સંબંધ છે, હું ટૂંકમાં જવાબ આપી શકું છું જેનો સારાંશ નીચે મુજબ છે:—

૫.૧ જ્યાં સુધી અરજદાર દ્વારા અરજીના મેમોના ફકરા ૪.૯ માં પ્રતિવાદીઓ સામે કરવામાં આવેલા આક્ષેપો છે કે અરજદાર તેના પતિ સાથે ઓક્ટોબર/નવેમ્બર, ૨૦૧૬ માં ભુજ આવ્યો હોવા છતાં પોલીસ સત્તામંડળે તેની નોંધણી કરી ન હતી અને તેને પોસ્ટ કરવા માટે તેનો આધારસ્તંભ બનાવ્યો હતો અને છેવટે તેની ફરિયાદ ૧૨/૦૧/૨૦૧૭ પર નોંધવામાં આવી હતી, તે ખોટું છે અને હું તેનો સખત ઇનકાર કરું છું. હું નમ્રતાથી કહું છું અને રજૂ કરું છું કે નલિયા પોલીસ સ્ટેશન દ્વારા ૧૨/૦૧/૨૦૧૭ પર કોઈ અરજી પ્રાપ્ત થઈ ન હતી, અરજી પ્રથમ ૧૯/૦૧/૨૦૧૭ પર પ્રાપ્ત થઈ હતી અને તે અરજી છે જેની તારીખ ૧૨/૦૧/૨૦૧૭ છે.હકીકતમાં, પીડિતા વ્યક્તિગત રીતે ૧૯/૦૧/૨૦૧૭ પર હાજર રહી હતી અને લેખિત અરજી કરી હતી અને ત્યાંથી જતી રહી હતી.ફરીથી અરજદાર દ્વારા તેણીની ૧૨/૦૧/૨૦૧૭ તારીખની લેખિત ફરિયાદમાં આવી કોઈ ફરિયાદ કરવામાં આવી નથી જે નલિયા પોલીસ સ્ટેશનને પ્રથમ વખત મળી હતી.હકીકતમાં, ત્યારબાદ પીડિત મહિલાનું વધુ નિવેદન ૨૭/૦૧/૨૦૧૭ પર નોંધવામાં આવ્યું છે, જ્યાં તેણે આવી કોઈ ફરિયાદ કરી નથી કે જ્યારે સીઆરપીસીની

કલમ ૧૬૪ હેઠળ તેનું નિવેદન નલિયા ખાતે લર્નડ જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટ ફર્ટ ક્લાસ સમક્ષ નોંધવામાં આવ્યું ત્યારે તેણે આવી કોઈ ફરિયાદ કરી નથી.ત્યારબાદ પણ તેમના નિવેદનો ૦૧/૦૨/૨૦૧૭,૦૩/૦૨/૨૦૧૭,૧૩/૦૨/૨૦૧૭ અને ૧૮/૦૨/૨૦૧૭ પર નોંધવામાં આવ્યા છે.હું વધુમાં નમ્રતાથી કહું છું અને રજૂ કરું છું કે તપાસ અધિકારી દ્વારા એફ. આઈ. આર. નોંધવા પર ઝડપી કાર્યવાહી કરવામાં આવી છે, કારણ કે તેમનું નિવેદન ક્રિમિનલ પ્રોસિજર કોડની કલમ ૧૬૧ હેઠળ નોંધવામાં આવ્યું હતું અને ત્યારબાદ તેમનું નિવેદન પણ નલિયા ખાતે લર્નડ જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટ ફર્ટ ક્લાસ સમક્ષ સીઆરપીસીની કલમ ૧૬૪ હેઠળ નોંધવામાં આવ્યું હતું અને તેમને તબીબી તપાસ માટે પણ લઈ જવામાં આવ્યા હતા.

૫.૨ જ્યાં સુધી સંગઠિત સેક્સ રેકેટ અંગે ફકરા ૪.૧૨ માં અરજદાર દ્વારા કરવામાં આવેલા આક્ષેપો તેમજ તે વિશે એફ. આઈ. આર. નોંધવાની પ્રાર્થનાનો સંબંધ છે, હું ભારપૂર્વક નકારી કાઢું છું કે પ્રતિવાદી નંબર ૨ અને ૩ તેમના રાજકીય જોસની સુરક્ષા માટે એફ. આઈ. આર. નોંધવામાં વિલંબ કરી રહ્યા છે અને પુરાવાનો નાશ કરવામાં તેમની મદદ કરી રહ્યા છે.હું નમ્રતાથી કહું છું અને રજૂ કરું છું કે એફ.આઈ.આર. માં કરવામાં આવેલા આક્ષેપોની પ્રકૃતિ તેમજ પીડિત મહિલાના નિવેદનમાં વર્ણવવામાં આવેલા તથ્યોની સામગ્રીને અનુસરીને, તપાસ અધિકારીઓએ 'પાયલ' નામની ૩ જુદી જુદી મહિલાઓ/છોકરીઓની પૂછપરછ કરવામાં આવે છે.'ભાબી' તરીકે ઓળખાતી એક મહિલાની પણ પૂછપરછ કરવામાં આવે છે.તે તપાસ

અધિકારીએ ભુજના લોહાના ભવનની મુલાકાત લીધી છે જ્યાં તેની સાથે જોડાયેલા લોકોની પૂછપરછ કરવામાં આવે છે અને અન્ય પરિચિત વ્યક્તિઓની પણ પૂછપરછ કરવામાં આવે છે. આ સંબંધમાં એફ. આઈ. આર. નોંધવા માટે આજદિન સુધી કોઈ સામગ્રી સામે આવી નથી, તેમ છતાં, તપાસ હજુ પણ ચાલી રહી છે અને જો આવી કોઈ સામગ્રી મળી આવે તો તપાસ અધિકારી તેની તપાસ કરવા માટે બંધાયેલા છે. હું નમ્રતાથી આગળ કહું છું અને રજૂ કરું છું કે પીડિતા દ્વારા આપવામાં આવેલા 'પાયલ' નામની છોકરીના વર્ણન મુજબ, તેનું વર્ણન તૈયાર કરવામાં આવ્યું છે અને તે જ વિગતો પશ્ચિમ કરછ ભુજ જિલ્લા પોલીસની વેબસાઈટ પર અપલોડ કરવામાં આવી છે પરંતુ આજ સુધી કોઈ જવાબ મળ્યો નથી અને આવા સંજોગોમાં કહેવાતી 'પાયલ' ની ઓળખ ઉકેલાઈ નથી. તે કૃપા કરીને પ્રશંસા કરી શકાય છે કે તપાસ અધિકારીએ એક મહિલા પીએસઆઈ (જે વિશેષ તપાસ ટીમના સભ્ય છે) ને એક નિષ્ણાત વ્યક્તિ સાથે મોકલીને કથિત "પાયલ" તેમજ એક "વિપુલ ઠક્કર" ના વર્ણન વિશે વધુ વિગતો એકત્રિત કરવાનો પ્રયાસ કર્યો છે, જે સ્કેચ તૈયાર કરી શકે છે, જ્યાં આ મહિલા પીએસઆઈએ અરજદારનો સંપર્ક કર્યો હતો—મૂળ ફરિયાદી, જોકે મૂળ ફરિયાદી તેમના સ્કેચ તૈયાર કરવા માટે વધુ વિગતો આપવા માટે સહકાર આપી રહ્યો નથી. હું નમ્રતાથી કહું છું અને રજૂ કરું છું કે આ સંબંધમાં સોશિયલ મીડિયાની પણ મદદ લેવામાં આવે છે. વધુમાં રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે અતુલ ઠક્કર નામના એક વ્યક્તિને એફઆઈઆરમાં આરોપી તરીકે રજૂ કરવામાં આવ્યો છે. આ આરોપી પર આરોપ છે કે તે ભુજના લોહાના ભવનમાં સેક્સ રેકેટ ચલાવે છે. લોહાના ભવન, ભુજની વિવિધ વ્યક્તિઓ સહિત સંપૂર્ણ તપાસ પર ઉપર રજૂ કર્યા

મુજબ, તે હજુ પણ કોઈ પણ સામગ્રી દ્વારા સાબિત થયું નથી કે લોહાના ભવન, ભુજમાં સેક્સ રેકેટ ચલાવવામાં આવી રહ્યું છે. ન તો ઓળખ અથવા "પાયલ" સ્પષ્ટ થઈ રહી છે, અરજદાર દ્વારા એફ. આઈ. આર. માં કરવામાં આવેલા આ આરોપ પછી, ફરિયાદકર્તા દ્વારા લોહાના ભવન, ભુજ ખાતે સેક્સ રેકેટ ચલાવવાના આરોપ અંગે એફ. આઈ. આર. માં "ભાળી" તરીકે ઓળખાતી વ્યક્તિની ઓળખ મળી આવી છે. તપાસ અધિકારીએ ભુજના લોહાના ભવનમાં કામ કરતી વિવિધ મહિલાઓની પૂછપરછ કરીને આ દિશામાં વધુ તપાસ કરી છે. આ સંજોગોમાં, એફ. આઈ. આર. માં કરવામાં આવેલા ઉપરોક્ત આક્ષેપોના સંદર્ભમાં કોઈ નોંધપાત્ર સામગ્રી મળી નથી, તેમ છતાં, તપાસ અધિકારી હજુ પણ આ આક્ષેપોની તપાસ કરી રહ્યા છે અને તપાસ ચાલુ છે. હું આગળ કહું છું અને રજૂ કરું છું કે રાજ્ય સરકાર દ્વારા એવા ઘણા મંચો/મંચો બનાવવામાં આવી રહ્યા છે જ્યાં નાગરિક તેનું પાલન કરી શકે છે જેમ કે પ્રગતિ સેતુ, તાલુકા સ્વાગત, જિલ્લા સ્વાગત, રાજ્ય સ્વાગત, મહિલા લોકદારબાર, અભયાન હેલ્પલાઈન ૧૮૧, પરંતુ ફરિયાદી દ્વારા આક્ષેપ કરાયેલ આપું કોઈ પાલન આ મંચો/મંચો પર બહાર આવ્યું નથી અને તેથી, તપાસ દરમિયાન મળ્યું નથી.

ઉપરોક્ત તથ્યો અને સંજોગોને ધ્યાનમાં રાખીને, હું નમ્રતાથી કહું છું અને રજૂ કરું છું કે તપાસ હજુ પણ ચાલી રહી છે અને તપાસ અધિકારીને એક પણ પુરાવો મળ્યાના કિસ્સામાં, અધિકારી તપાસ કરવા માટે બંધાયેલો છે.

૫.૩ જ્યાં સુધી અરજદાર દ્વારા ફકરા ૪.૧૪ માં પાચલનું નામ અને ત્રણ અજાણ્યા વ્યક્તિઓને એફ. આઈ. આર. માં આરોપી તરીકે ન બતાવવા અંગેના આક્ષેપો કરવામાં આવ્યા છે, ત્યાં સુધી હું નમ્રતાથી કહું છું અને રજૂ કરું છું કે એફ. આઈ. આર. નોંધાવતી વખતે પીડિતાએ માત્ર એક અજાણી વ્યક્તિ વિશે ઉલ્લેખ કર્યો છે અને પછીથી, તપાસ દરમિયાન, તે સ્પષ્ટ થયું કે તેનું નામ અજીત છે, જેને એફ. આઈ. આર. માં આરોપી તરીકે દર્શાવવામાં આવ્યો છે. જો કે, જ્યારે અને જ્યારે અન્ય અજાણ્યા વ્યક્તિઓની ઓળખ કરવામાં આવશે, ત્યારે એકત્રિત કરેલી સામગ્રીના આધારે, પોલીસ સત્તાધિકારી આવી વ્યક્તિઓને આરોપી તરીકે દોષિત ઠેરવવા માટે બંધાયેલા છે.

૫.૪ જ્યાં સુધી અરજદાર દ્વારા કરવામાં આવેલા આક્ષેપોની વાત છે, ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૨૨૮ (એ) હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનાઓ માટે એફ. આઈ. આર. નોંધવા માટે કોઈ પગલાં ન લેવા અંગે, હું નમ્રતાથી કહું છું અને રજૂ કરું છું કે શરૂઆતમાં અરજદાર-મૂળ ફરિયાદી તરફથી કોઈ અરજી/ફરિયાદ પ્રાપ્ત થઈ ન હતી. જો કે, ૦૮/૦૩/૨૦૧૭ તારીખની અરજી પર અરજદાર દ્વારા 'એ' વિભાગ પોલીસ સ્ટેશન, ભુજ શહેરમાં કરવામાં આવી હતી, જે બાદમાં અરજદાર દ્વારા ૧૬/૦૩/૨૦૧૭ પર પાછી ખેંચી લેવામાં આવી હતી.

૫.૫ જ્યાં સુધી ભાજપના વર્કશોપ કાર્ડની વિગતો અંગે ફકરા ૪.૨૦ માં અરજદાર દ્વારા કરવામાં આવેલા આક્ષેપોની વાત છે, હું નમ્રતાથી કહું છું અને રજૂ કરું છું કે એફ. આઈ. આર. નોંધાવવાના પ્રારંભિક તબક્કે, પીડિતા આવા

ઓળખપત્ર વિશે ચૂપ રહે છે અને ત્યારબાદ જ્યારે તેણીનું વધુ નિવેદન ૨૭/૦૧/૨૦૧૭ પર નોંધવામાં આવ્યું હતું અને ત્યારબાદ જ્યારે સીઆરપીસીની કલમ ૧૬૪ હેઠળ તેણીનું નિવેદન ૦૧/૦૨/૨૦૧૭ પર નોંધવામાં આવ્યું હતું, ત્યારે તેણી આ પાસા પર ચૂપ રહી હતી પરંતુ કોઈક રીતે તેણીને સૌથી વધુ જાણીતા કારણોસર, આવા કાર્ડનો સંદર્ભ અને તેનો ઉપયોગ પ્રથમ વખત તેની પોસ્ટ તપાસ દ્વારા ૦૩/૦૨/૨૦૧૭ પર જાહેર કરવામાં આવ્યો છે. હું ફકરા ૪.૨૩ માં અરજદાર દ્વારા કરવામાં આવેલા આરોપોને નકારી કાઢું છું. મહેરબાની કરીને એ નોંધવું જોઈએ કે ઉપરોક્ત કાર્ડ પીડિત પાસેથી તારીખ ૧૩/૦૨/૨૦૧૭ નું પંચનામા દોરીને જપ્ત કરવામાં આવ્યું છે અને પત્રકાર પરિષદ ૦૮/૦૨/૨૦૧૭ પર યોજવામાં આવી હતી, જે સ્પષ્ટપણે સૂચવે છે કે આ કાર્ડ પીડિત અરજદાર-મૂળ ફરિયાદીના કબજામાં હતું. એ પણ નોંધવું જોઈએ કે હકીકતમાં અરજદારની ઓળખ જાહેર કરનાર વિશે ફરિયાદ કરતી અરજી ૦૮/૦૩/૨૦૧૭ પર કરવામાં આવી હતી જે આ અરજી દાખલ કર્યા પછી કરવામાં આવી હતી અને તપાસ અધિકારી અરજીની તપાસ કરી શકે તે પહેલાં, અરજદારે પોતે ૧૬/૦૩/૨૦૧૭ પર અરજી પાછી ખેંચી લીધી હતી.

૫.૬ જ્યાં સુધી કલ્પેશ મોમાયા નામના એક વ્યક્તિ સામે ફકરા ૪.૨૪ માં અરજદાર દ્વારા કરવામાં આવેલા આરોપોની વાત છે, હું નમ્રતાથી કહું છું અને રજૂ કરું છું કે કલ્પેશ મોમાયા સામે એફ. આઈ. આર. નોંધાવવી એ પોલીસની ફરજનો એક ભાગ છે અને તે એટલું જ કરવામાં આવી રહ્યું છે જેટલું કે માનનીય અદાલતમાં ફરિયાદ દાખલ કરવામાં આવે છે, જેમાં નાલિયાના

માનનીય ન્યાયિક મેજિસ્ટ્રેટ પ્રથમ વર્ગ અદાલતે ફોજદારી કાર્યવાહી સંહિતાની કલમ ૧૫૬ (૧) હેઠળ તપાસ માટે નિર્દેશો જારી કર્યા છે.હું આગળ નમ્રતાપૂર્વક કહું છું અને રજૂ કરું છું કે પોલીસ એમ કેસની જેમ જ નોંધણી કરવા માટે બંધાયેલી છે.જ્યાં સુધી તેના પ્રથમ પતિ કલ્પેશ પ્રેમચંદ મોમાયા અંગે અરજદાર દ્વારા કરવામાં આવેલા આક્ષેપોની વાત છે, હું નમ્રતાથી કહું છું અને રજૂ કરું છું કે તેણે જખો પોલીસ સ્ટેશન સમક્ષ લેખિત ફરિયાદ કરી હતી જેમાં તેણે આરોપ લગાવ્યો છે કે તે વ્યક્તિ કલ્પેશ મોમાયા મીડિયાને વિગતો આપીને જાહેરમાં તેને બદનામ કરવાનો પ્રયાસ કરી રહી છે.આ ફરિયાદની તપાસ જાખાઉ પોલીસ સ્ટેશનના પીએસઆઈ દ્વારા કરવામાં આવી છે અને તેમનું નિવેદન ૧૫/૦૩/૨૦૧૭ પર પીએસઆઈ શ્રી એન. એચ. જાડેજા સમક્ષ નોંધવામાં આવ્યું છે.અન્ય એક લેખિત અરજી તારીખ ૧૩/૦૨/૨૦૧૭ પણ કોઠારા પોલીસ સ્ટેશનને પીડિતા દ્વારા આપવામાં આવી છે, જેમાં આરોપ મૂકવામાં આવ્યો છે કે તેને ધમકી આપવામાં આવી છે અને વાશીએ કહ્યું છે કે તેણે પીડિતાના માતા-પિતાનો સંપર્ક કર્યો હતો અને તેમને ફરિયાદ પાછી ખેંચવાની અને પૈસા સ્વીકારવાની સલાહ આપી હતી.આ સંબંધમાં તેમનું નિવેદન કોઠારા પોલીસ સ્ટેશનના પીએસઆઈ દ્વારા નોંધવામાં આવ્યું છે.તેણીનું કહેવું છે કે તેણીએ પોતાની અને તેણીની માતા વચ્ચેની વાતચીત રેકૉર્ડ કરી છે પરંતુ આજ સુધી તેણે ઉપરોક્ત વાતચીત ધરાવતી સીડી રજૂ કરી નથી.આવા આક્ષેપોના સંદર્ભમાં પીડિતાની માતાને બોલાવવામાં આવી હતી અને તેમણે ૧૦/૦૩/૨૦૧૭ પર પોતાનું નિવેદન આપ્યું છે જેમાં તેમણે જણાવ્યું છે કે ભરતભાઈ વાશી અથવા જયંતીભાઈ

ઠક્કર સાથે આવી કોઈ વાતચીત થઈ નથી.હું વધુમાં નમ્રતાપૂર્વક કહું છું અને રજૂ કરું છું કે આ બંને અરજીઓના સંદર્ભમાં તપાસ હજુ પાછા ચાલી રહી છે.

૫.૭ જ્યાં સુધી અરજદાર દ્વારા ફરિયાદ ૬ (બી) માં પોલીસના ઉદાસીન અભિગમ અને પુરાવાના નાશ અંગેના આક્ષેપોની વાત છે, હું નમ્રતાથી કહું છું અને રજૂ કરું છું કે અત્યાર સુધીમાં ૭ આરોપી વ્યક્તિઓ પાસેથી ૧૭ મોબાઈલ ફોન મળી આવ્યા છે અને એક સિમ કાર્ડ પણ મળી આવ્યું છે.આ રીતે મળી આવેલા મોબાઈલ ફોનના સાધનો અને સિમ કાર્ડ એફએસએલને મોકલવામાં આવે છે અને તેની તપાસ કરવામાં આવે છે અને અહેવાલનું વિશ્લેષણ કરવામાં આવે છે.હું વધુમાં નમ્રતાપૂર્વક કહું છું અને રજૂ કરું છું કે પોલીસ દ્વારા અત્યાર સુધી એકત્રિત કરવામાં આવેલી કોઈ પણ સામગ્રીનો નાશ કરવામાં આવ્યો નથી.

૫.૮ જ્યાં સુધી અરજદાર દ્વારા કરવામાં આવેલા આક્ષેપો ફરિયાદ ૬.૦ (ઈ) છે, ખાસ કરીને એફ.આઈ.આર. નોંધવામાં વિલંબ અંગે, હું નમ્રતાથી કહું છું અને રજૂ કરું છું કે લેખિત ફરિયાદ દાખલ કરવામાં આવી હતી, જો કે પીડિતા હાજર રહી ન હતી અથવા તેણીનું નિવેદન નોંધવા માટે ૧૨/૦૧/૨૦૧૭ પર વ્યક્તિગત રીતે પોલીસ સ્ટેશનની મુલાકાત લીધી ન હતી.હકીકતમાં તેણીના મોબાઈલ ફોનના સી. ડી. આર. રેકૉર્ડ સૂચવે છે કે તે નલિયા ખાતે હાજર પણ નહોતી કારણ કે સ્થળ અનુસાર તે ભુજ ખાતે હાજર હોવાનું બહાર આવ્યું છે.

૫.૯ હું અરજદાર દ્વારા ફકરા ૬ (એફ) અને (જી) માં કરવામાં આવેલા આરોપોને નકારી કાઢું છું કારણ કે તેણે આવા ખરાબ વ્યવહાર વિશે ચોક્કસ તારીખોનો ઉલ્લેખ કર્યો છે જ્યારે પોલીસ રેકૉર્ડ સૂચવે છે કે તે ૨૩/૦૧/૨૦૧૭ પર હાજર રહી હતી અને અન્ય કોઈ તારીખો નહીં.

૫.૧૦ જ્યાં સુધી અરજદાર દ્વારા ફકરા ૬ (એચ) માં ટેલિફોન પર ત્રીજી વ્યક્તિ દ્વારા વાતચીત સાંભળવાની મંજૂરી આપવા અંગેના આક્ષેપોની વાત છે, હું નમ્રતાથી કહું છું અને રજૂ કરું છું કે ૨૨/૦૧/૨૦૧૭ થી ૨૫/૦૧/૨૦૧૭ વચ્ચે, પીડિતા અને તેના પતિનું નિવેદન ફક્ત ૨૩/૦૧/૨૦૧૭ પર નોંધવામાં આવ્યું હતું, જ્યારે તેઓ નલિયા પોલીસ સ્ટેશનમાં હાજર રહ્યા હતા. એ. એસ. આઈ. વિરચંદભાઈ પટ્ટણી નામના એક પોલીસ અધિકારીએ તેમના નિવેદનો નોંધ્યા હતા. તે એક તારીખ વગરની અરજી ઓફિસ સુપ્રિટેન્ડેન્ટ ઓફ પોલીસ, પશ્ચિમ કર્ણ-ભુજ દ્વારા ૦૨/૦૨/૨૦૧૭ પર પ્રાપ્ત થઈ છે અને તરત જ તેની તપાસ પી. આઈ. મુંદ્રા પોલીસ સ્ટેશનને સોંપવામાં આવી હતી. પી. આઈ. મુંદ્રા પોલીસ સ્ટેશન દ્વારા આ રીતે રજૂ કરવામાં આવેલી પ્રાથમિક તપાસ સૂચવે છે કે જ્યાં સુધી મહિલા કોન્સ્ટેબલની ગેરહાજરીમાં પીડિતાનું નિવેદન નોંધવા અંગેના આક્ષેપો સાચા હોવાનું જણાયું છે, અન્યથા અન્ય તમામ આક્ષેપો ખોટા હોવાનું જણાયું છે. હું વધુમાં નમ્રતાથી કહું છું અને રજૂ કરું છું કે પીડિતાનું નિવેદન નોંધાવતી વખતે મહિલા કોન્સ્ટેબલની ગેરહાજરીના સંદર્ભમાં, ઉપરોક્ત વીરચંદભાઈ પટ્ટણીને "એક મૂળભૂત પગાર" ના રોકડ દંડની સજા આપવા માટે કારણદર્શક નોટિસ (એસસીએન) જારી કરવામાં આવી છે. હું એ વાતને નકારી કાઢું છું કે દંડ

પ્રક્રિયા સંહિતાની કલમ ૧૫૭ (૧) ની જોગવાઈનું ઉદ્ધંધન કરવામાં આવ્યું છે, હકીકતમાં અત્યાર સુધી કરવામાં આવેલી દરેક તપાસ મહિલા પોલીસ કોન્સ્ટેબલ અથવા મહિલા અધિકારી અથવા એનજીઓના મહિલા પ્રતિનિધિની હાજરીમાં કરવામાં આવે છે. જ્યારે પીડિતાની તબીબી તપાસ કરવામાં આવી ત્યારે પણ પીડિતા સાથે એક મહિલા હેડ કોન્સ્ટેબલની નિમણૂક કરવામાં આવી હતી.

૫.૧૧ જ્યાં સુધી એફ. આઈ. આર. માં ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૭૬ (ડી) નો સમાવેશ ન કરવા અંગે ફરિયાદ ૬ (કે) માં કરવામાં આવેલા આક્ષેપોની વાત છે, હું નમ્રતાથી કહું છું અને રજૂ કરું છું કે શરૂઆતમાં જ્યારે ૨૫/૦૧/૨૦૧૭ પર એફ. આઈ. આર. નોંધવામાં આવી હતી, ત્યારે ઉપરોક્ત કલમ એફ. આઈ. આર. માં સામેલ કરવામાં આવી ન હતી, જોકે જ્યારે તપાસ પીએસઆઈ પાસેથી લેવામાં આવી હતી. વિશેષ તપાસ ટીમના અધિકારી, તપાસના પ્રભારી અધિકારી દ્વારા નલિયા પોલીસ સ્ટેશનના ડી. એમ. ઝાલાએ પીડિતાના વધુ નિવેદનને ધ્યાનમાં લીધા પછી નલિયા ખાતેના લર્નડ જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટ ફર્સ્ટ ક્લાસને ૦૧/૦૨/૨૦૧૭ ના અહેવાલ દ્વારા જાણ કરી હતી અને તેથી આઈપીસીની કલમ ૩૭૬ (૩) ઉમેરવામાં આવી છે. જો કે, પ્રારંભિક તબક્કે ઉપરોક્ત કલમનો સમાવેશ ન થવાને કારણે, તપાસને કોઈ રીતે અસર થઈ નથી. જ્યાં સુધી ફરિયાદ ૬ (ક્યૂ) માં અરજદાર દ્વારા કરવામાં આવેલા આક્ષેપોની વાત છે, ખાસ કરીને ટેસ્ટ આઈડેન્ટિફિકેશન પરેડ ન યોજવા અંગે, હું નમ્રતાથી કહું છું અને રજૂ કરું છું કે એક સિવાય, અન્ય તમામ આરોપીઓની ઓળખ કરવામાં આવે છે અને જ્યાં

સુધી અજાણ્યા વિકલાંગ આરોપી વ્યક્તિની વાત છે, તેની ઓળખ ફોટોગ્રાફ દ્વારા "અજીત" તરીકે સ્થાપિત થાય છે.

૫.૧૨ જ્યાં સુધી શ્રીમતી અંકોલિયાની હાજરી અંગેના ફકરા ૬ (આર) માં અરજદાર દ્વારા કરવામાં આવેલા આક્ષેપોની વાત છે, તે સ્વાભાવિક છે કારણ કે તેઓ રાજ્ય મહિલા આયોગના અધ્યક્ષ છે અને હકીકતમાં તેમણે પીડિતાને મળવાની ઈચ્છા વ્યક્ત કરી હતી. ફરીથી ડી. એસ. પી. કાર્યાલયમાં પોલીસની હાજરી રહેવાનું નિશ્ચિત છે, તેનાથી વિપરીત તે સૂચવે છે કે પીડિતા અને તેના પતિને પોલીસ સુરક્ષા આપવામાં આવી હતી. જ્યાં સુધી મીડિયા સમક્ષ પીડિતાના પતિના નિવેદનની વાત છે, તે જ પીડિતાના પતિએ પોતાની મરજીથી વ્યક્ત કર્યું હતું અને કોઈએ તેને આવું નિવેદન આપવા માટે પૂર્ણ કર્યું નથી.

૬ હવે હું અત્યાર સુધી કરવામાં આવેલી તપાસનો ટૂંકમાં સારાંશ આપી શકું છું. હું નમ્રતાથી કહું છું અને રજૂ કરું છું કે પશ્ચિમ કચ્છ ભુજના પોલીસ અધિક્ષકને મળેલી અરજી અનુસાર નલિયા પોલીસ સ્ટેશનના પોલીસ સબ ઇન્સ્પેક્ટરને ૨૪/૦૧/૨૦૧૭ પર ચોક્કસ નિર્દેશો જારી કરવામાં આવ્યા હતા. કે ૨૫/૦૧/૨૦૧૭ પર એફઆઈઆર નોંધવામાં આવી હતી અને પ્રારંભિક તપાસ નલિયા પોલીસ સ્ટેશનના પોલીસ સબ ઇન્સ્પેક્ટર દ્વારા કરવામાં આવી હતી. આરોપોની પ્રકૃતિને ધ્યાનમાં રાખીને પશ્ચિમ કુથ-ભુજ પોલીસ અધિક્ષકે પોતે ૨૮/૦૧/૨૦૧૭ પર એસ. આઈ. ટી. ની રચના કરવા માટે પગલું ભર્યું હતું, જેમાં શરૂઆતમાં સ્થાનિક કાઈમ બ્રાંચના એક

પોલીસ ઇન્સ્પેક્ટર, પશ્ચિમ કચ્છ-ભુજ જિલ્લા અને બે મહિલા પોલીસ સબ ઇન્સ્પેક્ટરનો સમાવેશ થતો હતો, એક પેરોલ ફર્લો સ્કવોડમાંથી અને બીજી મહિલા પોલીસ સ્ટેશન, ભુજમાંથી.ત્યારબાદ, ૦૩/૦૨/૨૦૧૭ પર વિવિધ પોલીસ સ્ટેશનો/શાખાના વધુ ત્રણ પોલીસ સબ ઇન્સ્પેક્ટરની ફાળવણી કરવામાં આવી હતી અને ૧૦/૦૨/૨૦૧૭ પર જિલ્લા ટ્રાફિક શાખાના એક પોલીસ ઇન્સ્પેક્ટર કેડર અધિકારીની ફાળવણી પણ કરવામાં આવી હતી.ત્યારબાદ, આ અરજી દાખલ કરતા પહેલા જ, ગુજરાત રાજ્યના પોલીસ મહાનિર્દેશકની સૂચના અનુસાર એડિશનલ ડિરેક્ટર જનરલ ઓફ પોલીસ (સી.આઈ.ડી., કાઈમ અને રેલવે) એ તપાસની પ્રગતિ અને ગુણવત્તાની દેખરેખ અને તપાસ કરવા માટે ચાર વરિષ્ઠ પોલીસ અધિકારીઓની ટીમની રચના કરી હતી, જેમાં ૧ ઇન્સ્પેક્ટર જનરલ ઓફ પોલીસ (કાઈમ-૨), સી.આઈ.ડી. કાઈમ, ૨ પોલીસ અધિક્ષક (વહીવટ), સી.આઈ.ડી. કાઈમ, ૩ નાયબ પોલીસ અધિક્ષક, સી.આઈ.ડી. કાઈમ બોર્ડર ઝોન, કચ્છ-ભુજ અને ૪ ડિટેક્ટીવ પોલીસ ઇન્સ્પેક્ટર, સી.આઈ.ડી. કાઈમ, કચ્છ-ભુજનો સમાવેશ થાય છે.અહીં સંલગ્ન અને જોડાણ આર-૨ તરીકે ચિહ્નિત થયેલ એડિશનલ ડિરેક્ટર જનરલ ઓફ પોલીસ (સી. આઈ. ડી. કાઈમ એન્ડ રેલવેઝ) ના ૧૮/૦૨/૨૦૧૭ ના આદેશની નકલ છે.આ સુપરવાઈઝરી સાગ વિવિધ તારીખોએ તપાસની સામગ્રીની વધુ તપાસ કરી છે અને તપાસની વધુ પ્રગતિ અંગે વિવિધ સૂચનાઓ પણ આપી છે.આ સુપરવાઈઝરી ટીમ દ્વારા આપવામાં આવેલી કુલ ૩૨ સૂચનાઓનો સંપૂર્ણ અમલ કરવામાં આવ્યો છે.કહેવાતી સુપરવાઈઝરી ટીમ તપાસની પ્રગતિમાં અને પૂરતો સમય ફાળવીને તપાસની ગુણવત્તા જાળવવામાં ઊંડો રસ લઈ રહી છે.

અન્ય પોલીસ અધિકારીઓ સાથે રચાયેલી વિશેષ તપાસ ટીમના સભ્યોને આરોપીઓની ધરપકડ કરવા માટે જૂથોમાં જુદી જુદી દિશામાં મોકલવામાં આવ્યા હતા અને કુલ ૮ આરોપીઓની ધરપકડ કરવામાં આવી હતી. તપાસ અધિકારીએ ૮ આરોપીઓના રિમાન્ડ માટે અરજી કરી હતી અને આરોપોની પ્રકૃતિને ધ્યાનમાં લીધા પછી, માનનીય અદાલતે ૫ આરોપીઓના ૧૪ દિવસના રિમાન્ડ અને ૩ આરોપીઓના ૧૧ દિવસના રિમાન્ડ મંજૂર કર્યા હતા. કે આરોપીઓની પૂછપરછ કરવામાં આવી હતી. જ્યાં સુધી વિપુલ ઠક્કર નામના આરોપીની વાત છે, તેની ધરપકડ કરવા માટે તપાસ અધિકારી દ્વારા વિવિધ પગલાં લેવામાં આવ્યા છે. તપાસ અધિકારીએ "વિપુલ ઠક્કર" ના નામવાળી ૧૮ વ્યક્તિઓની પૂછપરછ કરી છે, આવી કેટલીક વ્યક્તિઓના ફોટોગ્રાફ પણ અરજદારને બતાવવામાં આવ્યા છે, જોકે તેની ઓળખ હજુ સુધી મળી નથી. અત્યાર સુધી એકત્રિત કરવામાં આવેલી સામગ્રીમાંથી, જેમાં અરજદાર દ્વારા આપવામાં આવેલી સૂચના, આ આરોપીનું વિસ્તૃત વર્ણન સામેલ છે, આ આરોપીની ઓળખ હજુ પણ સ્પષ્ટ રીતે બહાર આવી નથી. તપાસ અધિકારી "વિપુલ ઠક્કર" નામના આરોપીની ધરપકડ કરવા માટે નિષ્ઠાપૂર્વક તમામ પ્રયાસો કરી રહ્યા છે અને આ દિશામાં તપાસ હજુ પણ ચાલુ છે. જે આરોપીની આ રીતે ધરપકડ કરવામાં આવી છે, તે તપાસ અધિકારીએ આરોપીઓને એલવીએ ટેસ્ટ, એસડીએસ ટેસ્ટ, નાર્કોટેસ્ટ, લાઇ ડિટેન્શન ટેસ્ટ, બીઈઓએસપી ટેસ્ટ તેમજ ગાંધીનગર ખાતે એફએસએલ ઓફિસ દ્વારા મનોવૈજ્ઞાનિક પૂછપરછ માટે મોકલવા માટે જરૂરી પગલાં લીધાં છે. હું નમ્રતાથી કહું છું અને રજૂ કરું છું કે નલિયા ખાતે લર્નડ જ્યુડિશિયલ

મેજિસ્ટ્રેટ, ફર્ટ ક્લાસ સમક્ષ અરજી દાખલ કરવામાં આવી હતી, જેમાં અત્યાર સુધી ધરપકડ કરાયેલા આરોપી વ્યક્તિઓ પર ઉપરોક્ત પરીક્ષણો કરવા માટે માનનીય અદાલતની પરવાનગી માંગવામાં આવી હતી.જો કે, આરોપી વ્યક્તિઓએ આવા પરીક્ષણોના પ્રદર્શન સામે વાંધો ઉઠાવ્યો હતો અને તેથી, વિદ્વાન ન્યાયિક મેજિસ્ટ્રેટ, પ્રથમ વર્ગ આ અરજીને નકારી કાઢવા માટે ખુશ હતા.ત્યારબાદ તપાસ અધિકારીએ ભુજ ખાતે લર્નડ સેશન્સ જજ સમક્ષ પુનરાવર્તન અરજીને પ્રાધાન્ય આપ્યું હતું, જેમાં વિદ્વાન સેશન્સ જજ વિદ્વાન ન્યાયિક મેજિસ્ટ્રેટ, પ્રથમ વર્ગ, નલિયા દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશની પુષ્ટિ કરીને ખુશ થયા હતા.હું આગળ કહું છું અને રજૂ કરું છું કે તપાસ અધિકારી, માનનીય હાઈકોર્ટ સમક્ષ રિટ પિટિશન દાખલ કરવાની પ્રક્રિયામાં છે.તપાસ દરમિયાન મળી આવેલા ૧૭ મોબાઈલ ફોન ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટ અને સિમ કાર્ડ સહિત મુદ્દમલને ગાંધીનગર ખાતે એફએસએલને મોકલવામાં આવ્યો છે અને પરિણામની હજુ રાહ જોવાઈ રહી છે.પીડિત દ્વારા બતાવવામાં આવેલા ગુનાના વિવિધ દ્રશ્યોના પંચનામા દોરવામાં આવ્યા છે અને પરિચિત વ્યક્તિઓ/સાક્ષીઓના નિવેદનો નોંધવામાં આવ્યા છે.હું આગળ કહું છું અને રજૂ કરું છું કે આજ સુધી રકપ થી વધુ મોબાઈલ ફોન નંબરોના સીડીઆરનું વિશ્લેષણ કરવામાં આવ્યું છે.૪૮૬ થી વધુ લોકોની પૂછપરછ કરવામાં આવી છે, જેમાંથી ૧૯૫ વ્યક્તિઓની પૂછપરછ કરવામાં આવી છે કે શું સેક્સ રેકેટ લોહાના સમાજ ભુવન, ભુજમાં ચાલી રહ્યું છે કે નલિયાની "પાયલ" નામની છોકરી દ્વારા.તમામ આરોપીઓની ધરપકડ કરવા માટે કુલ ૧૫ સ્થળોએ દરોડા પાડવામાં આવ્યા છે.૪૯થી વધુ પંચનામા દોરવામાં આવ્યા છે.પીડિતા અને તેના પતિનો સંપર્ક કરવામાં આવ્યો છે અને પશ્ચિમ કચ્છ જિલ્લામાં તેમના

રોકાણ દરમિયાન જરૂરી પોલીસ સુરક્ષા પૂરી પાડવામાં આવી છે. ઉપરાંત જ્યારે પણ પીડિતા અને પતિ મુંબઈમાં હોય ત્યારે મુંબઈ પોલીસના સંપર્કમાં રહીને તેમની સુરક્ષા માટે જરૂરી વ્યવસ્થા કરવામાં આવે છે.

આ હકીકતો અને સંજોગોમાં, હું નમ્રતાથી કહું છું અને રજૂ કરું છું કે તપાસ દરમિયાન તપાસ અધિકારી દ્વારા તમામ જરૂરી અને સાવચેતીભર્યા પગલાં લેવામાં આવી રહ્યા છે. મેં આ માનનીય અદાલતને ખાતરી આપી હતી કે હું મારી ક્ષમતા પ્રમાણે તપાસ કરી રહ્યો છું અને એસ. આઈ. ટી. ના તમામ સભ્યો દરેક સામગ્રીથી સંપૂર્ણ રીતે પરિચિત છે અને હાલમાં તપાસ ચાલી રહી છે અને અમે બધા વાસ્તવિક ગુનેગારોને સુનાવણી માટે લાવવા માટે સામગ્રી પુરાવા એકત્રિત કરવા તેમજ કાયદા અનુસાર જરૂરી કાર્યવાહી કરવા માટે શ્રેષ્ઠ પ્રયાસો કરીશું. તેથી હું માનનીય અદાલતને અનુગામી વિકાસને ધ્યાનમાં રાખીને યોગ્ય આદેશો પસાર કરવા માટે નમ્રતાથી પ્રાર્થના કરું છું.”

૧૫ શ્રી અમીન, આવા સંજોગોમાં, રજૂ કરે છે કે આ સમયે, તપાસને સ્થાનાંતરિત કરવા માટે બિલકુલ નથી, અને કદાચ, આવા નિર્ણાયક તબક્કે ટ્રાન્સફર કરવાથી તપાસમાં અવરોધ આવી શકે છે અને આરોપી વ્યક્તિઓને તેનો ફાયદો થઈ શકે છે, કારણ કે હવે નેવું દિવસની વૈધાનિક જોગવાઈઓ સમાપ્ત થવા માટે માત્ર વીસ દિવસ બાકી છે, અને તેથી, આરોપપત્ર દાખલ કરવું પડશે.

૧૬ રાજ્યના ઉપરોક્ત જવાબના જવાબમાં, રિટ અરજદારે નીચે મુજબ જણાવ્યું છે:

“૫ અહીં ઉપર જે કહેવામાં આવ્યું છે તેના પ્રત્યે પૂર્વગ્રહ વિના, હું કહું છું અને રજૂ કરું છું કે જવાબમાં સોગંદનામામાં, પ્રતિવાદી નંબર ૪ એ મહત્વપૂર્ણ તથ્યાત્મક પાસાઓ સાથે વ્યવહાર કરવાનું ટાળ્યું છે અને કેટલાક મુદ્દાઓ પર ગુપ્ત મૌન પણ રાખ્યું છે. વધુમાં, આ માનનીય અદાલત સમક્ષ હકીકતોની વિકૃત આવૃત્તિ નીચે મુજબ રજૂ કરવામાં આવી હતી:

(એ) જવાબના ફકરા નંબર ૫.૧ માં, પ્રતિવાદી નંબર ૪ એ તે જ તારીખે નૈલ્યા પોલીસ સ્ટેશન દ્વારા ૧૨/૦૧/૨૦૧૭ તારીખની અરજીની રસીદનો ઇનકાર કર્યો છે અને જણાવ્યું છે કે ઉપરોક્ત અરજી નલિયા પોલીસ સ્ટેશન દ્વારા ૧૮/૧/૨૦૧૭ પર પ્રાપ્ત થઈ હતી, જેની તારીખ ૧૨/૧/૨૦૧૭ છે.

હું કહું છું અને રજૂ કરું છું કે ૧૨/૦૧/૨૦૧૭ પર અરજી નલિયા પોલીસ સ્ટેશનમાં સબમિટ કરવામાં આવી હતી અને પીએસઓને ઉપરોક્ત અરજી પ્રાપ્ત થઈ છે પરંતુ ઉપરોક્ત અરજી પર રસીદની તારીખ મૂકી નથી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે, પ્રતિવાદીઓ હવે ઉપરોક્ત અરજી પર સ્વીકૃતિ પર રસીદની તારીખ પોસ્ટ ન કરવાનો અનુચિત લાભ લઈ રહ્યા છે અને રજૂ કરે છે કે, અરજી પ્રથમ વખત ૧૮/૦૧/૨૦૧૭ પર પ્રાપ્ત થઈ હતી. નીચેના તથ્યો પરથી એ સ્પષ્ટ થશે કે આ માનનીય અદાલત સમક્ષ જવાબમાં સોગંદનામામાં ખોટું નિવેદન આપવામાં આવ્યું છે.

- એફ. આઈ. આર. ૨૫/૦૧/૨૦૧૭ પર નોંધવામાં આવી હતી, જેમાં નીચેની તારીખ ૧૨/૦૧/૨૦૧૭ છે.
- નલિયા પોલીસ સ્ટેશનની સત્તા દ્વારા કોઈ ઇનકાર કરવામાં આવ્યો ન હતો.
- નલિયા પોલીસ સ્ટેશન દ્વારા ૧૮/૦૧/૨૦૧૭ પર કોઈ કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં આવી ન હોવાથી અરજી ડી.એસ.પી., કરછ અને ડીઆઈજી બોર્ડર રેન્જની ઓફિસને ૧૮/૦૧/૨૦૧૭ પર મોકલવામાં આવી હતી અને તેથી નલિયા પોલીસ સ્ટેશનને ૧૮/૦૧/૨૦૧૭ પર અરજી દાખલ કરવી પડી હતી.
- એફ. આઈ. આર. ન નોંધવા અંગે મીડિયામાં ઘણો હોબાળો થયો હતો.
- પ્રતિવાદી નંબર ૪ એ ૨૮/૦૧/૨૦૧૭ ના આદેશ દ્વારા તપાસ હાથ ધરી છે અને નલિયા પોલીસ સ્ટેશન દ્વારા ૧૮/૦૧/૨૦૧૭ થી ૨૮/૦૧/૨૦૧૭ દરમિયાન શું થયું હતું તેની કોઈ વિગતો આપવામાં આવી નથી.

(બી) આ તબક્કે, અરજીની રસીદની તારીખની ચોકસાઈ સ્વીકાર્યા વિના, દલીલ માટે, જો આવા ઘોર ગુનાની અરજી આપવાની તારીખ આ તબક્કે સાચી માનવામાં આવે છે, તો પણ સમગ્ર સોગંદનામામાં એફ. આઈ. આર. નોંધવામાં ૭ દિવસ (એટલે કે ૧૮/૦૧/૨૦૧૭ થી ૨૫/૦૧/૨૦૧૭) ના વિલંબ વિશે કોઈ સમજૂતી નથી. સોગંદનામાના પ્રતિનિધિએ આવા જીવલેણ વિલંબ પર ગુપ્ત મૌન રાખ્યું છે.

(સી) અરજીમાં ખાસ જણાવવામાં આવ્યું છે કે નલિયા પોલીસ સ્ટેશનમાં રજૂ કરવામાં આવ્યા પછી ૧૨/૦૧/૨૦૧૭ તારીખની અરજીની સામગ્રી આરોપીને લીક થઈ ગઈ હતી, જેણે અરજદારને દુઃખમાં વધારો કર્યો હતો કારણ કે આરોપીઓએ અરજી પાછી ખેંચવા માટે અને પુરાવાના મહત્વપૂર્ણ ભાગને એટલે કે વીડિયો ક્લિપ્સ, મોબાઈલ ફોન વગેરેને નષ્ટ કરવા માટે અરજદાર પર દબાણ અને હેરાન કરવાનું શરૂ કર્યું છે કારણ કે એકવાર મોબાઈલ ફોન કે જેમાં વીડિયો ક્લિપ્સ લેવામાં આવે છે તે નષ્ટ થઈ જાય પછી તેને કોઈ પણ રીતે પુનઃપ્રાપ્ત કરી શકાતી નથી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે, અરજદારના આવા નિવેદનને કોઈ સંતોષકારક સમજૂતી આપવામાં આવી નથી.

(ડી) ૧૮/૧/૨૦૧૭ પર, ડીએસપી, કરછ-ભુજ એટલે કે પ્રતિવાદી નંબર ૨ ને અહીં ફરિયાદ કરવામાં આવી હતી, પરંતુ ફરિયાદની આવી ગંભીર પ્રકૃતિમાં સીઆરપીસીની કલમ ૧૫૪ હેઠળ કલ્પના કરવામાં આવી હતી તેમ તેમના દ્વારા કોઈ કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં આવી ન હતી. એવી રજૂઆત કરવામાં

આવે છે કે, આવી નિષ્ક્રિયતા એ જાણીજોઈને કાનૂની જોગવાઈઓનું ઉદ્ધંધન કરવા સમાન હશે કે આવી નિષ્ક્રિયતા અરજદારને નુકસાન પહોંચાડે તેવી શક્યતા છે. આવી નિષ્ક્રિયતા આઈપીસીની કલમ ૧૬૬ હેઠળ ગુનો છે પરંતુ પ્રતિવાદી નંબર ૪ દ્વારા આ સંબંધમાં જવાબમાં સોગંદનામામાં કોઈ સમજૂતી આપવામાં આવી નથી.

(ઈ) આઈ. પી. સી. ની કલમ ૨૨૮-એ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે એફ. આઈ. આર. નોંધવામાં કાનૂની ફરજની નિષ્ફળતા માટે જવાબમાં સોગંદનામામાં કોઈ સમજૂતી આપવામાં આવી ન હતી, જે ૦૯/૦૨/૨૦૧૭ પર પત્રકાર પરિષદ બોલાવીને પીડિતાની ઓળખ જાહેર કરનાર વ્યક્તિઓ સામે સંજોય ગુનો છે, જોકે તે ખાસ કરીને પ્રતિવાદીઓના ધ્યાનમાં લાવવામાં આવ્યો હતો.

જો કે, જવાબના ફકરા પ.૪ માં, એવું જણાવવામાં આવ્યું છે કે ૯/૩/૨૦૧૭ (એટલે કે આ માનનીય અદાલત દ્વારા નોટિસ જારી કર્યા પછી) અરજદારે ઉપરોક્ત ગુનાઓ માટે એફઆઈઆર નોંધવા માટે અરજી કરી છે પરંતુ તે અરજદાર દ્વારા ૧૬/૩/૨૦૧૭ પર પાછી ખેંચી લેવામાં આવી હતી. વધુમાં એ નોંધવું જોઈએ કે ૧૬/૩/૨૦૧૭ પર, અરજદાર પર અરજી પાછી ખેંચવા માટે દબાણ કરવામાં આવ્યું હતું જ્યારે તેણીએ "એ" વિભાગ, ભુજ પોલીસ સ્ટેશનનો સંપર્ક કર્યો હતો કારણ કે કલમ ૨૨૮-એ હેઠળ સૂચવેલ ગુનો સીઆરપીસીની કલમ ૩૨૦ હેઠળ કાં તો પરવાનગી સાથે અને સક્ષમ અદાલતની પરવાનગી વિના સમાધાનપાત્ર ગુનો નથી.

(એફ) પાયલ નામની મહિલા વિશેના આક્ષેપોના સંદર્ભમાં, જેનું નામ એફ. આર્. માં નથી, તેમ છતાં તારીખ ૧૨/૧/૨૦૧૭ ની અરજીમાં ચોક્કસ દાવા કરવામાં આવ્યા છે. જવાબના ફક્ત નંબર ૫ માં, એવું કહેવામાં આવ્યું છે કે પાયલ નામની ત્રણ છોકરીઓની પૂછપરછ કરવામાં આવી હતી, પરંતુ એફઆઈઆર નોંધાવવા માટે કોઈ સામગ્રી સામે આવી ન હતી. તપાસ અધિકારી તરફથી આવી ભૂલ નિષ્પક્ષ અને નિષ્પક્ષ તપાસ અંગે ગંભીર શંકા પેદા કરે છે.

(જી) જવાબમાં સોગંદનામામાં પ્રતિવાદી નંબર ૪એ જણાવ્યું છે કે તેમણે 'વિપુલ ઠક્કર' નામના ૧૮ લોકોની પૂછપરછ કરી છે અને અરજદારને આવા કેટલાક લોકોના ફોટોગ્રાફ પણ બતાવ્યા છે, પરંતુ કહેવાતા 'વિપુલ ઠક્કર' ની ઓળખ હજી સુધી મળી નથી.

૬ હવે હું યોગ્યતા પર જવાબમાં સોગંદનામા સાથે નીચે પ્રમાણે કામ કરી રહ્યો છું:

૬.૧ જવાબના ફક્ત નંબર ૧ થી ૪ ની સામગ્રીના સંદર્ભમાં, હું કહું છું અને રજૂ કરું છું કે દલીલો ઔપચારિક છે અને તેથી, હું આ તબક્કે તેની સાથે વ્યવહાર કરતો નથી.

૬.૨ જવાબના ફકરા નંબર પની સામગ્રીના સંદર્ભમાં, હું કહું છું અને રજૂ કરું છું કે ૧૨/૧/૨૦૧૭ તારીખની અરજીના સાદા વાંચન પર તે સ્પષ્ટ થાય છે કે પ્રથમ દિવસથી મારી ફરિયાદ પ્રભાવશાળી વ્યક્તિઓ દ્વારા સામૂહિક બળાત્કાર (એટલે કે આઈપીસીની કલમ ૩૭૬-ડી હેઠળ) નો ગુનો કરવાની છે.તેમ છતાં, પ્રતિવાદી સત્તાધિકારી પ્રારંભિક તબક્કે ઉપરોક્ત કલમ લાગુ કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યા છે અને ત્યારબાદ, એફ. આઈ. આર. માં કલમ ૩૭૬-ડી ઉમેરવા માટે વિદ્વાન જે. એમ. એફ. સી., નાલિયાને અરજી (એટલે કે ૦૧/૦૨/૨૦૧૭) કરવામાં આવી હતી. આમ, શરૂઆતથી જ પ્રતિવાદી સત્તાધિકારી અરજદારને નિરાશ કરવા માટે ઉદાસીન અભિગમ અપનાવી રહ્યા હતા.

૬.૩ જવાબના ફકરા નંબર પની સામગ્રીના પછીના ભાગના સંદર્ભમાં, હું કહું છું અને રજૂ કરું છું કે તે સાચું છે કે ૧૬/૦૩/૨૦૧૭ પર, રાજ્ય સરકારે તપાસ પંચ અધિનિયમ, ૧૯૫૨ હેઠળ જાહેરનામું બહાર પાડ્યું છે, જેમાં આ માનનીય અદાલતના ભૂતપૂર્વ ન્યાયાધીશ, માનનીય ન્યાયમૂર્તિ એ. એલ. દવેની બનેલી તપાસ પંચની નિમણૂક કરવામાં આવી છે.જો કે, હું કહું છું અને રજૂ કરું છું કે આયોગના સંદર્ભની શરતો અલગ છે.એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે આયોગની સંદર્ભની શરતો કચ્છ જિલ્લાની એક યુવતી પર બળાત્કારની ઘટનાના વિવિધ પાસાઓની તપાસ કરવાની અને પોલીસ અથવા અન્ય કોઈ સત્તાધિકારી અથવા વ્યક્તિ કે જેણે આ ઘટનામાં ફાળો આપ્યો હોય તેની કોઈ ખામી હોય તો તેને ઓળખવાની અને પોલીસ અથવા અન્ય કોઈ સત્તાધિકારીની ભૂલો અને બેદરકારીની જવાબદારી નક્કી કરવાની હતી.એવી

રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે તપાસ પંચની નિમણૂક રાજ્ય સરકારના હેતુ માટે છે અને તે અરજદારના નિષ્પક્ષ અને નિષ્પક્ષ તપાસ મેળવવાના અધિકારને અસર કરતું નથી.

૬.૪ જવાબના ફકરા નંબર ૫.૧ની સામગ્રીના સંદર્ભમાં, હું પુનરાવર્તન કરું છું કે અરજી નલિયા પોલીસ સ્ટેશનને ૧૨/૦૧/૨૦૧૭ પર આપવામાં આવી હતી, પરંતુ પ્રાપ્તકર્તા એટલે કે પીએસઓ, નલિયા પોલીસ સ્ટેશનએ ઉપરોક્ત અરજીની સ્વીકૃતિ પર રસીદની તારીખ મૂકી નથી અને હવે પ્રતિવાદીઓ ઉપરોક્ત પરિસ્થિતિનો અનુચિત લાભ લઈ રહ્યા છે અને આ માનનીય અદાલત સમક્ષ રજૂ કરી રહ્યા છે કે અરજી પ્રથમ વખત ૧૮/૦૧/૨૦૧૭ પર પ્રાપ્ત થઈ હતી. જો કે, જવાબમાં જણાવ્યા મુજબ રસીદની તારીખની ચોકસાઈ સ્વીકાર્યા વિના, હું કહું છું અને રજૂ કરું છું કે જો અરજી પ્રથમ વખત ૧૮ તારીખે પ્રાપ્ત થાય, તો પણ આવા ગંભીર અને ઘોર ગુનાની એફ. આઈ. આર. ૨૫/૦૧/૨૦૧૭ પર નોંધવામાં આવી હતી. આમ, તે સ્થાપિત હકીકત છે કે પ્રતિવાદી સત્તાવાળાઓએ તેમને સૌથી વધુ જાણીતા કારણો માટે એફ. આઈ. આર. નોંધવામાં પણ ભારે વિલંબ દર્શાવ્યો છે અને જવાબમાં આવા વિલંબ માટે કોઈ સમજૂતી આપવામાં આવી નથી. હું આગળ કહું છું અને રજૂ કરું છું કે ૧૮/૦૧/૨૦૧૭ પર, ડીએસપી, કરછ અને ડીઆઈજી, બોર્ડર રેન્જને, એફઆઈઆર નોંધ ન કરવા વિશે જાણ કરવામાં આવી હતી, અને તે પછી જ એફઆઈઆર નોંધવામાં આવી હતી. જો કે, હું કહું છું અને રજૂ કરું છું કે ડીએસપીએ પણ ૧૮/૦૧/૨૦૧૭ તારીખની અરજી પર તાત્કાલિક કાર્યવાહી કરી નથી અને તેથી સીઆરપીસીની કલમ ૧૫૪નું ઉલ્લંઘન કર્યું છે.

૬.૫ જવાબના ફક્ત નંબર ૫.૨ની સામગ્રીના સંદર્ભમાં, હું કહું છું અને રજૂ કરું છું કે પ્રતિવાદીએ રજૂઆત કરી છે કે 'પાયલ' તરીકે ઓળખાતી ઘણી છોકરીઓ, 'ભાબી' તરીકે ઓળખાતી મહિલા અને 'વિપુલ ઠક્કર' તરીકે ઓળખાતી વ્યક્તિની પૂછપરછ કરવામાં આવી હતી, પરંતુ તેમની ઓળખ હજુ સુધી મળી નથી.હું કહું છું અને રજૂ કરું છું કે જવાબમાં આ પ્રકારનું નિવેદન બીજું કંઈ નહીં પણ તપાસ અધિકારી દ્વારા માનનીય અદાલતને ગેરમાર્ગે દોરવા માટે અપનાવવામાં આવેલી આંખ આડા કાન કરવાની તકનીક છે.હું કહું છું કે, દરેક નાની બાબત માટે મને વારંવાર પોલીસ સ્ટેશનમાં બોલાવવામાં આવતો હતો અને કલાકો સુધી સાથે રાહ જોવામાં આવતી હતી, પરંતુ કોઈ પણ સમયે, અરજદારને આવા વ્યક્તિઓની ઓળખ પેરેડ માટે બોલાવવામાં આવતા ન હતા, કારણ કે તેઓ જે કારણોસર જાણીતા હતા અને ઓળખ પેરેડ ન કરવા માટે કોઈ સમજૂતી આપવામાં આવતી ન હતી.

૬.૬ જવાબના ફક્ત નંબર ૫.૩ની સામગ્રીના સંદર્ભમાં, હું કહું છું અને રજૂ કરું છું કે તે કાયદાનો સુસ્થાપિત સિદ્ધાંત છે કે એફ. આઈ. આર. એ ગુના સંબંધિત તમામ તથ્યોની સંપૂર્ણ જ્ઞાનકોશ નથી.હું કહું છું અને રજૂ કરું છું કે સંબંધિત સમયે હું જબરદસ્ત સામાજિક અને માનસિક દબાણ હેઠળ હતો અને એફ. આઈ. આર. નોંધવા માટે આગ્રહ ન કરવા બદલ સતત દબાણ અને ધમકીઓ હેઠળ હતો. હું આગળ કહું છું કે, નિવેદન નોંધતી વખતે પણ મને બહુવિધ પ્રશ્નો પૂછવામાં આવ્યા હતા અને મારી દયનીય માનસિક સ્થિતિને કારણે કેટલીક હકીકતો અમુક સમયે છોડી દેવામાં આવી હશે પરંતુ આવા

બાકી હકીકતો પ્રતિવાદી અધિકારીઓ દ્વારા મારા તથ્યોના સ્વરૂપની નિષ્પક્ષ અને નિષ્પક્ષ તપાસને નકારી કાઢવાની મંજૂરી આપી શકાતી નથી કારણ કે તે એફ. આઈ. આર. અથવા અગાઉના સમયે જાહેર કરવામાં આવી ન હતી.

૬.૭ જવાબના ફક્ત નંબર ૫.૪ ની સામગ્રીના સંદર્ભમાં, હું કહું છું અને રજૂ કરું છું કે વર્તમાન અરજીમાં, મેં એવી વ્યક્તિઓ સામે ફરિયાદ નોંધવા માટે નિર્દેશ જારી કરવા માટે પ્રાર્થના કરી છે જેમણે ઓળખ દ્વારા ખુલાસો કર્યો છે અને જેઓ ૦૮/૦૨/૨૦૧૭ ની પત્રકાર પરિષદમાં હાજર હતા જેમાં મારી ઓળખ જાહેર કરવામાં આવી હતી. હું કહું છું અને રજૂ કરું છું કે ૦૬/૦૩/૨૦૧૭ પર, આ માનનીય અદાલતે નોટિસ જારી કરી હતી અને આ માનનીય અદાલત સમક્ષ રજૂ કર્યા મુજબ, મેં ૦૮/૦૩/૨૦૧૭ પર ભુજ એ-ડિવિઝન સિટી પોલીસ સ્ટેશનને અરજી કરી હતી, જેમાં પત્રકાર પરિષદમાં મારી ઓળખ જાહેર કરનારા વ્યક્તિઓ સામે આઈપીસીની કલમ ૨૮૮ (એ) હેઠળ ફરિયાદ નોંધવામાં આવી હતી. હું કહું છું અને રજૂ કરું છું કે મને કહેવામાં આવ્યું હતું કે એફઆઈઆર નોંધવામાં આવશે અને તેની નકલ મને પછીથી આપવામાં આવશે. તે રજૂ કરવામાં આવે છે કે ૧૬/૦૩/૨૦૧૭ પર, જ્યારે હું મારી એફ. આઈ. આર. વિશે પૂછપરછ કરવા માટે ફરીથી ગયો, ત્યારે પોલીસ સ્ટેશનમાં હાજર અધિકારીઓ દ્વારા મારા પર દબાણ કરવામાં આવ્યું હતું કે જે વ્યક્તિઓએ ઓળખ જાહેર કરી છે તે પ્રત્યાવશાળી વ્યક્તિઓ છે અને જો તેમની સામે ફરિયાદ નોંધવામાં આવશે તો તમામ ચિંતાઓને ગંભીર પરિણામોનો સામનો કરવો પડશે અને એફ. આઈ. આર. નોંધાવવાની

સ્થિતિમાં ગંભીર પરિણામોનો સામનો કરવા માટે આવા દબાણ હેઠળ, મારે અરજી કરવી પડશે કે હાલમાં મને ફરિયાદ દાખલ કરવામાં રસ નથી. જો કે, આ તબક્કે, હું નીચે પ્રમાણે કહું છું અને રજૂ કરું છું:

- કે, પોલીસ સત્તામંડળ કોઈ પણ ગુનાની એફ. આઈ. આર. નોંધવા માટે કાયદાકીય જવાબદારી હેઠળ છે, જલદી જ ગુનાઓ તેમના ધ્યાનમાં લાવવામાં આવે છે. જ્યારે સમાચારપત્રમાંથી જાતે જ તેમના ધ્યાનમાં આવ્યું ત્યારે પોલીસે પણ પ્રથમ માહિતી જવાબ નોંધવાનો હતો.
- તાત્કાલિક કેસમાં, ૦૯/૦૨/૨૦૧૭ તરફથી, સત્તામંડળની જાણમાં હતું કે આઈપીસીની કલમ ૨૨૮ (એ) હેઠળ ભાજપના ધારાસભ્યો અને જિલ્લા પ્રમુખ દ્વારા પત્રકાર પરિષદ યોજાને ગુનો કરવામાં આવ્યો હતો, પરંતુ આજ સુધી કોઈ ફરિયાદ નોંધવામાં આવી નથી.
- વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે આઈ. પી. સી. ની કલમ ૨૨૮ (એ) હેઠળ કરવામાં આવેલ ગુનો ફોજદારી કાર્યવાહી સંહિતાની કલમ ૩૨૦ હેઠળ સમાધાનપાત્ર નથી.

કાયદાની આવી જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં રાખીને, પ્રતિવાદી સત્તાધિકારી મારી તારીખની ૧૬/૦૩/૨૦૧૭ અરજીનો આશરો લઈ શકતા નથી, જે ગુનેગારો સામે એફ. આઈ. આર. નોંધ ન કરવા બદલ મજબૂરી અને ધમકી હેઠળ આપવામાં આવી હતી. ૦૯/૦૩/૨૦૧૭ તારીખની મારી

અરજીની એક નકલ અહીં જોડવામાં આવી છે અને જોડાણ તરીકે ચિહ્નિત થયેલ છે:આર. જે.-/.

૬.૮ જવાબના ફરિયાદી નંબર ૫.૫ની સામગ્રીના સંદર્ભમાં, હું આ ફરિયાદમાં જે કહેવામાં આવ્યું છે તેને નકારી કાઢું છું.હું પુનરાવર્તન કરું છું કે મને જે પણ પ્રશ્નો પૂછવામાં આવ્યા, મેં દરેક પ્રશ્નનો પ્રામાણિક જવાબ આપ્યો અને હંમેશા તપાસમાં સહકાર આપ્યો.ઓળખપત્રની હકીકત પણ ખૂબ અગાઉથી તપાસ અધિકારી સમક્ષ જાહેર કરવામાં આવી હતી અને માંગ મુજબ ઓળખપત્રની ફોટોકોપી પણ આપવામાં આવી હતી, હું કહું છું અને રજૂ કરું છું કે પોલીસ દ્વારા કંઈક નોંધવામાં આવ્યું નથી અથવા પ્રથમ વખત તપાસ માટે મૂળ લેવામાં આવ્યું નથી, તે માહિતી આપનારનો દોષ નથી.જવાબમાં સોગંદનામામાં આવી રજૂઆતો મારી આશંકાઓને મજબૂત બનાવે છે કે તપાસ અધિકારી સંગઠિત સેક્સ રેકૅટનો ભોગ બનેલી ગરીબ છોકરીઓની કિંમત પર પણ અત્યંત પ્રભાવશાળી વ્યક્તિઓની ત્વચાને બચાવવા માંગે છે.હું પુનરાવર્તન કરું છું કે શરૂઆતમાં ઓળખપત્રની ફોટોકોપી મારી પાસેથી લેવામાં આવી હતી અને તેનો ઉપયોગ રાજકીય પ્રભાવશાળી વ્યક્તિઓ અને ધારાસભ્યો દ્વારા મારી ઓળખ જાહેર કરવા માટે ૦૮/૦૨/૨૦૧૭ ની પત્રકાર પરિષદમાં કરવામાં આવ્યો હતો અને ત્યારબાદ જ પોલીસે ૧૩/૦૨/૨૦૧૭ પર પંચનામા દોરીને મૂળ માંગ કરી છે.આમ, હું ઉપરોક્ત ફરિયાદની દલીલોને નકારી કાઢું છું.ઓળખપત્ર જમ કર્યા પછી પણ આજદિન સુધી ભાજપના સ્થાનિક કાર્યાલયમાં તેની કોઈ તપાસ કરવામાં આવી નથી અને સોગંદનામામાં એક શબ્દ પણ જણાવવામાં આવ્યો નથી.

૬.૯ જવાબના ફકરા નંબર ૫.૬ની સામગ્રીના સંદર્ભમાં, હું તેને નકારી કાઢું છું અને અરજીમાં જે કહેવામાં આવ્યું છે તે પુનરાવર્તન કરું છું, ખાસ કરીને ફકરા નંબર ૪.૨૪ માં.તે રજૂ કરવામાં આવે છે કે મેં મારી અરજી તારીખ ૧૩/૦૨/૨૦૧૭ માં સંપૂર્ણ વિગતો આપી છે.મેં મૌખિક વાતચીતનો પુરાવો પણ આપ્યો છે જે મારા મોબાઇલમાં રેકૉર્ડ કરવામાં આવ્યો હતો.સમગ્ર વાતચીત તપાસ અધિકારીએ સાંભળી હતી પરંતુ કોઈ પણ સમયે મારી પાસેથી સીડીની માંગ કરવામાં આવી ન હતી.હું કહું છું અને રજૂ કરું છું કે મારી માતાને પણ સતત ધમકી અને દબાણમાં રાખવામાં આવે છે અને તેથી, જવાબમાં જણાવ્યા મુજબ તેમણે કયા સંજોગોમાં ૧૦/૦૩/૨૦૧૭ પર નિવેદન આપ્યું છે તે હું કહી શકતો નથી.જો કે, હું કહું છું અને રજૂ કરું છું કે સત્તાવાળાઓને મારી વારંવાર વિનંતીઓ છતાં આ સંબંધમાં કોઈ ફરિયાદ દાખલ કરવામાં આવતી નથી.આમ, ગરીબ પરિવારોમાંથી આવતી યુવાન છોકરીઓને ભોગ બનાવીને સંગઠિત સેક્સ રેકેટ ચલાવી રહેલી તમામ વ્યક્તિઓ, જે વ્યક્તિઓએ પીડિત છોકરીની ઓળખ જાહેર કરી છે અને જે વ્યક્તિઓ મને અને મારા પરિવાર પર પૈસા સ્વીકારીને આ મુદ્દાને ઉકેલવા માટે દબાણ કરી રહ્યા છે, તેમને સુરક્ષિત કરવામાં આવી રહ્યા છે અને તેથી તે એક યોગ્ય કેસ પણ છે, જેમાં માનનીય અદાલત વિનંતી મુજબ નિર્દેશો જારી કરવા માટે ખુશ થઈ શકે છે.

૬.૧૦ જવાબના ફકરા ૫,૭ થી ૫,૯ ની સામગ્રીના સંદર્ભમાં, હું ઉપરોક્ત દલીલને નકારી કાઢું છું અને રજૂ કરું છું કે આરોપી વ્યક્તિઓને તેમના

મોબાઈલ ફોનને નષ્ટ કરવા માટે પૂરતો સમય આપવામાં આવ્યો હતો.હું કહું છું અને રજૂ કરું છું કે એકવાર મોબાઈલ ફોન નષ્ટ થઈ જાય, પછી કોઈ પણ સંજોગોમાં ચોક્કસ મોબાઈલ ફોનમાં રેકૉર્ડ કરેલી વીડિયો ક્લિપ્સ પુનઃપ્રાપ્ત કરી શકાતી નથી.હું કહું છું અને રજૂ કરું છું કે રાજ્ય સત્તામંડળ તરીકે પોલીસની મુખ્ય ફરજ છે કે તે તાત્કાલિક એફ. આઈ. આર. નોંધે અને તપાસ શરૂ કરે અને પુરાવાઓનું વિશ્લેષણ અટકાવવા માટે કોઈપણ સમયે નિહિત કર્યા વિના પુરાવા એકત્રિત કરે.હું કહું છું કે, તાત્કાલિક કેસમાં, એફ. આઈ. આર. મોડેથી નોંધવામાં આવી હતી અને તે પછી પણ મોબાઈલ ફોન વગેરે જેવા પુરાવાની ભૌતિક શાંતિને નષ્ટ કરવા માટે આરોપીઓને પૂરતો સમય આપવામાં આવ્યો હતો. માત્ર આ જ નહીં પરંતુ મારી અરજીની સામગ્રી આરોપીઓને લીક કરવામાં આવી હતી અને પોલીસ સ્ટેશનમાં ફોન કરીને મારી સાથે વારંવાર દુર્વ્યવહાર કરવામાં આવ્યો હતો અને તે પણ મહિલા પોલીસ અધિકારીની ગેરહાજરીમાં.

૬.૧૧ જવાબના ફકરા નંબર ૫, ૧૦ ની સામગ્રીના સંદર્ભમાં, હું પુનરાવર્તન કરું છું જે અરજીના મેમોમાં અને ખાસ કરીને ફકરા નંબર ૬ (એચ) માં જણાવવામાં આવ્યું છે.હું આગળ કહું છું અને રજૂ કરું છું કે ઉપરોક્ત ફકરામાં, ઓછામાં ઓછું, અંશતઃ, પ્રતિવાદીએ સ્વીકાર્યું છે કે આઈ. પી. સી. ની કલમ ૧૫૭ (૧) નું ઉલ્લંઘન થયું છે, પરંતુ આવા ખોટું કરનારાઓ સામે તેના માટે કોઈ ફરિયાદ દાખલ કરવામાં આવી નથી.હું આગળ કહું છું અને રજૂ કરું છું કે એવી ઘણી ઘટનાઓ બની છે કે જેમાં પ્રતિવાદી અધિકારીઓએ મારી સાથે દુર્વ્યવહાર કર્યો છે અને આરોપીઓને બચાવવાનો પ્રયાસ કર્યો છે અને એવા કિસ્સાઓમાં પણ જ્યારે પોલીસ અધિકારીઓએ કાનૂની જોગવાઈઓનું

ઉદ્ધંધન કર્યું હોય.આવી ફરિયાદો ન નોંધાવવા બદલ આવા ડિફોલ્ટર અધિકારીઓ સામે કોઈ પગલાં લેવામાં આવ્યા ન હતા.હું પુનરાવર્તન કરું છું કે અન્ય ઘણી યુવાન ગરીબ છોકરીઓ છે જે આ સંગઠિત સેક્સ રેકેટનો ભોગ બને છે, પરંતુ, રાજ્ય સત્તામંડળો તરફથી અવરોધોનો સામનો કરવાની મારી દુર્દશાને ધ્યાનમાં રાખીને, તેઓ બહાર આવવાથી ડરતા હોય છે અને તેથી, આ યોગ્ય કેસ છે કે આ માનનીય અદાલત આ અરજીને મંજૂરી આપીને ખુશ થઈ શકે છે.

૬.૧૨ જવાબના ફકરા નંબર ૫.૧૧ની સામગ્રીના સંદર્ભમાં, હું કહું છું અને રજૂ કરું છું કે પ્રતિવાદીએ પ્રારંભિક તબક્કે આઈપીસીની કલમ ૩૭૬-ડી લાગુ કરી નથી અને હવે તે માનનીય અદાલત સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવે છે કે પ્રારંભિક તબક્કે કલમ ૩૭૬-ડીનો સમાવેશ ન કરવાથી તપાસને કોઈ અસર થઈ નથી.હું આ દલીલને નકારી કાઢું છું અને આ માનનીય અદાલતને રજૂઆત કરું છું કે અધિકારીઓનું આવું વલણ ખોટું કરનારાઓને બચાવવાના તેમના વલણ વિશે ઘણું બોલે છે અને તેથી, આ યોગ્ય કેસ છે કે આ માનનીય અદાલત આ અરજીને મંજૂરી આપવા માટે ખુશ થઈ શકે છે.

૬.૧૩ જવાબના ફકરા નંબર ૫.૧૨ થી ૫.૧૩ ની સામગ્રીના સંદર્ભમાં, હું કહું છું અને રજૂ કરું છું કે હું દલીલોને નકારી કાઢું છું અને અરજીના મેમોમાં જે કહેવામાં આવ્યું છે તે પુનરાવર્તન કરું છું અને ખાસ કરીને ફકરા ૬ (આર).હું કહું છું અને રજૂ કરું છું કે મારા પતિ પર મીડિયાને નિવેદન આપવા માટે

દબાણ કરવામાં આવ્યું હતું કે અમે પોલીસ દ્વારા લેવામાં આવેલા પગલાઓથી સંતુષ્ટ છીએ.”

૧૭ પક્ષકારો વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલને સાંભળ્યા પછી અને રેકૉર્ડ પરની સામગ્રીને ધ્યાનમાં લીધા પછી, મારી વિચારણા માટે એકમાત્ર પ્રશ્ન એ છે કે તપાસને સ્થાનાંતરિત કરવી જોઈએ કે કેમ.

૧૮ પોલીસની સત્તાઓ અને ફરજો નિર્ધારિત કરતી ગુજરાત પોલીસ માર્ગદર્શિકા ૧૯૭૫ (ખંડ III), પ્રથમ પ્રકરણના નિયમ ૨ દ્વારા જરૂરી છે કે:

“૨ ગુનાનું નિવારણ અને તપાસ.

અત્યાર સુધી પોલીસ અધિકારીની સૌથી મહત્વપૂર્ણ ફરજો એ છે કે, તેની ક્ષમતા અનુસાર, ગુનાહિત ગુના સંબંધિત ગુપ્ત માહિતી મેળવવી અથવા આવા ગુનાઓ કરવાની યોજના બનાવવી, અને આવી માહિતી આપવી અને કાયદા અને તેના ઉપરી અધિકારીઓના આદેશો સાથે સુસંગત એવા અન્ય પગલાં લેવા કે જે ગુનેગારોને ન્યાયના કઠેડામાં લાવવા અથવા ગુનાઓ થતા અટકાવવા માટે શ્રેષ્ઠ ગણવામાં આવે.”

પોલીસ માર્ગદર્શિકાના પ્રકરણ V માં સૂચવવામાં આવેલી તપાસ સંબંધિત વિગતવાર પ્રક્રિયા પ્રથમ નિયમ તરીકે નીચે મુજબ પૂરી પાડે છે:

“૧૩૭ તપાસ નિષ્પક્ષ અને સ્થાનિક રહેશે

(૧) પોલીસની પૂછપરછ હંમેશા નિષ્પક્ષ હોવી જોઈએ. સત્યને શોધવા માટે શક્ય તેટલું કરવું એ પોલીસની ફરજ છે. તપાસ અધિકારીનું લક્ષ્ય વાસ્તવિક હકીકતો શોધવાનું અને વાસ્તવિક ગુનેગારોની ધરપકડ કરવાનું હોય છે. તેણે કોઈ પણ વ્યક્તિની તરફેણમાં અથવા વિરુદ્ધ હકીકતોના કોઈ પણ દ્રષ્ટિકોણ માટે અકાળે પ્રતિબદ્ધ થવું જોઈએ નહીં. તેણે આરોપી વ્યક્તિ વતી તેને આપવામાં આવેલા કોઈપણ પુરાવા પર કાળજીપૂર્વક વિચાર કરવો જોઈએ. તેણે કોઈ પણ મુદ્દા પર ઉતાવળમાં મન ન બનાવવું જોઈએ, પરંતુ શક્ય હોય ત્યાં સુધી, માત્ર પુરાવાથી પ્રભાવિત થવા માટે ખુદ્દું મન રાખવું જોઈએ.”

૨૦ મેન્યુઅલના નિયમ ૧૭૦, જે સાક્ષીઓની તપાસ માટે માર્ગદર્શિકા સૂચવે છે, તેમાં એવી સૂચનાનો સમાવેશ થાય છે કે સાક્ષીઓના નિવેદનો પહેલાં તેમની ઝીણવટપૂર્વક અને સંપૂર્ણ પૂછપરછ થવી જોઈએ. લેખિતમાં ઘટાડો. જો કે, તેમને કોઈ પણ સાવચેતી દ્વારા અથવા અન્યથા કોઈ પણ નિવેદન કરવાથી રોકવામાં આવશે નહીં જે તેઓ તેમની પોતાની સ્વતંત્ર ઇચ્છાથી કરી શકે. પૂછપરછ માટેની પ્રક્રિયા સૂચવતી વખતે, કાળા અને સફેદ રંગમાં સ્પષ્ટ

કરવામાં આવે છે કે તપાસ માત્ર સત્યની શોધ છે.સ્વાભાવિક રીતે, તપાસકર્તા એક તથ્ય શોધક છે.જો કે, તેનો ઉદ્દેશ માત્ર સત્ય શોધવાનો નથી, પરંતુ કાનૂની પુરાવા એકત્ર કરીને ગુનેગારને કાયદાકીય કાર્યવાહીમાં લાવવાનો પણ છે.સાક્ષીઓનું વર્ગીકરણ કરતા, એવું સૂચવવામાં આવે છે કે નિઃસ્વાર્થ સાક્ષીઓમાં એવી વ્યક્તિઓનો સમાવેશ થાય છે કે જેમણે તપાસના પરિણામથી ન તો લાભ મેળવવો હોય કે ન તો કંઈ ગુમાવવું હોય; કારણ કે તેઓ વસ્તુઓમાં હેરફેર કરવા માટે કોઈ વ્યક્તિગત હેતુ અથવા વિચારણાના હોય છે, અને તેથી, તેમના પુરાવા સૌથી વધુ વિશ્વસનીયતાને પાત્ર છે.

૨૧ પોલીસ માર્ગદર્શિકાનો નિયમ ૨૨૮ સ્પષ્ટપણે આદેશ આપે છે કે દરેક તપાસ બિનજરૂરી વિલંબ વિના પૂર્ણ થવી જોઈએ.પેટા-વિભાગીય પોલીસ અધિકારીઓની ફરજ છે કે તેઓ પોલીસ સ્ટેશનોના પ્રભારી અધિકારી દ્વારા તપાસ ઝડપથી અને જોરશોરથી હાથ ધરવામાં આવે.કોઈ પણ કિસ્સામાં, પોલીસ સ્ટેશનના પ્રભારી અધિકારીએ સબ-ડિવિઝનલ પોલીસ અધિકારીને વધુ વિલંબ માટે પૂરતું કારણ હોવાનું સંતોષ કર્યા વિના, કેસમાં પ્રથમ માહિતી અહેવાલ ૨૪ કલાકના ૧૪ દિવસની અંદર અંતિમ અહેવાલ આપવામાં નિષ્ફળ રહેવું જોઈએ; અને કોઈ પણ કિસ્સામાં પ્રથમ માહિતી અહેવાલની તારીખથી એક મહિના કરતાં વધુ વિલંબથી તપાસ પૂર્ણ થવી જોઈએ નહીં.જ્યારે જરૂર પડે ત્યારે પૂરક અહેવાલ મોકલી શકાય છે.

મેન્યુઅલના નિયમ ૨૪૦ માં સૂચવવામાં આવ્યું છે કે કેસ ડાયરીમાં તપાસ દરમિયાન કેસ કેવી રીતે આગળ વધે છે તે બતાવવું જોઈએ અને તપાસ અધિકારીના મનને પ્રતિબિંબિત કરવું જોઈએ.

૨૨ સ્વતંત્ર અને નિષ્પક્ષ તપાસ અને સુનાવણી ભારતના બંધારણની કલમ ૧૪,૨૧ અને ૩૯-Aમાં સ્થાપિત છે.દેશના દરેક નાગરિકને મુક્ત અને નિષ્પક્ષ તપાસ અને સુનાવણી મળે તે સુનિશ્ચિત કરવું એ રાજ્યની ફરજ છે.પ્રસ્તાવના અને બંધારણ અનિવાર્ય છે અને શિક્ષાત્મક નથી, જેમાં ન્યાયના સ્વરૂપમાં મુક્ત પ્રવેશ સમાનતાના મૂળ અધિકારનો અભિન્ન ભાગ છે, જેને આપણા બંધારણનું મૂળભૂત લક્ષણ માનવામાં આવે છે.તેથી આવો અધિકાર બંધારણીય અધિકારની સાથે સાથે મૂળભૂત અધિકાર પણ છે.આવો અધિકાર માત્ર આરોપી સુધી મર્યાદિત ન હોઈ શકે, પરંતુ કેસની હકીકતોના આધારે પીડિતાને પણ હોઈ શકે છે.તેથી આવો અધિકાર માત્ર બંધારણીય અધિકાર જ નહીં પણ માનવ અધિકાર પણ છે.નિષ્પક્ષ સુનાવણી મેળવવામાં પક્ષકારની રીતે આવતી કોઈપણ પ્રક્રિયા બંધારણની કલમ ૧૪નું ઉલ્લંઘન કરશે.

૨૩ ઝહિરા હબીબુલ્લા એચ શેખ વિરુદ્ધ ગુજરાત રાજ્ય [(૨૦૦૪) ૪ એસસીસી ૧૫૮] માં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે:

"૩૬ કાયદાના શાસન અને યોગ્ય પ્રક્રિયાના સિદ્ધાંતો માનવાધિકારના રક્ષણ સાથે ગાઢ રીતે જોડાયેલા છે.જ્યારે કોઈ નાગરિક કાયદાની અદાલતોનો આશરો લે ત્યારે આવા અધિકારોનું અસરકારક રીતે રક્ષણ થઈ શકે છે.તે સ્પષ્ટ રીતે સમજવું પડશે કે જે સુનાવણીનો હેતુ મુખ્યત્વે સત્યની ખાતરી કરવાનો છે તે તમામ સંબંધિત લોકો માટે ન્યાયી હોવી જોઈએ.ન્યાયી સુનાવણીની વિભાવનાની કોઈ વિશ્લેષણાત્મક, સર્વસમાવેશક અથવા સંપૂર્ણ વ્યાખ્યા હોઈ શકતી નથી, અને તે અંતિમ ઉદ્દેશને ધ્યાનમાં રાખીને વાસ્તવિક પરિસ્થિતિઓની દેખીતી રીતે અનંત વિવિધતામાં નક્કી કરવી પડી શકે છે, એટલે કે જે કંઈક કરવામાં આવ્યું હતું અથવા કહેવામાં આવ્યું હતું કે કેમ તે પહેલાં અથવા સુનાવણીમાં ન્યાયની ગુણવત્તાને તે હદ સુધી વંચિત કરી દે છે જ્યાં ન્યાયની નિષ્ફળતા પરિણમી છે.તે કહેવું યોગ્ય રહેશે નહીં કે માત્ર આરોપી સાથે જ ન્યાયી રીતે વ્યવહાર થવો જોઈએ.તે મોટા પાયે સમાજની જરૂરિયાતો અને પીડિતો અથવા તેમના પરિવારના સભ્યો અને સંબંધીઓ તરફ નેલ્સનની નજર ફેરવશે.દરેક વ્યક્તિને ફોજદારી સુનાવણીમાં ન્યાયી રીતે વ્યવહાર કરવાનો આંતરિક અધિકાર છે.નિષ્પક્ષ સુનાવણીનો ઈનકાર કરવો એ આરોપી સાથે એટલો જ અન્યાય છે જેટલો પીડિત અને સમાજ સાથે છે.દેખીતી રીતે નિષ્પક્ષ સુનાવણીનો અર્થ નિષ્પક્ષ ન્યાયાધીશ સમક્ષ સુનાવણી, નિષ્પક્ષ વકીલ અને ન્યાયિક શાંતિનું વાતાવરણ હશે.ન્યાયી સુનાવણીનો અર્થ એ છે કે એવી સુનાવણી જેમાં આરોપી, સાક્ષીઓ અથવા જે કારણનો પ્રયાસ કરવામાં આવી રહ્યો છે તેના માટે અથવા તેની વિરુદ્ધ પૂર્વગ્રહ અથવા પૂર્વગ્રહ દૂર કરવામાં આવે છે.જો સાક્ષીઓને ધમકી આપવામાં આવે અથવા ખોટા પુરાવા આપવા માટે દબાવવા કરવામાં આવે તો તે પણ નિષ્પક્ષ

સુનાવણીમાં પરિણમશે નહીં.ભૌતિક સાક્ષીઓને સાંભળવામાં નિષ્ફળતા
ચોક્કસપણે નિષ્પક્ષ સુનાવણીનો ઇનકાર છે.

૨૪ તેવી જ રીતે તાશી ડેલેક ગેમિંગ સોલ્યુશન્સ લિમિટેડ વિરુદ્ધ કર્ણાટક
રાજ્ય [(૨૦૦૬) ૧ એસ. સી. સી. ૪૪૨) માં, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે
નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે:

"૩૭ જો એજન્ટ સામે સૂચનાની મુદતનું ઉલ્લંઘન કરવા બદલ કાર્યવાહી
કરવામાં આવે, તો તે તેની માન્યતાને પડકાર આપી શકે છે.એક ફોર્ટિઓરી,
એક કિવયા સમયપત્રક એપ્લિકેશન પણ જાળવવા યોગ્ય રહેશે.જો કોઈ પણ
રીતે વ્યવસાય ચાલુ રાખવાના તેના અધિકારનું ઉલ્લંઘન કરવામાં આવે અથવા
તેની સ્વતંત્રતા માટે ખતરો હોય તો વ્યક્તિને ન્યાયની પહોંચ હોવી
જોઈએ.ન્યાય મેળવવો એ માનવ અધિકાર છે.

૩૮ દ્વારકા પ્રસાદ વિરુદ્ધ બી. ડી. અગ્રવાલ [(૨૦૦૩) ૬ એસસીસી
૨૩૦] માં આ અદાલતે અભિપ્રાય આપ્યો હતો:(એસ.સી.સી. પૃષ્ઠો ૨૪૫-
૪૬, ફકરો ૩૮)

"કોઈ પણ અદાલત દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશને કારણે પક્ષને
પરોક્ષ રીતે અથવા સીધા પ્રતિકૂળ રીતે સહન કરવું ન પડી શકે, જે
તેના માટે બંધનકર્તા નથી.જે આધાર પર ન્યાયિક પ્રક્રિયાનો આશરો
લઈ શકાય છે તે સુનાવણીમાં વાજબીપણું અને નિષ્પક્ષતા

છે.આપણા બંધારણ તેમજ આંતરરાષ્ટ્રીય સંધિઓ અને સંમેલનો હેઠળ, નિષ્પક્ષ સુનાવણી મેળવવાનો અધિકાર એ મૂળભૂત/માનવ અધિકાર છે.નિષ્પક્ષ સુનાવણી મેળવવામાં પક્ષકારના માર્ગમાં આવતી કોઈપણ પ્રક્રિયા ભારતના બંધારણની કલમ ૧૪નું ઉલ્લંઘન હશે.સ્વતંત્ર અને નિષ્પક્ષ ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા ન્યાયી સુનાવણીનો અધિકાર એ યુરોપિયન કન્વેન્શન ફોર ધ પ્રોટેક્શન ઓફ હ્યુમન રાઈટ્સ એન્ડ ફંડામેન્ટલ ફ્રીડમ્સ, ૧૯૫૦ની કલમ ૬ (૧) નો ભાગ છે [જુઓ કલાર્ક (પ્રોક્યુરેટર ફિસ્કલ, કિર્કકાલ્ડી) વિરુદ્ધ કેલી [(૨૦૦૩) ૧ ઓલ ઇઆર ૧૧૦૬ (પીસી)]].

૨૫ નિર્મલ સિંહ કાહલોન વિરુદ્ધ પંજાબ રાજ્ય [(૨૦૦૯) ૧ એસ. સી. સી. ૪૪૧] કેસમાં, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે એવું અવલોકન કરીને ખુશી વ્યક્ત કરી હતી કે નિષ્પક્ષ તપાસ અને સુનાવણીનો અધિકાર આરોપી તેમજ પીડિતાને લાગુ પડે છે અને પીડિતને આ પ્રકારનો અધિકાર ભારતના બંધારણની કલમ ૨૧ હેઠળ આપવામાં આવ્યો છે.માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતનું નિરીક્ષણ અહીં નીચે તારવેલ છે:

"૨૮ આરોપીઓને નિષ્પક્ષ તપાસનો અધિકાર છે.નિષ્પક્ષ તપાસ અને નિષ્પક્ષ સુનાવણી ભારતના બંધારણની કલમ ૨૧ હેઠળ આરોપીના મૂળભૂત અધિકારની જાળવણી સાથે સુસંગત છે.પરંતુ રાજ્યની મોટી જવાબદારી એટલે કે કાયદો અને વ્યવસ્થા, જાહેર વ્યવસ્થા અને સમાજમાં શાંતિ અને સંવાદિતા જાળવવાની છે.આમ, ગુનાનો ભોગ બનનાર નિષ્પક્ષ તપાસ માટે સમાન રીતે

હકદાર છે. જ્યારે રાજ્યના ભૂતપૂર્વ મંત્રી સામે ગંભીર આક્ષેપો કરવામાં આવ્યા હતા, સિવાય કે ઢ્ઢેષપૂર્ણ રાજકીય બદલો લેવાના કિસ્સાઓ સિવાય, તે બાબતની તપાસના હેતુ માટે એક અથવા બીજી એજન્સીને સોંપવાનું રાજ્યનું કામ છે. રાજ્ય કોઈપણ સમયે ઉપરોક્ત ઉદ્દેશ હાંસલ કરવા માટે કેન્દ્રીય એજન્સી સહિત અન્ય કોઈપણ એજન્સીને તપાસ સોંપવાનું વિચારી શકે છે જેણે આવા કિસ્સાઓમાં વિશેષતા પ્રાપ્ત કરી છે.

૨૬ અઝીજા બેગમ વિરુદ્ધ મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય [(૨૦૧૨) સુપ્રીમ કોર્ટના ૩ કેસો ૧૨૬] માં સર્વોચ્ચ અદાલતે નીચે મુજબ ચુકાદો આપ્યો છે:

“૧૩ આ મુદ્દો ન્યાયની સમાન પર્હોંચ સુનિશ્ચિત કરવા સમાન છે. ન્યાયના હેતુઓ માટે અને કાયદાનું શાસન સ્થાપિત કરવા અને કાયદો અને વ્યવસ્થામાં યોગ્ય સંતુલન જાળવવા માટે નિષ્પક્ષ અને યોગ્ય તપાસ હંમેશા અનુકૂળ હોય છે.

૨૭ સુબ્રમણ્યમ સ્વામી વિરુદ્ધ સીબીઆઈ [(૨૦૧૪) સુપ્રીમ કોર્ટના ૮ કેસો ૬૮૨] માં સર્વોચ્ચ અદાલતે ચુકાદો આપ્યો છે કે ગુનાની કોઈપણ તપાસ નિષ્પક્ષ હોવી જોઈએ અને તેને કલંકિત ન કરવી જોઈએ. વધુમાં એવું માનવામાં આવ્યું છે કે કાયદાનું શાસન એ ભારતના બંધારણની કલમ ૧૪ હેઠળ સમાનતાનું એક પાસું છે.

૨૮ દયાલ સિંહ વિરુદ્ધ ઉત્તરાંચલ રાજ્ય [(૨૦૧૨) ૮ એસ. સી. સી. ૨૬૩]

માં, સુપ્રીમ કોર્ટે ચુકાદો આપ્યો છે કે કોર્ટ કોઈ પણ ઇરાદાપૂર્વકની ફરજની અવગણના, ખામીયુક્ત તપાસની રચના, ઇરાદાપૂર્વકની ભૂલો અને કૃત્યો નોંધવા માટે બંધાયેલી છે.

૨૯ તેથી, કાયદાના શાસનને જાળવી રાખવા તરફ દોરી જતી કાર્યવાહીમાં નિષ્પક્ષતા એ ફોજદારી તપાસની અનિવાર્ય શરત છે.

૩૦ તપાસકર્તા એ ફોજદારી ન્યાય વિતરણ પ્રણાલીનો મુખ્ય સૂત્રધાર છે. (અમિતભાઈ અનિલચંદ્ર શાહ વિરુદ્ધ સી. બી. આઈ. જુઓ, (૨૦૧૩) સુપ્રીમ કોર્ટના ૬ કેસો, ૩૨૮).

૩૧ તપાસકર્તાનો પૂર્વગ્રહ છેતરપિંડી તરફ દોરી શકે છે જે અન્યાય તરફ દોરી જાય છે. તપાસકર્તા પર એવી છાપ પાડવાની ફરજ લાદવામાં આવે છે કે તે અન્યાયીતા અથવા ખોટા હેતુના તત્વ વિના કરવામાં આવી છે. તેમણે કરવામાં આવેલી તપાસની વાસ્તવિકતા પરની સંભવિત શંકાને દૂર કરવી જોઈએ. તપાસ અધિકારીનો પ્રયાસ એ છે કે સત્યને બહાર લાવવાનો સાચો પ્રયાસ કરવો.

૩૨ આને ધ્યાનમાં રાખીને, બાબુભાઈ વિરુદ્ધ ગુજરાત રાજ્ય ((૨૦૧૦) ૧૨ સુપ્રીમ કોર્ટના કેસો ૨૫૪) માં સર્વોચ્ચ અદાલતે નીચે મુજબ ચુકાદો આપ્યો છે:

“૩૨ ફોજદારી ગુનાની તપાસ વાંધાજનક લક્ષણો અથવા નબળાઈઓથી મુક્ત હોવી જોઈએ જે કાયદેસર રીતે આરોપીની ફરિયાદ તરફ દોરી શકે છે કે તપાસ અયોગ્ય હતી અને ખોટા હેતુથી હાથ ધરવામાં આવી હતી.તે તપાસ અધિકારીની ફરજ પણ છે કે તે કોઈ પણ પ્રકારની શરારત અને કોઈ પણ આરોપીની પજવણીને ટાળીને તપાસ કરે.તપાસ અધિકારીએ નિષ્પક્ષ અને સભાન હોવું જોઈએ જેથી પુરાવાની બનાવટની કોઈપણ શક્યતાને નકારી શકાય અને તેના નિષ્પક્ષ આચરણથી તેની વાસ્તવિકતા અંગેની કોઈપણ શંકાને દૂર કરવી જોઈએ.તપાસ અધિકારી માત્ર એવા પુરાવા સાથે ફરિયાદીના કેસને મજબૂત કરવા માટે નથી કે જે અદાલતને દોષિત ઠેરવવા માટે સક્ષમ બનાવે, પરંતુ વાસ્તવિક અપ્રમાણિત સત્યને બહાર લાવવા માટે છે.(આર. પી. કપૂર વિરુદ્ધ પંજાબ રાજ્ય, એર ૧૯૬૦ એસ.સી ૮૬૬, જમુના ચૌધરી વિરુદ્ધ બિહાર રાજ્ય, (૧૯૭૪) ૩ એસ.સી.સી. ૭૭૪, પાન ૭૮૦ પર એસ.સી.સી., ફકરો ૧૧ અને મહમૂદ વિરુદ્ધ યુપી રાજ્ય (૧૯૭૬) ૧ એસ.સી.સી. ૫૪૨) ”

૩૩ યોગ્ય તપાસ હાથ ધરવાની તપાસકર્તાની ફરજને ધ્યાનમાં રાખીને, મનોહર લાલ શર્મા વિરુદ્ધ મુખ્ય સચિવ અને અન્ય [(૨૦૧૪) ૨ સુપ્રીમ

કોર્ટના કેસો ૫૩૨] માં સર્વોચ્ચ અદાલતે નીચેના ફકરામાં તેનું નિરીક્ષણ કર્યું હતું.

“ગુનાની યોગ્ય તપાસ એ ફોજદારી ન્યાય પ્રણાલીની આવશ્યકતાઓમાંની એક છે અને કાયદાના શાસનનું અભિન્ન પાસું છે. સંહિતા હેઠળ પોલીસ દ્વારા કરવામાં આવતી તપાસ નિષ્પક્ષ, નિષ્પક્ષ અને બાહ્ય પ્રભાવોથી અપ્રભાવિત હોવી જોઈએ.”

૩૪ આ મામલાની એકંદર દ્રષ્ટિએ અને રેકૉર્ડ પરની સામગ્રીને ધ્યાનમાં રાખીને, મારો મત છે કે આ સમયે, તપાસ સીબીઆઈ અથવા રાજ્ય સીઆઈડીને ટ્રાન્સફર થવી જોઈએ નહીં. (ગુનો).

૩૫ હું અપેક્ષા રાખું છું કે વિશેષ તપાસ ટીમ કોઈપણ રીતે, કોઈપણ વિચારણા દ્વારા અને યોગ્ય દિશામાં પ્રભાવિત થયા વિના નિષ્પક્ષ, નિષ્પક્ષ અને પારદર્શક રીતે તપાસ પૂર્ણ કરશે. ઉપર નોંધ્યા મુજબ, ગુનાના સંબંધમાં અત્યાર સુધીમાં આઠ લોકોની ધરપકડ કરવામાં આવી છે. તે તમામ આઠ વ્યક્તિઓ ન્યાયિક કસ્ટડીમાં છે. નેવું દિવસનો વૈધાનિક સમયગાળો આગામી વીસ દિવસમાં પૂરો થઈ જશે. વૈધાનિક સમયગાળાના અંત સુધીમાં, વિશેષ તપાસ ટીમે આરોપપત્ર દાખલ કરવું પડશે. આરોપપત્ર દાખલ કર્યા પછી પણ વિશેષ તપાસ ટીમ કાયદા અનુસાર આગળની તપાસ હાથ ધરી શકે છે. બેથી ત્રણ ઉદાહરણો, જે રિટ અરજદાર વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ

દ્વારા પ્રકાશિત કરવામાં આવ્યા છે, તેમાં કોઈ શંકા નથી, તે મહત્વ ધરાવે છે, પરંતુ માત્ર તેના પર આધાર રાખીને, હું આ તબક્કે તપાસમાં ખતેલ પહોંચાડવાનો પ્રસ્તાવ નથી કરતો. ભવિષ્યમાં, આરોપપત્ર દાખલ કર્યા પછી પણ, જો આ અદાલતને તપાસ કોઈપણ રીતે દૂષિત અથવા બિનકાર્યક્ષમ લાગે, તો અન્ય કોઈ ઉચ્ચ એજન્સી દ્વારા વધુ તપાસના યોગ્ય આદેશો પસાર કરી શકાય છે. તેમાં કોઈ શંકા નથી કે ઉચ્ચ ન્યાયાલય, ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૬ હેઠળની તેની સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને, પીડિતાના કહેવા પર યોગ્ય નિર્દેશો જારી કરી શકે છે, જો અદાલતને ખાતરી થાય કે તપાસ અધિકારી દ્વારા તપાસની શક્તિનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો છે અથવા તપાસ યોગ્ય દિશામાં આગળ વધી રહી નથી અથવા તપાસ એજન્સી કોઈ પ્રકારના દબાણ હેઠળ છે. જો કે, આવી શક્તિનો ઉપયોગ દુર્લભમાં દુર્લભ કેસમાં થવો જોઈએ જ્યાં સત્તાના દુરુપયોગ અને સંહિતાના પ્રકરણ XII હેઠળ આવતી જોગવાઈઓનું પાલન ન કરવાનો સ્પષ્ટ કેસ બનાવવામાં આવે છે, જેમાં ઉચ્ચ અદાલતની દખલગીરીની જરૂર પડે છે. યોગ્ય કેસમાં જ્યારે અદાલતને લાગે કે તપાસ એજન્સી દ્વારા તપાસ યોગ્ય દિશામાં નથી અને આ કેસમાં સંપૂર્ણ ન્યાય કરવા માટે, આ અદાલત માટે તપાસ સીબીઆઈ જેવી તપાસ એજન્સીને સોંપવા માટે ખુલ્લી છે. એવું ન કહી શકાય કે વર્તમાન કેસમાં તપાસ યોગ્ય દિશામાં આગળ વધી રહી નથી. જેમ કે કોઈ પૂર્વગ્રહ અથવા કોઈ પૂર્વગ્રહ વિશેષ તપાસ ટીમના સભ્યોને આભારી નથી. તેઓ તેમના શ્રેષ્ઠ પ્રયાસો કરી રહ્યા છે અને મને ખાતરી છે કે તેઓ તપાસ પૂર્ણ થાય અને આરોપપત્ર દાખલ

થાય ત્યાં સુધી ચાલુ રહેશે.આ અદાલતની અંતરાત્મા માટે નોંધપાત્ર અથવા આઘાતજનક કંઈપણ દર્શાવવામાં આવ્યું નથી, જે આ તબક્કે દખલગીરીની બાંધધરી આપે છે.અલબત્ત, હું પીડિતા દ્વારા વ્યક્ત કરવામાં આવેલી આશંકાને ધ્યાનમાં રાખવા માટે અમુક નિર્દેશો જારી કરવાનો પ્રસ્તાવ કરું છું.

૩૬ ઉપરોક્ત સંદર્ભમાં, હું સુપ્રીમ કોર્ટના કેટલાક નિર્ણયો પર ધ્યાન આપું છું.

૩૭ ડિવાઈન રીટ્રીટ સેન્ટર વિરુદ્ધ કેરળ રાજ્ય [(૨૦૦૮) ૩ એસ. સી. સી. ૫૪૨] માં, ઉચ્ચ અદાલતે સી. આર. પી. સી. ની કલમ ૪૮૨ હેઠળ સત્તાનો ઉપયોગ કરીને, સંબંધિત તપાસ અધિકારી પાસેથી ગુનાની તપાસ છીનવી લેવાનો નિર્દેશ આપ્યો હતો અને તેને તેના દ્વારા રચાયેલી વિશેષ તપાસ ટીમને સોંપવામાં આવી હતી, જેમાં સંસ્થા સામે દાખલ કરવામાં આવેલી અનામી અરજીમાં લગાવવામાં આવેલા અન્ય વિવિધ આક્ષેપોની તપાસ કરવા માટે વધુ નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો.સંબંધિત માનનીય ન્યાયાધીશને સંબોધવામાં આવેલી અનામી અરજીના આધારે હાઈકોર્ટ સમક્ષ આવી કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં આવી હતી.ન તો અનામી અરજી હતી કે ન તો ગુનાના ભોગ બનનાર દ્વારા કરવામાં આવેલી ફરિયાદને તપાસ અધિકારી સામે કોઈ પૂર્વગ્રહ અથવા ઉપલબ્ધ પુરાવાને નષ્ટ કરવાના તેમના તરફથી કોઈ પ્રયાસની ફરિયાદ કરવા માટે નિર્દેશિત કરવામાં આવી હતી અને તે સંદર્ભમાં જ સર્વોચ્ચ અદાલતે અવલોકન કર્યું હતું કે ગુનાની તપાસ એ ક્ષેત્ર છે જે ફક્ત એવા પોલીસ

અધિકારીઓ માટે અનામત છે જેમની તે ક્ષેત્રમાં સત્તાઓ નિરંકુશ છે, જ્યાં સુધી સંજોય ગુનાઓની તપાસ કરવાની શક્તિનો ઉપયોગ સી. આર. પી. સી. ના પ્રકરણ XII હેઠળની જોગવાઈઓનું કડક પાલન કરીને કાયદેસર રીતે કરવામાં આવે. અદાલતે ઉતાવળમાં ઉમેર્યું હતું કે નિરંકુશ વિવેકબુદ્ધિનો અર્થ કોઈ બિનજવાબદાર અથવા અમર્યાદિત વિવેકબુદ્ધિ નથી. તપાસ કરવાની સત્તાનો ઉપયોગ તે શરત પર કડક રીતે થવો જોઈએ કે જેના પર તે સત્તા સંહિતા દ્વારા જ આપવામાં આવી છે. ઉચ્ચ અદાલત, તેના અંતર્ગત અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરીને, તપાસ અધિકારીને મધ્યપ્રવાહમાં બદલી શકતી નથી અને કોઈ પણ આધારે ગુનાની તપાસ કરવા માટે તેની પોતાની પસંદગીની કોઈ પણ એજન્સીની નિમણૂક કરી શકતી નથી; અને નામસ્ત્રોતીય માનનીય ન્યાયાધીશને સંબોધતા અનામી સંદેશાવ્યવહારને કાયદો અમલમાં મૂકવા માટે સુઓ મોટો કાર્યવાહીમાં રૂપાંતરિત કરી શકાતો નથી. તે સ્પષ્ટ રીતે અવલોકન કરવામાં આવે છે:

“૪૦ન તો આરોપી કે ન તો ફરિયાદી કે માહિતી આપનારને તેઓ રસ ધરાવતા હોય તેવા ગુનાની તપાસ કરવા માટે તેમની પોતાની તપાસ એજન્સી પસંદ કરવાનો અધિકાર નથી.

૪૧ તે સંપૂર્ણપણે અલગ બાબત છે કે ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૬ હેઠળની તેની શક્તિનો ઉપયોગ કરીને ઉચ્ચ અદાલત હંમેશા પીડિત

વ્યક્તિના કહેવા પર યોગ્ય નિર્દેશો જારી કરી શકે છે જો ઉચ્ચ અદાલતને ખાતરી થાય કે તપાસની શક્તિનો ઉપયોગ તપાસ અધિકારી દ્વારા દુર્ભાવનાપૂર્ણ રીતે કરવામાં આવ્યો છે.તે શક્તિનો ઉપયોગ દુર્લભમાં દુર્લભ કેસમાં થવો જોઈએ જ્યાં સત્તાના દુરુપયોગ અને સંહિતાના પ્રકરણ XII હેઠળ આવતી જોગવાઈઓનું પાલન ન કરવાનો સ્પષ્ટ કેસ સ્પષ્ટ રીતે બનાવવામાં આવ્યો છે, જેમાં ઉચ્ચ અદાલતની દખલગીરીની જરૂર પડે છે.પરંતુ આવા કિસ્સાઓમાં પણ, ઉચ્ચ અદાલત પોલીસને તપાસ કેવી રીતે હાથ ધરવી તે અંગે નિર્દેશ આપી શકતી નથી, પરંતુ હંમેશા સંહિતામાં આપેલી પ્રક્રિયાનું પાલન કરવા માટે આગ્રહ કરી શકે છે.”

૩૮ પંજાબ રાજ્ય વિરુદ્ધ દેવિન્દર પાલ સિંહ ભુક્ષર [૨૦૧૨ ક્રિમિનલ લો જર્નલ ૧૦૦૧] માં, ત્રણ આરોપીઓની સુનાવણી અને નિર્દોષ જાહેર થયાના નિષ્કર્ષ પછી અને ઉચ્ચ અદાલત દ્વારા અપીલ રદ થયાના ૨૦ દિવસ પછી, ઉચ્ચ અદાલતે ફરીથી આ કેસ હાથ ધર્યો હતો અને અધિકારીઓને ઘોષિત અપરાધીઓની સંપૂર્ણ વિગતો રજૂ કરવા નિર્દેશ આપ્યો હતો અને ખંડપીઠે આ બાબતને "આંશિક સુનાવણી" તરીકે ચિહ્નિત કરી હતી.એસએસપી દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલા સોગંદનામા પર વિચાર કર્યા પછી, ઉચ્ચ અદાલતે ચંદીગઢ વહીવટીતંત્રને ઘોષિત અપરાધીઓના તમામ પાસાઓની તપાસ કરવા અને સ્થિતિ અહેવાલ રજૂ કરવા માટે એક વિશેષ તપાસ ટીમની રચના કરવાનો નિર્દેશ આપ્યો હતો.સી. બી. આઈ. ને પણ નોટિસ જારી કરવામાં

આવી હોવાથી, તેણે પોતાનો અહેવાલ સુપરત કરીને હાઈકોર્ટની નોંધને વિનંતી કરી હતી કે તે તપાસ સી. બી. આઈ. ને સોંપી દે કારણ કે તે પહેલેથી જ વધુ પડતા બોજ હેઠળ છે અને માનવબળ અને સંસાધનોની અછતથી પીડાઈ રહી છે અને આ કેસની કોઈ આંતર-રાજ્ય અસરો નથી. જોકે, ઉચ્ચ અદાલતે સીબીઆઈને બી. એસ. મુલતાની નામના વ્યક્તિના તેના ગુમ થયેલા પુત્ર અંગેના આક્ષેપોની તપાસ કરવાનો નિર્દેશ આપ્યો હતો. આ જ બાબતમાં ખંડપીઠે શ્રી દેવિન્દર પાલ સિંહ ભુક્ષર (અન્ય એક કેસમાં દોષિત અને તિહાર જેલમાં બંધ) દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અન્ય એક અરજી પર વિચાર કર્યો હતો, જેમાં તેના પિતા અને મામા વર્ષ ૧૯૯૧માં ફરાર થઈ ગયા હોવાના આક્ષેપો કરવામાં આવ્યા હતા. ઉચ્ચ અદાલતે સી. બી. આઈ. ને શ્રી ભુક્ષર દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી ફરિયાદમાં કરવામાં આવેલા આક્ષેપોની તપાસ કરવા અને સી. આર. પી. સી. ની કલમ ૧૬૪ હેઠળ તેમનું નિવેદન નોંધાવવા નિર્દેશ આપ્યો હતો, જેથી સાક્ષી દબાણ હેઠળ પાછા ન આવી શકે અથવા કોઈ પણ પ્રકારના પ્રલોભન દ્વારા જીતી ન શકાય. ત્યારબાદ, સી. બી. આઈ. એ પ્રારંભિક તપાસ કર્યા પછી એસ. એસ. પી., યુ. ટી., ચંદીગઢ, તત્કાલીન ડી. એસ. પી. અને અન્ય લોકો સામે એફ. આઈ. આર. નોંધી હતી અને ત્યારબાદ ઉચ્ચ અદાલતે પણ તપાસ પૂર્ણ કરવા અને વધુ અહેવાલ રજૂ કરવા માટે વધુ નિર્દેશો જારી કર્યા હતા. આવી હકીકતોના સંદર્ભમાં, સર્વોચ્ચ અદાલતે અવલોકન કર્યું:

“જપ ડિવાઈન રીટ્રીટ સેન્ટર (સુપ્રા) માં, આ અદાલતે એવું માન્યું હતું કે ઉચ્ચ અદાલત કોઈ વ્યક્તિને સાંભળવાની તક આપ્યા પછી જ તેની સામે અને તેની પ્રવૃત્તિઓ સામે તપાસનો નિર્દેશ આપતો ન્યાયિક આદેશ પસાર કરી શકી હોત. કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોનું ઉલ્લંઘન કરીને કોઈ વ્યક્તિ સામે કરવામાં આવેલા આક્ષેપોના આધારે ફોજદારી કાયદો અમલમાં મૂકવાની અદાલતને મંજૂરી નથી. જે વ્યક્તિની વિરુદ્ધ તપાસનો નિર્દેશ આપવામાં આવે છે તેને સુનાવણીની વાજબી તક હોવી જોઈએ કારણ કે તેને આવા આદેશથી પ્રતિકૂળ અસર થવાની સંભાવના છે અને ખાસ કરીને જ્યારે આવા આદેશથી તેની પ્રતિષ્ઠાને અસર થવાની તીવ્ર પરિણામ આવે છે.

“જડ ડી. વેંકટસુબ્રમણ્યમ અને અન્યો વિરુદ્ધ એમ. કે. મોહન કૃષ્ણમાચારી અને અન્યો, (૨૦૦૯) ૧૦ એસ. સી. સી. ૪૮૮ માં, આ અદાલતે ચુકાદો આપ્યો હતો કે પક્ષકારની પીઠ પાછળ પસાર કરવામાં આવેલો આદેશ રદબાતલ છે અને માત્ર આ જ કારણસર તેને રદબાતલ કરી શકાય છે. તેથી, જે વ્યક્તિ વિરુદ્ધ તેની વિરુદ્ધ દાખલ કરાયેલી ફોજદારી અરજીના આધારે આદેશ પસાર કરવામાં આવે છે, તેને પ્રતિવાદી તરીકે જરૂરી પક્ષ તરીકે સામેલ કરવો જોઈએ.

“જ૭ દિશા વિરુદ્ધ ગુજરાત રાજ્ય અને અન્યો, એર ૨૦૧૧ એસ.સી. ૩૧૬૮, આ અદાલતના વિવિધ ચુકાદાઓને ધ્યાનમાં લીધા પછી, ખાસ કરીને, વિનીત નારાયણ અને અન્યો વિરુદ્ધ ભારત સંઘ અને અન્યો, એર ૧૯૯૬ એસ.સી. ૩૩૮૬; ભારત સંઘ વિરુદ્ધ સુશીલ કુમાર મોદી (૧૯૯૮)

૮ એસ.સી.સી. ૬૬૧; રાજીવ રંજન સિંહ 'લલન' (VIII) વિરુદ્ધ ભારત સંઘ, (૨૦૦૬) ૬ એસ.સી.સી. ૬૧૩; રબાબુદ્દીન શેખ વિરુદ્ધ ગુજરાત રાજ્ય અને અન્યો, એર ૨૦૧૦ એસ.સી. ૩૧૭૫; અને અશોક કુમાર ટોડી વિરુદ્ધ કિશ્વર જહાં અને અન્યો, (૧૯૯૮) ૨૦૧૧) ૩ એસ. સી. સી. ૭૫૮; એવું માન્યું હતું કે અદાલત આ મામલાને સીબીઆઈ અથવા અન્ય કોઈ વિશેષ એજન્સીને ત્યારે જ ટ્રાન્સફર કરી શકે છે જ્યારે તેને સંતોષ થાય કે આરોપી ખૂબ જ શક્તિશાળી અને પ્રભાવશાળી વ્યક્તિ છે અથવા ઉચ્ચ પોલીસ અધિકારીઓ જેવા રાજ્ય સત્તાવાળાઓ ગુનામાં સામેલ છે અને તપાસ યોગ્ય દિશામાં આગળ વધી નથી અથવા તપાસ પક્ષપાતી રીતે હાથ ધરવામાં આવી છે.આવા કિસ્સામાં, સંપૂર્ણ ન્યાય કરવા માટે અને તે તપાસના અંતિમ પરિણામને વિશ્વસનીયતા આપશે એવી માન્યતા રાખીને, આવા નિર્દેશો જારી કરી શકાય છે.

“જટ આમ, ઉપરોક્ત બાબતોને ધ્યાનમાં રાખીને, તે સ્પષ્ટ છે કે બંધારણીય અદાલત સીબીઆઈને કેસની તપાસ કરવા માટે નિર્દેશ આપી શકે છે, જો કે અદાલત ફરિયાદમાં આરોપોની તપાસ કર્યા પછી એવા નિષ્કર્ષ પર પહોંચે કે ફરિયાદી પ્રથમ દૃષ્ટિએ આરોપી સામે કેસ કરી શકે છે.જો કે, જે વ્યક્તિની વિરુદ્ધ તપાસની માંગ કરવામાં આવી છે, તેને પક્ષકાર તરીકે સામેલ કરવો જોઈએ અને તેને સાંભળવાની વાજબી તક આપવી જોઈએ.કોઈ વ્યક્તિ કથિત ગેરકાયદેસર પ્રવૃત્તિઓમાં સામેલ હતી કે કેમ તેની ઝીણવટભરી તપાસ કરવા માટે સીબીઆઈને નિર્દેશ આપી શકાતો નથી.અદાલત અપવાદરૂપ સંજોગોમાં જ સી. બી. આઈ. તપાસનો નિર્દેશ આપી શકે છે જ્યાં અદાલતનો મત હોય કે

આરોપ એવી વ્યક્તિ સામે છે જે તેના હોદ્દાના આધારે તપાસને પ્રભાવિત કરી શકે છે અને તે ફરિયાદીના કારણને પૂર્વગ્રહ કરી શકે છે, અને સંપૂર્ણ ન્યાય કરવા અને તપાસને વિશ્વસનીય બનાવવા માટે આવું કરવું જરૂરી છે.”

૩૯ બોમ્બે હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચના ૧૮મી જુલાઈ ૨૦૧૧ના નિર્ણયમાં, ક્રિમિનલ પીઆઈએલ પિટિશન નંબર ૨૮ અને ૨૯/૨૦૧૧ અને ક્રિમિનલ એપ્લિકેશન નંબર ૧૩/૨૦૧૧ માં [પ્રતિ:માનનીય શ્રીમતી ન્યાયમૂર્તિ રંજના દેસાઈ (જેઓ તે સમયે લેડીશિપ હતા), કોર્ટે અવલોકન કર્યું હતું કે પશ્ચિમ બંગાળની લોકશાહી અધિકાર સંરક્ષણ સમિતિના બંધારણીય ખંડપીઠે આપેલા ચુકાદામાં સર્વોચ્ચ અદાલતે અન્ય બાબતોની સાથે અવલોકન કર્યું હતું કે નાગરિકના માનવ અધિકારોને લાગુ કરવાની રાજ્યની ફરજ છે. ગુનાહિત ગુનાના આરોપી કોઈપણ વ્યક્તિ સામે ન્યાયી અને નિષ્પક્ષ તપાસ પૂરી પાડીને, જેમાં તેના પોતાના અધિકારીઓ સામેલ હોઈ શકે છે. પીડિતોના અધિકારોનું પણ રક્ષણ કરવાની જરૂર છે. સર્વોચ્ચ અદાલતે વધુમાં અવલોકન કર્યું હતું કે નાગરિકોની નાગરિક સ્વતંત્રતાના રક્ષક હોવાને કારણે, સર્વોચ્ચ અદાલત અને ઉચ્ચ અદાલતો પાસે માત્ર સત્તા અને અધિકારક્ષેત્ર જ નથી, પરંતુ સામાન્ય રીતે ભાગ ૩ દ્વારા અને ખાસ કરીને બંધારણની કલમ ૨૧ હેઠળ બાંધધરી આપવામાં આવેલા મૂળભૂત અધિકારોનું ઉત્સાહપૂર્વક અને તકેદારીથી રક્ષણ કરવાની જવાબદારી પણ છે. સર્વોચ્ચ અદાલતે તારણ કાઢ્યું હતું કે ઉચ્ચ અદાલત દ્વારા બંધારણની કલમ ૨૨૬ હેઠળ તેના અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરીને, રાજ્યના પ્રદેશની અંદર, તે રાજ્યની સંમતિ

વિના આચરવામાં આવેલા કથિત ગુનાહિત ગુનાની તપાસ કરવા માટે સી. બી. આઈ. ને આપવામાં આવેલ નિર્દેશ કાયદામાં માન્ય રહેશે.જો કે, સર્વોચ્ચ અદાલતે એક ચેતવણી ઉમેરી હતી કે ઉપરોક્ત કલમો હેઠળ સત્તાની સંપૂર્ણતાને તેની કવાયતમાં ખૂબ સાવધાની રાખવાની જરૂર છે.જો કે આવી સત્તાનો ઉપયોગ કરવો જોઈએ કે નહીં તે નક્કી કરવા માટે કોઈ લવચીક માર્ગદર્શિકા નિર્ધારિત કરી શકાતી નથી, પરંતુ સમયાંતરે પુનરાવર્તન કરવામાં આવ્યું છે કે આવા આદેશને નિયમિત બાબત તરીકે અથવા માત્ર એક પક્ષે સ્થાનિક પોલીસ સામે કેટલાક આક્ષેપો કર્યા છે તેના કારણે પસાર કરવો જોઈએ નહીં.અસાધારણ શક્તિનો ઉપયોગ સાવચેતીપૂર્વક અને અસાધારણ પરિસ્થિતિઓમાં થવો જોઈએ જ્યાં વિશ્વસનીયતા પ્રદાન કરવી અને તપાસમાં વિશ્વાસ પેદા કરવો જરૂરી બને અથવા જ્યાં આ ઘટનાના રાષ્ટ્રીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય પરિણામો હોઈ શકે અથવા જ્યાં સંપૂર્ણ ન્યાય કરવા અને મૂળભૂત અધિકારોને લાગુ કરવા માટે આવા આદેશની જરૂર પડી શકે.કેટલાક સંબંધિત ચુકાદાઓના સંદર્ભ પછી, અદાલતે ફક્ત ૧૮ માં એવા સિદ્ધાંતો બહાર પાડ્યા કે જે અનુમાન કરી શકાય અને અન્ય બાબતોની સાથે, નિર્ધારિત કરી શકાય:

“(જી) યોગ્ય કેસમાં, જ્યાં ઉચ્ચ અધિકારીઓ ગુનામાં સામેલ હોય, જ્યારે અદાલતને લાગે કે સંપૂર્ણ ન્યાય કરવા માટે પોલીસની તપાસ યોગ્ય દિશામાં નથી, ત્યારે આરોપપત્ર રજૂ થયા પછી પણ તપાસ સી. બી. આઈ. ને ટ્રાન્સફર કરી શકાય છે.”

૪૦ અગાઉ, યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા વિરુદ્ધ ડબલ્યુ.એન. ચક્કા [૧૯૯૩ સપ્ટેમ્બર (૪)

એસ. સી. સી. ૨૬૦] માં, સર્વોચ્ચ અદાલતે અવલોકન કર્યું છે:

“૮૦ ઓડિ અલ્ટરમ પાર્ટેમનો નિયમ એ ન્યાયનો નિયમ છે અને જ્યાં નિયમ પોતે અન્યાય તરફ દોરી જશે ત્યાં તેનો અમલ બાકાત રાખવામાં આવે છે.એ. એસ. ડી. સ્મિથની જ્યુડિશિયલ રિવ્યૂ ઓફ એડમિનિસ્ટ્રેટિવ એક્શન, પાનું ૧૮૪ પર ચોથી આવૃત્તિમાં, એવું કહેવામાં આવ્યું છે કે વહીવટી કાયદામાં, પૂર્વ સૂચના અને સુનાવણીની તકનો પ્રથમ દૃષ્ટિએ અધિકાર કેટલાક પરિબલોની હાજરીમાં સૂચિતાર્થ દ્વારા બાકાત રાખવામાં આવી શકે છે, એકલા અથવા અન્ય સાથે સંયોજનમાં.તે વિશેષ પરિબલોનો ઉલ્લેખ "ઓડિ અલ્ટરમ પાર્ટેમ નિયમનો બાકાત" શીર્ષક હેઠળ વસ્તુઓ (૧) થી (૧૦) હેઠળ કરવામાં આવ્યો છે.

“૮૧ આમ, એવા કિસ્સાઓમાં ઓડિ અલ્ટરમ પાર્ટેમ નિયમની અરજીને બાકાત રાખવામાં આવે છે જ્યાં કેસ રજૂ કરવાની અને તેને મળવાની તક ન આપીને અન્યાયી કંઈપણ અનુમાન કરી શકાતું નથી.આ નિયમ ન્યાયના ઉદ્દેશોને હરાવવા માટે અથવા કાયદાને 'નિર્જીવ, વાહિયાત, અપમાનજનક અને આત્મ-પરાજય અથવા પરિસ્થિતિની સામાન્ય સમજની સ્પષ્ટ રીતે વિરુદ્ધ' બનાવવા માટે લાગુ કરી શકાતો નથી અને આ નિયમને ખૂબ જ અપવાદરૂપ સંજોગોમાં રદ કરી શકાય છે જ્યાં અનિવાર્ય જરૂરિયાતની માંગ હોય છે.

“૮૨ ન્યાયમૂર્તિ ભગવતી (તે સમયે વિદ્વાન મુખ્ય ન્યાયાધીશ તરીકે) માનેકા ગાંધી પોતાના માટે બોલતા, ઉતાવાલિયા અને કિશોર ન્યાયાધીશ મુર્તઝા ફઝલ અલીએ આ રીતે કહ્યું છે:

“હવે, એ વાત સાચી છે કે પૂર્વ સૂચના અને સુનાવણીની તકનો અધિકાર માત્ર ન્યાયી રીતે કાર્ય કરવાની ફરજ અથવા 'ક્રિયામાં ન્યાયી રમત' માંથી બોર્થ-વાય-ગેસ્ટના લોર્ડ મોરિસના શબ્દોનો ઉપયોગ કરવાના સૂચિતાર્થ દ્વારા ઉદભવે છે, તેથી તેને સમાન રીતે બાકાત રાખી શકાય છે, જ્યાં કાર્યવાહીની પ્રકૃતિ, તેના હેતુ અને હેતુ અને સંબંધિત વૈધાનિક જોગવાઈની યોજનાને ધ્યાનમાં રાખીને, કાર્યવાહીમાં નિષ્પક્ષતા તેની અસરની માંગ કરતી નથી અને તેને બાકાત રાખવાની બાંહેધરી પણ આપે છે.”

૪૧ આર. એસ. સોધી, વકીલ વિરુદ્ધ યુપી રાજ્ય [૧૯૯૪ સપ્લિમેન્ટ (૧) એસસીસી ૧૪૩] માં, સર્વોચ્ચ અદાલતે આદેશ આપ્યો:

“૨ અમે અરજી દાખલ કરવા તરફ દોરી ગયેલા તથ્યો અને સંજોગો અને કહેવાતા એન્કાઉન્ટર પછી બનેલી ઘટનાઓની તપાસ કરી છે.શું જાનહાનિ વાસ્તવિક અથવા નકલી એન્કાઉન્ટરને કારણે થઈ હતી કે કેમ તે એક એવી બાબત છે જેની તપાસ અને નજીકથી તપાસ થવી જોઈએ.જો કે, આપણે તે વતી કોઈ અવલોકન કરવાનું ટાળીએ છીએ; તેથી, આપણે તેના પર કોઈ પણ અભિપ્રાયને એક રીતે અથવા બીજી રીતે વ્યક્ત કરવા માટે દૂરથી પણ

સમજવું જોઈએ નહીં.અમે ઘટનાઓ પછી જે ઘટનાઓ બની છે તેનો અભ્યાસ કર્યો છે પરંતુ અમે તેની વિગતો દાખલ કરવાનું ટાળી રહ્યા છીએ જેથી તે કોઈ પણ પક્ષને ગુકસાન પહોંચાડી શકે પરંતુ અમારું માનવું છે કે સ્થાનિક પોલીસ કર્મચારીઓ સામે આક્ષેપો કરવામાં આવ્યા હોવાથી સેન્ટ્રલ બ્યુરો ઓફ ઇન્વેસ્ટિગેશન જેવી સ્વતંત્ર એજન્સીને તપાસ સોંપવી ઇચ્છનીય રહેશે જેથી મૃતકના સંબંધીઓ સહિત તમામ સંબંધિત લોકો ખાતરી અનુભવી શકે કે એક સ્વતંત્ર એજન્સી આ મામલાની તપાસ કરી રહી છે અને.તે તપાસની વિશ્વસનીયતાનું અંતિમ પરિણામ આપશે.જોકે વિશ્વાસુપણે સ્થાનિક પોલીસ તપાસ હાથ ધરી શકે છે, તેમાં વિશ્વસનીયતાનો અભાવ હશે કારણ કે આરોપો તેમની વિરુદ્ધ છે.તે ધ્યાનમાં રાખીને જ અમે સલાહભર્યું અને ઇચ્છનીય તેમજ ન્યાયના હિતમાં કેન્દ્રીય તપાસ બ્યુરોને તાત્કાલિક તપાસ સોંપવાનું વિચાર્યું છે અને અમે આશા રાખીએ છીએ કે તે વહેલી તકે તપાસ પૂર્ણ કરશે જેથી કોઈક રીતે આ ઘટનાઓમાં સામેલ લોકો સામે કાર્યવાહી થઈ શકે.અમે તે મુજબ માર્ગદર્શન આપીએ છીએ.આવા આદેશમાં અમારો અર્થ સ્થાનિક પોલીસ અથવા રાજ્ય સરકારની વિશ્વસનીયતા પર કોઈ પ્રતિબિંબ નથી પરંતુ અમને ન્યાયની મોટી જરૂરિયાતો દ્વારા માર્ગદર્શન આપવામાં આવ્યું છે.આ આદેશ દ્વારા રિટ અરજી અને સમીક્ષા અરજીનો નિકાલ કરવામાં આવ્યો છે.”

૪૨ મોહમ્મદ અનીસ વિરુદ્ધ ભારત સંઘ [૧૯૯૪ સપ (૧) એસ. સી. સી. ૧૪૫] માં સુપ્રીમ કોર્ટે આદેશ આપ્યો હતો:

“વિવાદમાં સામેલ ન હોય તેવી સ્વતંત્ર એજન્સી દ્વારા નિષ્પક્ષ અને નિષ્પક્ષ તપાસ એ જાહેર હિતની માંગ છે. જો તપાસ એવી એજન્સી દ્વારા કરવામાં આવે છે જે કથિત રીતે વિવાદની ગુપ્તતા ધરાવે છે, તો તપાસની વિશ્વસનીયતા પર શંકા થશે અને તે જાહેર હિત તેમજ ન્યાયના હિતની વિરુદ્ધ હશે.”

૪૩ રુબાબુદ્દીન શેખ વિરુદ્ધ ગુજરાત રાજ્ય [(૨૦૧૦) ૨ એસ. સી. સી. ૨૦૦] માં સર્વોચ્ચ અદાલતે અવલોકન કર્યું:

“પરંતુ વર્તમાન કેસમાં એ સ્વીકૃત સ્થિતિ છે કે આરોપો સ્થાનિક પોલીસ કર્મચારીઓ સામે નિર્દેશિત કરવામાં આવ્યા છે જેમાં ગુજરાત રાજ્યના ઉચ્ચ પોલીસ અધિકારીઓને આરોપી બનાવવામાં આવ્યા છે. તેથી, રિટ અરજદાર અથવા તો જનતા માટે પણ આગળ આવીને કહેવું યોગ્ય રહેશે કે જો ગુજરાત રાજ્યના પોલીસ કર્મચારીઓ દ્વારા તપાસ હાથ ધરવામાં આવે તો રિટ અરજદાર અને તેમના પરિવારના સભ્યો ખૂબ જ પૂર્વગ્રહાયુક્ત હશે અને તપાસ પણ યોગ્ય તારણો સાથે સમાપ્ત થશે નહીં અને જો સ્થાનિક પોલીસ અધિકારીઓ દ્વારા તપાસ હાથ ધરવાની મંજૂરી આપવામાં આવે, તો અમને લાગે છે કે મૃતકના સંબંધીઓ સહિત તમામ સંબંધિત લોકોને લાગે છે કે તપાસ યોગ્ય ન હતી અને તેમાં સંજોગોમાં તે યોગ્ય અને યોગ્ય રહેશે કે રિટ અરજદાર અને મૃતકના સંબંધીઓને ખાતરી આપવી જોઈએ કે એક સ્વતંત્ર એજન્સીએ આ બાબતની તપાસ કરવી જોઈએ અને તે તપાસની વિશ્વસનીયતાનું અંતિમ પરિણામ આપશે, જો કે, વિશ્વાસુપણે સ્થાનિક

પોલીસ તપાસ હાથ ધરી શકે છે, ખાસ કરીને જ્યારે ગુજરાત રાજ્યના ઉચ્ચ પોલીસ અધિકારીઓ સામે ગંભીર આક્ષેપો કરવામાં આવ્યા હોય અને જેના માટે કેટલાક ઉચ્ચ પોલીસ અધિકારીઓને પહેલેથી જ કસ્ટડીમાં લેવામાં આવ્યા હોય.

“૬૦તેથી, તે સુરક્ષિત રીતે તારણ કાઢી શકાય છે કે યોગ્ય કેસમાં જ્યારે અદાલતને લાગે છે કે પોલીસ અધિકારીઓ દ્વારા તપાસ યોગ્ય દિશામાં નથી અને આ કેસમાં સંપૂર્ણ ન્યાય કરવા માટે અને ઉચ્ચ પોલીસ અધિકારીઓ ઉપરોક્ત ગુનામાં સામેલ હોવાથી, તે તપાસને સીબીઆઈ જેવી સ્વતંત્ર એજન્સીને સોંપવા માટે હંમેશા અદાલત માટે ખુલ્લી હતી. એવું ન કહી શકાય કે આરોપપત્ર રજૂ થયા પછી, અદાલતને યોગ્ય કેસમાં, તપાસ સીબીઆઈ જેવી સ્વતંત્ર એજન્સીને સોંપવાની સત્તા નથી.

“૮૧ વર્તમાન સંજોગોમાં અને આ ગુનામાં રાજ્યના પોલીસ અધિકારીઓની સંડોવણીને ધ્યાનમાં રાખીને, અમે અમારી આંખો બંધ કરી શકતા નથી અને રાજ્ય પોલીસ અધિકારીઓને તપાસ અને આરોપપત્ર ચાલુ રાખવા અને યોગ્ય અને નિષ્પક્ષ તપાસ માટે નિર્દેશ આપી શકતા નથી, અમને એવું પણ લાગે છે કે સીબીઆઈને તપાસ હાથ ધરવા અને આ ચુકાદાની નકલ અને આ ગુના સંબંધિત રેકૉર્ડ તેમને સોંપવાની તારીખથી છ મહિનાની અંદર આ અદાલતમાં અહેવાલ રજૂ કરવા વિનંતી કરવી જોઈએ.

“૮૨ તદનુસાર, તથ્યો અને સંજોગોમાં પણ આ તબક્કે રાજ્યના પોલીસ અધિકારીઓને નિર્દેશ આપવામાં આવે છે કે તેઓ આ તારીખથી એક પખવાડિયાની અંદર વર્તમાન કેસના રેકૉર્ડ સીબીઆઈ સત્તાવાળાઓને સોંપે અને ત્યારબાદ સીબીઆઈ સત્તાવાળાઓ તપાસ હાથ ધરશે અને રાજ્ય પોલીસ સત્તાવાળાઓ પાસેથી તપાસ હાથ ધરવાની તારીખથી છ મહિનાની અંદર તેને પૂર્ણ કરશે.સી. બી. આઈ. સત્તાવાળાઓ સોહરાબુદ્દીન અને તેની પત્ની કૌસરબીની હત્યા સંબંધિત કેસના તમામ પાસાઓની તપાસ કરશે, જેમાં મોટા કાવતરાની કથિત શક્યતા પણ સામેલ છે.સીબીઆઈ સત્તામંડળોનો અહેવાલ આ અદાલતમાં દાખલ કરવામાં આવશે જ્યારે આ અદાલત જો જરૂરી હોય તો ઉપરોક્ત અહેવાલ અનુસાર વધુ જરૂરી આદેશો પસાર કરશે.અમે અપેક્ષા રાખીએ છીએ કે ગુજરાત, આંધ્રપ્રદેશ અને રાજસ્થાનના પોલીસ અધિકારીઓ યોગ્ય રીતે અને યોગ્ય રીતે તપાસ હાથ ધરવા માટે સીબીઆઈ અધિકારીઓને સહકાર આપશે.”

જ્ઞ નર્મદાબાઈ વિરુદ્ધ ગુજરાત રાજ્ય અને અન્ય [(૨૦૧૧) ૫ એસ. સી. સી. ૭૯] માં, મૌખિક અને દસ્તાવેજી પુરાવા બંનેએ મજબૂત શંકા ઉભી કરી હતી કે તુલસીરામ પ્રજાપતિ દ્વારા તેમના મૃત્યુ પહેલાંની આગાહી મુજબ એન્કાઉન્ટર નક્કી અને સ્ટેજ-મેનેજ્ડ હતું.જોકે આ ઘટનાના સાડા ત્રણ વર્ષના અંતરાલ પછી રાજ્ય દ્વારા આરોપપત્ર દાખલ કરવામાં આવ્યું હતું, તેમ છતાં કોર્ટને સંતોષ થયો હતો કે રાજ્ય પોલીસ દ્વારા હાથ ધરવામાં આવેલી અને પૂર્ણ થયેલી તપાસને સ્વીકારી શકાતી નથી.તેથી, ગુજરાત રાજ્ય

પોલીસને તપાસ ચાલુ રાખવાની મંજૂરી આપવી ઇચ્છનીય ન હોવાનું જણાયું હતું અને તે મુજબ, ન્યાયના હેતુઓને પહોંચી વળવા અને જાહેર હિતમાં, તપાસ હાથ ધરવા માટે સીબીઆઈને નિર્દેશ આપવાની જરૂર હોવાનું માનવામાં આવ્યું હતું. સર્વોચ્ચ અદાલતે રાજ્યના પોલીસ અધિકારીઓને આ કેસના તમામ રેકૉર્ડ સી. બી. આઈ. ને સોંપવાનો નિર્દેશ આપ્યો હતો અને સી. બી. આઈ. ને આ કેસના તમામ પાસાઓની તપાસ કરવા અને છ મહિનાના સમયગાળામાં અધિકારક્ષેત્ર ધરાવતી સંબંધિત અદાલતમાં અહેવાલ દાખલ કરવા નિર્દેશ આપ્યો હતો. તે સ્પષ્ટ કરવામાં આવ્યું હતું કે કોર્ટ દ્વારા કરવામાં આવેલા અવલોકનો માત્ર આ મુદ્દાને નક્કી કરવાના મર્યાદિત હેતુ માટે હતા કે તપાસ સીબીઆઈને સોંપવાની જરૂર છે કે નહીં અને તેમને કેસની યોગ્યતા પર અભિપ્રાયની અભિવ્યક્તિ તરીકે સમજવામાં નહીં આવે.

૪૫ સમાજ પરિવર્તન સમુદ્ધ અને અન્યો વિરુદ્ધ કર્ણાટક રાજ્ય અને અન્યો [(૨૦૧૨) ૭ એસ. સી. સી. ૪૦૭] માં, ત્રણ ન્યાયાધીશોની ખંડપીઠે, સી. આર. પી. સી. ની કલમ ૧૭૩ (૮), ૨૦૨ અને ૨૧૦ની જોગવાઈઓના સંદર્ભ પછી અવલોકન કર્યું હતું કે, આ તમામ જોગવાઈઓ સી. આર. પી. સી. હેઠળની કાયદાકીય યોજનાને સ્પષ્ટપણે સૂચવે છે કે તપાસ શરૂ કરવી અને આરોપપત્ર દાખલ કરવું એ તપાસ એજન્સી અથવા પોલીસ દ્વારા અથવા તો કોઈ વિશેષ તપાસ એજન્સી દ્વારા પણ આગળની અથવા વ્યાપક તપાસને સંપૂર્ણપણે પ્રતિબંધિત કરતું નથી. કોર્ટે વધુમાં નોંધ્યું:

“જડ જ્યાં પણ અને જ્યારે પણ રાજ્ય તેની ફરજો નિભાવવામાં નિષ્ફળ જાય છે, ત્યારે કોર્ટ કાયદાની પ્રક્રિયાના દુરુપયોગ પર કાયદાનું શાસન પ્રવર્તે છે તેની ખાતરી કરવા માટે પગલાં લેશે.આવા દુરુપયોગ નિષ્ક્રિયતા અથવા સાચા અપરાધીઓનું રક્ષણ કરવાની મનસ્વી કાર્યવાહી અથવા પ્રક્રિયાગત અને દંડાત્મક કાયદાઓ સાથે સુસંગત વૈધાનિક અથવા કાનૂની જવાબદારીઓ નિભાવવામાં વિવિધ સત્તાવાળાઓ દ્વારા નિષ્ફળતાનું પરિણામ હોઈ શકે છે.....ભૂતકાળની ક્રિયાઓના સંદર્ભમાં, એકમાત્ર વિકલ્પ એ છે કે રાષ્ટ્રીય સંપત્તિ, કુદરતી સંસાધનોની કિંમત પર કરવામાં આવેલા વિશાળ નાણાકીય વ્યવહારોની ઊંડાણપૂર્વક તપાસ કરવી અને ગુનેગારોને તેમની ગેરકાયદેસર, અનિયમિત પ્રવૃત્તિઓ માટે સજા કરવી.આ સંસાધનોની સુરક્ષા રાજ્ય અને તેની સાધનસામગ્રીની બંધારણીય ફરજ હતી અને છે અને તેથી, અદાલતે ભૂતકાળની આવી ઘટનાઓમાં સર્વગ્રાહી અભિગમ અપનાવવો જોઈએ અને વ્યાપક અને વિશેષ તપાસ કરવી જોઈએ.”

જડ હું રિટ અરજદાર વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી નાઈક સાથે એક છું, જે ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૨૨૮ એ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે સંબંધિત વ્યક્તિઓ સામે એફ. આઈ. આર. નોંધવામાં વિશેષ તપાસ ટીમની નિષ્ફળતાના સંદર્ભમાં છે.આ સંબંધમાં, પ્રથમ દૃષ્ટિએ, સામગ્રી રેકૉર્ડ પર છે.૯મી માર્ચ ૨૦૧૭ એટલે કે જે તારીખે પીડિતાએ લેખિતમાં ફરિયાદ કરી હતી, તે તારીખે કાયદા અનુસાર જરૂરી કાર્યવાહી થવી જોઈએ.

૪૭ ભોગ બનનારને વિપુલ ઠક્કર નામની વ્યક્તિ અને સેક્સ રેકૅટમાં સામેલ ભાબી તરીકે ઓળખાતી મહિલા વિશે ખૂબ ખાતરી છે.હું અપેક્ષા રાખું છું કે વિશેષ તપાસ ટીમ તપાસને સજ્જ કરશે અને આ સંબંધમાં માહિતી એકત્રિત કરવાનો પ્રયાસ કરશે જેથી બંને વ્યક્તિઓની ઓળખ કરી શકાય અને તેમની સામે કેસ ચલાવી શકાય.હું વિશેષ તપાસ ટીમને વધુ એક તક આપવાનો પ્રસ્તાવ કરું છું કે તે તમામ પાસાઓ પર ધ્યાન આપે જે પીડિતાએ તેના સોગંદનામામાં પ્રકાશિત કર્યા છે અને તે જોવા માટે કે ખામીઓ અથવા ખામીઓ, જો કોઈ હોય, તો તેની કાળજી લેવામાં આવે અને કાયદા અનુસાર તેને દૂર કરવામાં આવે.આ સંબંધમાં ફરજની કોઈપણ બેદરકારીને ખૂબ જ કડક રીતે જોવામાં આવશે અને સંબંધિત અધિકારીઓને કાયદા અનુસાર વ્યક્તિગત રીતે જવાબદાર ઠેરવી શકાય છે.

૪૮ આ રિટ અરજીનો નિકાલ નીચેના નિર્દેશો સાથે કરવામાં આવે છે:

[1] વિશેષ તપાસ ટીમ એ જોશે કે ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૨૨૮એ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનાના સંદર્ભમાં પ્રથમ માહિતી અહેવાલ સંબંધિત વ્યક્તિઓ સામે કાયદા અનુસાર નોંધવામાં આવે અને કાયદા અનુસાર યોગ્ય તપાસ કરવામાં આવે.

[II] તપાસ એજન્સી એ જોશે કે વિપુલ ઠક્કર અને ભાબી તરીકે ઓળખાતી મહિલાની વહેલી તકે ઓળખ કરવામાં આવે અને બંને વ્યક્તિઓની ધરપકડ કરવા માટે યોગ્ય પગલાં લેવામાં આવે.

[III] વિશેષ તપાસ ટીમ એ જોશે કે પીડિતાને કોઈ અનિચ્છનીય સતામણી ન થાય, અને તે જ સમયે, હું અપેક્ષા રાખું છું કે પીડિત પણ યોગ્ય અને અસરકારક તપાસ માટે સંપૂર્ણ સહકાર આપશે.

જદ ઉપરોક્ત સાથે, આ રિટ અરજીનો નિકાલ રિટ અરજદારને ભવિષ્યમાં કોઈ પણ ઉચ્ચ એજન્સી દ્વારા વધુ તપાસ માટે નવી રિટ અરજી દાખલ કરવાની સ્વતંત્રતા સાથે કરવામાં આવે છે, જો જરૂરી હોય તો અને જો તે સંબંધમાં યોગ્ય કેસ કરવામાં આવે તો.

(ન્યાયમૂર્તિ જે. બી. પારડીવાલા)

વિષય : બળાત્કારની પીડિતાની ફરિયાદની નિષ્પક્ષ અને અસરકારક તપાસ તથા તપાસમાં રહેલી ખામીઓ દૂર કરવા વિશેષ તપાસ ટીમને નિર્દેશ આપવા બાબત.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.